

De Ornitholoog

Opstanding van een paradijsvogel

PAUL VAN HOOFF

Omslag: Piazza Anfiteatro, Lucca (Italië) in spiegelbeeld. Eind 1992 door mij geschilderd en in 2012 opnieuw ontdekt. Wat ik in 1992 nog niet zag, zag ik in 2012: het schilderij toont de Vogelkenner (God) omringd door opvliegende vogels. Ik vlieg achter. Op de achtergrond een Romeins amfitheater. Toen de stad belangrijker werd, zijn veel van deze theaters verslonden. De verbeelding moest wijken voor de macht. Is er een stad zonder dood zonder duisternis, komt er een stad waar de zon niet meer nodig is?

Alles uit deze uitgave mag wel worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enig andere manier.

Oorspronkelijke uitgave: 2012

Omslag: De Toekomst, Hilversum

www.ornitholoog.nl

IBN/EAN: 978-90-9027199-6

INHOUDSOPGAVE

VERANTWOORDING.....	4
WOORD VOORAF	5
EVEN VOORSTELLEN: PAULUS PARADIJSVOGEL	8
DEEL 1. ONTSTAAN.....	9
DEEL 2. IK BEGRIJP NIET WAAROM IK IN DE WAR BEN GERAAKT	13
DEEL 3. IK ONTKEN DE WAR	26
DEEL 4. IK BESTRIJD DE WAR.....	32
DEEL 5. MIJN EERSTE VAL	40
DEEL 6. IK STA OP.....	43
DEEL 7. OPSTAND	54
SPREUKJESBOEK	59
DEEL 8. MIJN TWEEDE VAL	63
DEEL 9. IK STA OP.....	64
DEEL 10. MIJN DERDE VAL.....	78
DEEL 11. IK STA OP.....	79
DEEL 12. OPSTANDING	89
DEEL 13. OPENBARING	96
EPILOOG.....	99
TREFWOORDEN (alfabetisch).....	100
ROLVERDELING	102
OM VERDER TE ZIEN	104

VERANTWOORDING

Dit verhaal is geschreven onder verantwoordelijkheid van iemand die zich moeilijk laat kennen. Maar laat ik die onkenbaarheid, omschreven als Ornitholoog, meteen verduidelijken. Het gaat hier om de Vogelkenner. De inhoud voor dit verhaal kwam van Hem. Mijn rol was slechts die van boodschapper, van overbrenger van een inhoud die nog niet in vorm was. Of dat is gelukt kan en wil ik niet beoordelen. Eén foutje en ik weet dat u met mij op de loop kunt gaan. Het zij zo. Uiteindelijk kunnen we allemaal met elkaars fouten op de loop. De vraag is of dat een Wereld oplevert die we willen. Ik wil dat in ieder geval niet. Geen mens wil ik beschadigen, want ze zijn me allemaal dierbaar. Wel wil ik in dit verhaal een spiegel aanreiken. Een spiegel die u al dan niet kunt oppakken. Mijn leven is één grote spiegel geweest, waarin ik me steeds recht in de ogen heb willen kijken. En ik zeg u: dat was niet altijd eenvoudig. Maar met enige volharding is het me wel gelukt. Dus waarom u niet?

Het verhaal dat voor u ligt is in twee fasen geschreven: 1992 en 2012. In 1992 zette ik de ervaringen die ik opdeed met een niet voor iedereen waarneembare wereld op papier. In 2012 pakte ik de draad weer op. Vanaf dat moment leverden nieuwe gewaarwordingen nieuwe energie op. Anders dan de eerste keer betrok ik meelezers bij het verhaal. Bekenden maar ook onbekenden. Vrouwen en mannen. Mensen van verschillende leeftijd en achtergrond. Ik moest mijn ervaringen deelbaar maken, wetende dat mijn omgeving zou tegenwerken. Het viel die tweede keer gelukkig mee!

Over de vraag hoe ik me voelde toen ik dit verhaal optekende, kan ik een boek schrijven. Maar laat ik het in één woord uitdrukken: gebruikt. Dat klinkt onaardig, maar zo is dat zeker niet bedoeld. Want de Vogelkenner die me gebruikte kent me bij naam en heeft het beste met me voor. En dat beste, zo weet ik inmiddels, ligt voorbij dit zo beperkte leven. Een beetje hoogdravend zult u misschien zeggen. Maar dan is het misschien goed om uw oordeel nog even uit te stellen.

WOORD VOORAF

Mezelf ontkennen kan ik niet. Want ik *ben* zoon van Maria en Josephus, wiens vader Jacobus was. En mijn vrouw *is* Christa, wat 'Helper van Christus' betekent. En zo zal het nog niet tot de mens doorgedrongen besef dat zij God hebben gedood plaats maken voor het nog niet tot de mens doorgedrongen besef dat God leeft!

Opnieuw ben ik geboren. Om te worden wie ik ben en mijn verhaal af te maken. Om te ontsnappen aan de eenzaamheid die me altijd al kwelde. Opnieuw ben ik geboren. In 1992. Gedachten zijn geen feiten, ik weet het. Maar in 1992 werden feiten gedachten. Mijn neerslachtigheid veranderde van de ene op de andere dag in vrolijk weten. Ontkennen. Dat wilde ik toen het gebeurde. Want ingegeven krijgen dat Josephus *die* Josephus, Maria *die* Maria en Jacobus *die* Jacobus zijn, kon ik niet geloven. Maar God, die mij opdroeg zijn verkwanselde naam te vervangen door 'Vogelverkenner', liet me niet met rust. Namen, natuurverschijnselen, getallen, symbolen: als onderdeel van een grote puzzel kregen ze betekenis. Niet ik maakte mijn werkelijkheid, de werkelijkheid maakte mij. In 1992 probeerde ik mijn verhaal te doen. De inhoud was beschikbaar, maar zowel de boodschap als ik waren nog niet in vorm. Bovendien zaaiden de beelden die mij hadden overgenomen zowel opwinding als angst in mij. Opwinding vanwege de inhoud en mogelijke invloed, maar ook angst voor de toekomst. Hoe de in mijzelf overbrugde kloof tussen War en Wereld, tussen beeld en werkelijkheid, ook voor anderen invoelbaar te maken? Dat was de uitdaging. Maar ook wanneer, in een wereld waarin de klok vijf voor twaalf aangeeft.

Inmiddels in mijn vrolijke weten schreef ik mijn verhaal in 2012 af. Het vuur dat ik in mijn vrolijke weten nog had kunnen beheersen moest naar buiten. De Vogelverkenner was niet dood. Hij bleek springlevend. Die boodschap vereiste een inhoud en vorm die niet alleen aanreikt, maar vooral aanraakt. Die doet verstaan, van plaats doet veranderen. Dit verhaal moest verteld en is onomkeerbaar.

"Het was een zware taak voor mij", schreef de Nederlandse schrijver Diederik van Assenede eind dertiende eeuw. Een veel gebruikte techniek om lezers nieuwsgierig te maken naar de inhoud. Ook ik heb me afgevraagd hoe u tot een welwillende lezer te maken. Maar vooral: hoe uw aandacht vast te houden. Gedachten en feiten streden met elkaar om als eerste te worden opgeschreven. Vast stond al snel dat het een fabel en geen fabeltje moest worden. Een fabel met de Vogelkenner en mijzelf in de hoofdrol. De Vogelkenner voorzag mij van stof en liet mij als stof in dit verhaal wederkeren. Nederig en tot in de puntjes boetseerde ik Zijn woorden tot een kathedraal. Ja, zelfs van spaties wilde Hij, perfectionistisch als mijn aardse vader, betekenisvolle stiltes maken!

"Ik, waarom ik?". Natuurlijk heeft die vraag me beziggehouden. Vast staat dat ik me al op zeer jonge leeftijd intens verdrietig voelde over onrecht. Eerst die binnen mijn eigen familie, later die in de omringende wereld. Verschillen in kennis, macht, bezittingen: ze moesten toch kinderlijk eenvoudig op te lossen zijn. Maar zo

eenvoudig lag dat niet. De Wereld bleek ingewikkeld. Een War vol spelers en tegenspelers. Vol verborgen agenda's ook. Maar ik gaf niet op. Drieëndertig jaar jong leverde dat de hoogst denkbare beloning op: een boodschap van de Vogelkenner. Behoorlijk van de leg, hervond ik me gelukkig wel. In de wetenschap dat ik alles al eens gedaan had. *Daarom dus ik.* Ik was al eens geweest. Tot mijn drieëndertigste en nu opnieuw. Om mijn vermoorde onschuld recht te doen. Voorbestemd om te lukken. In een wereld die inmiddels dorp is.

Geweven in de schoot van moeder Maria, dochter van Hendrikus en Hillegonda, en verwekt door Josephus, zoon van Jacobus en Johanna, heb ik me vanaf het begin eenzaam gevoeld. Weliswaar zou ik voor hen hebben gekozen en zij voor mij, maar dat bewustzijn moest nog doorbreken. En zo belandde ik op deze aarde. Onomkeerbaar. In een omgeving ver van de gedroomde. In de War. En daar, tussen vreugde en verdriet, ontmoette ik u, eveneens mensen van vlees en bloed. Zonder voorbehoud groette ik u, vaak onbeantwoord. En, inmiddels geen kind meer, begreep ik: U bent mij, maar Anders. En zo groeide ik op. In de verdwenen maar niet vergeten opdracht EEN te worden. Een heilloze weg, zo leek het gaandeweg. Tot 1992. Overvallen door een vloed aan gewaarwordingen deelde ik mijn enthousiasme ongeremd met mijn omgeving. Om vervolgens ontkend ondergronds te gaan. In mijn eigen, ondeelbare vrolijke weten.

Samen maken we de toekomst. Geen onzekere, maar een veelbelovende. Want als het bestaan van de Vogelkenner tot u is doorgedrongen, zal er - een rimpeling over pakweg 1000 jaar daargelaten - geen tegenspeler meer opduiken. Aan mij de taak u te vragen deze gereinigde en bloemrijke spiegel op te pakken en uzelf de vraag te stellen: wil ik de Vogelkenner kennen en me door Hem gekend voelen? Uw antwoord op die vraag mag u in alle vrijheid bedenken, maar niet vrijblijvend. Want Liefde is en blijft leidend. Een gevoel dat ingeklemd tussen Eenzaam en Samen wil overleven. Van alleen naar allen. Eén letter verschil, maar ook een War.

Het is in die War dat we ons door de Vogelkenner en iedereen verlaten, veel leed aandoen. Het is in die War ook dat beleggen het in de strijd tegen armoede moet afleggen tegen beleggen in ruimte en wapens. Ik kan daar niet van weggijken, heb dat nooit gekund. "Aan het kruis met hen", hoor ik roepen. Maar wie dan, zeg ik op mijn beurt. De belegger, de buitenlander, de wapenhandelaar? Was u zonder zonde toen u de eerste steen wierp? Wie voorbijgaat aan de mens gaat voorbij aan doodsoorzaak nummer 1: zijn eenzaamheid. Ondanks social media zijn we steeds minder met elkaar verbonden. We kruipen weg in steeds kleinere cocons: ons huisje, onze auto, onze media en uiteindelijk: in onszelf. Nemen en geven staan op gespannen voet met elkaar. Eenmaal ontaard en op drift, worden we zelfs een gevaar voor onszelf of onze omgeving.

Haast en verkeer zonder richting kenmerken onze tijd. Alleen menselijke drama's schudden ons kortstondig wakker. Wat zou ik onder die omstandigheden hebben gedaan?" is dan een vraag die zich onherroepelijk aandient. Want u had immers diegene kunnen zijn en diegene u. Een besef dat we liever ontlopen. "Na mij de

zondvloed. Laat de armoe de pest maar krijgen. Je kunt de hele wereld niet op je nek nemen". Cocons verleiden tot onverschilligheid.

Dit verhaal gaat over de keuze tussen leven en dood, tussen geluk en ongeluk. Ik spreek daarin een andere taal. Die taal is niet af. Net zomin af als de tiende symfonie van Mahler, de Sagrada Familia van Gaudi of de kapellen van Batalha. In de zoektocht naar het Hoogste bepaalt u immers zelf waar u de accenten legt. "Voor welke kant kiest u?" is de vraag die in dit verhaal besloten ligt. Verleden en heden doen er niet toe. Alleen het nu.

Ik nodig u uit dit verhaal te lezen en mij met rust te laten. Want ik weet: Mezelf zo onvoorwaardelijk blootgeven, is niet zonder risico. Toch rest me geen andere weg. Omdat ik zeer hoopvol gestemd ben. Want de geboden die u vandaag opnieuw krijgt voorgelegd gaan uw krachten niet te boven en liggen evenmin buiten uw bereik. De Vogelkenner is u dus goedgezind! Maar genoeg inleiding nu. Als gevleugelde zet ik mijn snavel op en plaats mijn talent niet langer onder de korenmaat. En voor het geval u zich in een of meer van de passerende vogels herkent: dat is geen toeval. Hun namen en gedrag komen overeen met die van hun menselijke tegenhangers. Onveranderbare namen, veranderbaar gedrag.

EVEN VOORSTELLEN: PAULUS PARADIJSVOGEL

Stel je eens voor: je ziet ineens een engel die je vertelt dat alles zich herhaalt. Wees eerlijk. Je zou toch enorm aan jezelf gaan twifelen en bijna gek worden? En toch: weten dat je alles al eens gedaan hebt, kan je ook vrolijk en rustig maken. Dat geluk, waarover een grote bonte specht Nietzsche ooit sprak, beleefde ik: Paulus.

Gevangen paradijsvogels broeden meestal niet. Ik wel. Dat komt omdat ik de houder van mijn kooi, de Vogelkenner, zelf heb uitgekozen. Mijn naam zou ik te danken hebben aan een neef van Napoleon, een Vogelkenner met een kleine 'v'. Van een paradijselijke kooi kan geen sprake zijn, van een republikeinse paradijsvogel wel", zou die neef tegen een van mijn voorouders hebben gezegd. Het beestje moest dus een naampje hebben. Een naampje dat, zoals zo vaak, meer over de vinder dan over zijn vondst zegt. Nee, dan mijn bijnaam: Kruid van Christus. Een naam niet alleen op mijn lijf, maar ook op mijn geest geschreven. Want was het wel toevallig dat mijn geschiedenis zich in mij zou herhalen? Een geschiedenis van gekleurde kraaiachtigen, miljoenen jaren geleden geland en daarna gekooid? Of was het juist vanwege die kooi, aan alle vogels vreemd, dat mijn opstanding wel moest volgen? Zouden de bewakers van de kooien zich niet hebben vergist toen ze dachten met mijn lijf ook mijn geest te kunnen opsluiten? Zouden zij niet onbedoeld aan mijn bevrijding hebben meegewerkt? Hoe het ook zij: in 1992 kreeg ik op staande poot mijn vrijheid terug. Op een moment waarop de Dode Zeerollen, de ozonlaag, de tijden van Noah en niet te vergeten Tsjernobyl alle aandacht vroegen. Oude voorspellingen bleken ineens actueel. Precies daarom ben ik opnieuw uit de lucht vallen. Om twee voor twaalf. Als vogel van vlees en bloed. Compleet met zijn hoop, twijfel, domheid, drift, plezier en onzekerheden. Een vogel ook die, om met de grote bonte specht te spreken, tegelijk subliem, ziek en kinderlijk is.

Als zangvogel zong ik al mijn eigen lied. Nooit aan enige kooi gebonden. Maar nu vind ik het hoog tijd om mijn snavel nog steviger te roeren. Het bos is immers bijna gekapt of op een andere manier in verwarring gebracht. En die War grijpt steeds meer om zich heen. Toegegeven: mijn optreden maakt me ook kwetsbaar. Vandaar dat ik op de rode lijst van bedreigde vogels sta. Omdat bos en oerwoud in landbouwgrond veranderen, is mijn leefomgeving niet langer veilig. Daar komt nog bij dat jagers gek zijn op mijn fraaie sierveren! Een geluk dus dat niet meer in paradijsvogels mag worden gehandeld.

Ontstaan uit gekleurde kraaiachtigen, miljoenen jaren geleden geland en daarna gekooid. Hoe dat kon gebeuren? Graag neem ik u even terug in de tijd.

DEEL 1. ONTSTAAN

In het begin schiep de Vogelkenner hemel en aarde. De aarde was nog woest en doods en duisternis lag over de overvloed. Maar de geest van de Vogelkenner zweefde over het water. Hij zei: "Er moet licht komen" En er was licht. De Vogelkenner zag dat het licht goed was en hij scheidde het licht van de duisternis.

(Vrij naar Genesis 1, 1-3)

Wat vastlag zonder dat ik er weet van had

Hemel

Het is vroeg. De grote knal die het heelal zal vormen moet nog komen. Maar gelukkig geven de sterren licht. En zo ligt al vast wat ik nog niet kon weten.

Mercurius, de boodschapper van de Vogelkenner, ziet in mij een nieuwsgierige verbinder en denker aankomen. Eenmaal wakker geschud, zal ik daaronder lijden. Vandaar ook zijn advies: "Begrijp en praat erover. Alleen zware strijd zal je over je twijfels heen helpen". En Gemini? Die verwacht in mij vooral een veranderlijke, verdeelde en bemoeizuchtig vogel. Een manusje van alles met kennis van het innerlijk. Ook hij voorvoelt mijn Liefde voor de Vogelkenner. Maar dan zoals de *apostel* Paulus die voelde.

Maar meer ligt al vast. Veel meer. Zo voorspelt Kreeft dat ik moeilijk los kom van mijn verleden en wil Maan mijn gedrag beïnvloeden. Vandaar hun bemoeizucht met mijn communicatie! Rust en onrust, eigenschappen die kenmerkend zijn voor een overgevoelige vogel, verenigen zich in mij. In die overgevoeligheid wil ik mij gekwetst terugtrekken. Toch, zo voorspellen Kreeft en Maan, zal ik mijn ware zelf in diezelfde overgevoeligheid nog tegenkomen.

Ook ligt al vast dat in mij een onderzoekende, ijverige en slagvaardige vogel opstaat. Onophoudelijk druk en gewetensvol in de weer. En dat ik, opgroeiend in een koud nest, veel kritiek zal krijgen. Ontspanning, minder zelfkritiek en levenslust ten spijt, ziet Neptunus mijn leven verdrietig verlopen. Als kind zal ik al in eenzaamheid baden en mijn ongeluk met moeite van me kunnen afschudden. Tot ik inzie dat gevoel het gevolg is van aangeleerd gedrag. De band met moeder zal stevig zijn, die met vader belast. Eenmaal volwassen ga ik op zoek naar de Vogelkenner.

Gemini zal ervoor zorgen dat ik in mijn huwelijk op zoek ga naar warmte en vriendschap. Thuis ga ik sterke banden aan, in de Liefde zal ik gevoelig en zacht blijken. Bij voorkeur zie ik mijn partner in een sterke rol, zodat ik een beetje op de achtergrond kan blijven.

Vast staat ook dat Kreeft ervoor zorgt dat mijn leven om mijn nest draait. Dat ik me daarbuiten verloren voel. Maar ook dat mijn geliefde eerder een vriend is. Begrip maakt onze relatie plezierig, zeker als ik bereid ben om mijn gevoel met haar te delen. Dat doe ik echter liever niet.

Nieuwsgierig als ik ben, wil ik War volledig kennen. De Ideeënwereld is voor mij één grote speelplaats. Die ideeën maken veel in mij los en laten zien wie ik echt ben. Wat ik denk is niet wat is, maar de geest waait nu eenmaal voortdurend. Gelukkig voel ik me als ik in die geest vogels weet te verbinden.

Maan in Maagd maakt van mij een onderzoeker. Ik werk hard, slim en welwillend. Want werk is even belangrijk als degene met wie ik werk. Sterk zijn mijn herinnering en beelden, mijn fantasie is onbegrensd. Daarom moet ik mijn beelden tot rust laten komen en mijn aandacht vasthouden. Ik ben streng maar rechtvaardig voor anderen. Ook sta ik open voor ervaringen en wil ik loskomen van controle. Als onderzoeker wil ik mezelf beschermen om minder risico te lopen. Omdat ik ieders inbreng waardeer, is de sfeer goed. Maar omdat ik alles ook heel goed wil doen, verlies ik mezelf in onbelangrijke details. Ook help ik anderen graag bij het oplossen van hun problemen. Omdat van mijn hulpvaardigheid misbruik wordt gemaakt, doe ik uiteindelijk teveel voor anderen en onvoldoende voor mezelf. Ik moet dus leren wanneer wel en wanneer niet te helpen. Saturnus maakt me daarin wegwijs. Ik bereik mijn doel door problemen te overwinnen. Neptunus zorgt ervoor dat ik anders ga zien. Stond Neptunus eind 1700 al in Schorpioen, tussen 1955 tot 1970 gebeurt dat opnieuw. Verborgene gevoel voor muziek en communicatie moedigen mij aan. Muziek helpt me om verborgene krachten in anderen tot leven te brengen.

Vast staat ook dat ik vanaf 2012 de kans krijg om na te denken over mijn leven en daarin het begin van iets groots te ontdekken. Wat ik ontdek, kan echter niet worden aangeraakt en me ook geen macht over anderen geven. Wel sta ik ineens veel meer voor anderen open en kan me ook beter in anderen verplaatsen. Ik zie, en nog belangrijker *voel* wat er in ze omgaat. Daarom ben ik beter in staat mee te leven met hun moeilijkheden. Dat ik meevoel komt omdat ik me IEDEREEN voel, iets waar de meeste vogels zich niet bewust van zijn. Ze zijn wel betrokken bij andere vogels, maar weten niet waarom. Als IEDEREEN word ik steeds nieuwsgieriger naar het onbekende. Ik wil de War opnieuw ontknopen en me sterk maken voor de Wereld. Ook wil ik weten wat ik heb geleerd en wat dit voor mij betekent. Ik neem geengenoegen meer met de waardering van anderen, maar wil me daar ook zelf in kunnen vinden. Zo niet, dan wil ik dingen veranderen. Mogelijk begin ik iets totaal nieuws, iets wat meer zin geeft. Ik wil dat mijn leven meer voor mij gaat betekenen. Wat ik nu of later ook doe, ik moet me deze ervaringen gunnen. Pas kan ik leren wat nodig is om gelukkiger te worden.

Na 2012 voel ik me geleidelijk beter. Ik ben tevreden over mijn gezondheid en hoopvol gestemd. Alles verloopt perfect, zeker met enige inspanning van mijn kant. Blijft het bij genieten, dan levert deze periode weinig van waarde op. Een periode van

twalf jaar groei breekt aan. Een tijd om nieuwe plannen te maken en werkzaamheden uit te breiden. Dit geeft meer kansen geven. Ik ontsnap aan omstandigheden die mijn ontwikkeling in de weg staan. Ik maak een reis in mijn geest en ervaar meer vrijheid. Maar ik kan mijn onbegrensde hoop ook overdrijven, waardoor ik mijn doel voorbij schiet. Daarom moet ik mezelf beheersen en mijn kathedraal.

Aarde

Gifgas verwarmt de aarde. Onder de zee barsten vulkanen uit. Hete, zachte steen verandert in koude, harde steen: de eerste werelddelen. Leven op dit land is niet mogelijk, want stof om adem te halen is er niet. Dan vinden de werelddelen elkaar. De aarde wordt kouder en in zee ontstaan kleine, levende wezens. Die maken een stofje om op adem te komen, veroveren de zeeën en eten daar andere levende wezentjes op. Nieuwe wezentjes, met een kern van waarheid, ontstaan: onze voorlopers. Intussen wordt het nog kouder. Ademhalen wordt gemakkelijker. De werelddelen laten elkaar weer los en blijven kaal en leeg achter.

Maar dan ineens wordt het heel warm. Het water stijgt enorm. In de warme zee aan de kust duiken steeds meer dieren op. Vaak zonder botten of met een beschermlaagje. Sommigen van die dieren komen nooit meer terug, anderen herhalen zich in de dieren die nog komen gaan.

Opnieuw wordt het kouder. Het water daalt en het land bij de kust droogt op. Vooral in het lage Zuiden is het nu erg koud. IJs en kleine, levende wezentjes bedekken het land. Veel dieren gaan dood en komen nooit meer terug.

Maar opnieuw wordt het warmer. De stof om op adem te komen maakt een laagje om de aarde. Stralen worden tegengehouden. Nu zijn het ineens dieren zonder wervels die de opgedroogde grond bezetten. Op de bodem van de zee worden de eerste vissen geboren, sommigen heel gehaaid. De zee stijgt. Werelddelen vinden elkaar in één groot werelddeel. In plaats van kieuwen krijgen sommige vissen longen. Ze kunnen daardoor ook op het land leven. Op dat land groeien intussen steeds meer en grotere planten, soms met echte bladeren. Zaden helpen de planten aan familie. Verspreid door de wind komt die overal te wonen.

Het blijft droog. Zelfs in het hoge Noorden en het lage Zuiden. De zee stijgt weer en het grote werelddeel breekt in stukjes. Omdat het water zo laag staat, gaan veel dieren dood en komen nooit meer terug. Planten met zaden veroveren de wereld. Boomsoorten passen zich aan de droogte aan. Veel vissen met longen sterven en komen nooit meer terug. Kruipdieren nemen hun rol over. Uit de kruipdieren die hun jongen zogen ontstaan weer dieren die hun jongen zogen. Gevaarlijke kruipdieren worden de baas. Sommige daarvan krijgen vleugels en gaan vliegen: de eerste vogels, waaronder ik. Een geschiedenis van gekleurde kraaiachtigen is begonnen, miljoenen jaren geleden geland en daarna gekooid? Weer later worden uit weer

andere zoogdieren apen geboren. Ze denken, praten, lossen problemen op en zijn gevoelig. Sommige vogels vinden dat ze wel op die apen lijken.

Dan gebeurt waar de Vogelkenner al bang voor was. Met Zijn geschiedenis wordt een loopje genomen! De Vogelkenner wil ingrijpen voor het te laat is. Hemel en aarde moeten hersteld! Maar de Vogelkenner komt te laat. Steeds meer vogels bedenken kooien, waar ze families en grondgebied in opsluiten. Kooien waarin vogels samenwerken en tegenwerken.

DEEL 2. IK BEGRIJP NIET WAAROM IK IN DE WAR BEN GERAAKT

Drink toch van je eigen bron, haal het water uit je eigen put. Anders stroomt het weg over straten en pleinen. Het is er voor jou alleen, geef het niet uit handen.

(Spreuken 5, 15-17)

00.57

De Amerikaanse zeearend komt ondergronds tot ontlading en raakt met de Russische steenarend verwickeld in een strijd om de ruimte. Osama, een dunsnavelfitis, ziet het licht. Zijn licht.

Eenzaam, eerst nog niet eens met het blote oog te zien, kom ik tot leven. Als een vis in het water, maar toch onrustig. Los van wat hormonen is de ruimte leeg, de tijd nog zonder herinnering of toekomst. Ik leef nu, naar later zal blijken: in een buikhuis. In mijn groei ontdek ik de tijd. Niet alleen als nu, maar als een oneindig nu. Ik sta ik niet stil, maar krijg steeds meer lichaam. Kleine stompjes worden vleugels en poten. Maar ook binnen mezelf begint het steeds meer te kloppen. Eigenwijs als ik ben groeien mijn hersenen zelfs sneller dan mijn ruggengraat! En dan ineens: een fel licht! Stemmen, muziek, geschreeuw. Ik wil vluchten, maar kan geen kant op!

00.58

Vechtkwartels uit het nest van de Amerikaanse zeearend landen beschermen de ceder van Libanon en Afrikaanse nesten in Afrika worden onafhankelijk.

Ik vraag steeds meer energie. Op zeker moment heb ik daarvan genoeg om in mijn buikhuis op ontdekkingsreis te gaan. Spannend! Nauwelijks onderweg trekt een witte beweging al meteen mijn aandacht. De witte jas, die zich als ooievaar voorstelt, is bezig met onderzoek. Nieuwsgierig, klamp ik hem aan. "We onderzoeken of wie je bent ook iets zegt over wie je kan worden. Je bent immers het gevolg van een aanvaring tussen Josephus en Maria". "Een aanvaring? Maar daar weet ik niets van!". "Hoeft ook niet", ketst mijn gesprekspartner de bal terug. "Het is voor mij voldoende te weten dat Josephus en Maria die aanvaring hebben veroorzaakt. En dat jij de oorzaken daarvan dus met je meedraagt". "Maar", probeer ik nog, "dan is het toch al veel eerder misgegaan!" "Inderdaad", beaamt de vogel, "want ook voor jouw komst waren er al aanvaringen". "En wie veroorzaakte dan de eerste?", houd ik aan. "Adam en Eva, twee vroege paradijsvogels". Opnieuw is mijn nieuwsgierigheid geprikkeld. "Adam en Eva? Wie zijn dat nu weer?" Overvallen door mijn vragen oefent de geleerde zijn geduld. "Adam en Eva aten ooit van een verboden vrucht. Toen ze zich ineens de Vogelkenner herinnerden, raakten ze echter volkomen de kluts kwijt." "De Vogelkenner?", vraag ik ongeduldig als een kind dat al zijn 'waarom'-vragen beantwoord wil zien. "Ja, de Vogelkenner. Veel vogels zien Hem als vogelverschrikker of hebben een vogelverschrikker van Hem gemaakt. Toch weet Hij als geen ander waarom vogels in de War raken". "De War? Wat is dat nu weer?" Enigszins geïrriteerd kijkt de vogel me aan. "Ja luister eens, je moet me nu niet langer de veren van mijn lijf vragen. Ik kan hier toch niet al mijn kostbare tijd verdoen met het beantwoorden van vragen van ongebooren vruchten! Nog even geduld en je

komt zelf in de War!". Geschrokken van zijn heftige reactie deins ik achteruit. Terwijl de witte jas zijn werk weer oppakt, verlaat ik met gemengde gevoelens de ruimte. Op de drempel keer ik me nog een keer om en vraag de vogel naar zijn naam. "Wouter", reageert hij zonder op te kijken, "heerser van het woud".

Na mijn ontmoeting met Wouter groei ik zo mogelijk nog onrustiger verder. De War. Nou, dan staat me dus nog wat te wachten! Liever stop ik mijn groei, al was het maar omdat ook Maria inmiddels laat merken dat ze van mij haar buik vol heeft. Ze krijgt het zuur en ik uiteindelijk ook het zuur van haar. En zo zie ik geen andere uitweg dan me op 27 mei 1958 als tweeling in de War te laten brengen. Ik ben terechtgekomen in kloktijd. Van de kracht die in mij huist, heb ik nog geen weet.

Omdat Noah de vogels bang heeft gemaakt, werken ze tijdens mijn geboorte hard aan Delta. Rechte wegen worden aangelegd. Maar ook opslagplaatsen voor zoet water. De grond moet namelijk geschikt worden gemaakt voor plezier. Maar goed. Dat is allemaal van later zorg. Voor mij telt dat ik even genoeg heb aan mezelf. En als zelf leg ik eigenlijk nog maar weinig gewicht in de schaal: 3370 gram. Voor wat meer gewicht zorgt een kerkuil die op mijn geboortedag water over me heen gooit. "Koud!", wil ik roepen, maar het woord daarvoor ken ik nog niet. Wel voel ik me direct al boos. Wat heb ik verkeerd heb gedaan? Intussen kijken de omstanders mij nieuwsgierig aan. Alsof ze al willen weten of ik bang ben voor koud water. Wijwater, zal ik later begrijpen. Omdat ik me in wij lekker zou moeten voelen? Geen lekker begin, denk ik. Maar mijn gedachten worden al weer snel onderbroken. Want dan, ineens, hoor ik de kerkuil mijn naam zeggen: "Paultje". "Paultje", denk ik "waarom nou weer *tje*?". Maar omdat mijn gedachten nog niet met me op de loop kunnen, heb ik op dat moment alleen oor voor een ontboezeming van Maria. "Een kanjer van een apostel", hoor ik haar trots zeggen. Dat ze te vroeg heeft gesproken, zal pas later blijken. Mij houdt vooral bezig dat de moeder van moeder me in haar armen neemt. Warmte! Na de bijeenkomst brengen vader en moeder me naar een klein nestje aan een brouwersvaart in Haarlem. De toon voor mijn leven is gezet: ik zal gisten tot ik me zal herinneren wie ik was. Liggend in mijn kribbe valt mijn oog ineens op een beeld. In dat beeld ben ik onder toezicht van Maria geplaatst. Maar vreemd. Waar is vader? Later zal moeder me vertellen dat Pieck, een roodborstje, het beeld heeft gemaakt. Ik wil dat hij mijn vader weer de plek geeft die hem toekomt.

Inspanningen van Josephus en Maria om me op mijn gemak te stellen, halen weinig uit. Ik blijf onrustig. Tot ik op een dag tot de ontdekking kom dat ons nest nog bewoond wordt door een ander, iets ouder jong. Ik herinner me dat ik haar naam al eens heb horen roepen: Alleen. Alhoewel Alleen een beetje afstand scheidt, zitten we wat onze gedachten wel al snel op één lijn: we hoeven elkaar maar aan te kijken om te begrijpen dat we allebei moeite hebben met onze nieuwe omgeving. Maar van een baby-Ionische spraakverwarring blijkt geen sprake: een aangeboren kracht zorgt ervoor dat we dezelfde taal spreken. Nog wel tenminste.

Regelmatig zie ik vader af en aan vliegen. Hij verdient de kost en maakt ons nest mooi. Een echte timmerman! In die timmerman zit niet alleen iemand die onze aanvoerder wil zijn, maar ook een vogel die zich af en toe terugtrekt. Moeder, jaren geleden door vader het Hof gemaakt - Hof, Hooff of Hoof: we zijn er nooit goed uitgekomen - is ook zorgzaam. Ze vangt vader op als hij moe van zijn werk thuiskomt en legt hem geen strobreed in de weg. Op een dag zegt vader hoe hij me ziet. Volgens hem heb ik een zacht karakter, ben ik gevoelig voor lawaai, hou me rustig en neem alles met grote kijkers in me op. Moeder ziet me vooral als een lief jong, waar iedereen dol op is. "Blijft dit zo?", vraagt zij zichzelf af.

00.59

Tot ergernis van de Amerikaanse zeearend bouwt een nieuw ingevlogen Cubaanse trogon zijn eigen kooi. Een Tibetaanse garuda maakt zich los uit de bezetting van haar nest en krijgt op het grondgebied van de Indische pauw een onderkomen aangeboden.

Mijn eerste levensjaar verstrijkt. Een jaar waarin ik vaak in mijn nieuwe kooitje moet zitten. Aan dat kooitje is verzachtend de naam box meegegeven. Op het eerste oog rustig en weinig beweeglijk neem ik alles in me op, maar ik denk op dat moment al ver buiten mijn box. Vader, zoals gezegd iemand die goed ziet, laat zich echter niet om mijn tuin leiden. Als eerste ontdekt hij een ondeugende tinteling in mijn ogen. "Dit jong zou zich misschien anders kunnen ontpoppen", hoor ik hem op een dag verzuchten. En ook moeder vindt dat van het rustige vogeltje nog maar weinig over is. Ik plas in ons nest en loop daar ook nog eens doorheen! Moeder noemt me zelfs een "bandiet", maar dat vind ik te vroeg geroepen. Wel heb ik de hele dag plezier en kraai vriendelijk tegen iedereen. Voor stoeipartijtjes ben ik wel te vinden. Ik ben een echte toneelspeler en trek de gekste bekken. Ook kan ik nergens van afblijven. Werkelijk een "wanhoop!", roept moeder af en toe. Op den duur ben ik in ons nest niet meer te vertrouwen en val er zelfs twee keer uit. Onnodig, want kijkend over de rand heb ik een prachtig uitzicht op de heester waar vader zijn dagelijkse kost verdient: die van zijn vader Jacobus. Deze vogel zou eerder door zijn broer uit diens nest zijn gegooid! Het opschrift 'Doe de wasch de deur uit' maakt duidelijk wat zich binnen de muren afspeelt: vuile was.

00.60

Op het grondgebied van de Zuid-Afrikaanse paradijskraanvogel worden gekooide opstandige vogels gedood, de Gallische haan komt in de Sahara tot ontlading, wij sturen vechtkwartels naar het nest van de Brahmaanse wouw Indonesië en de eerste communicerende kunstmaan krijgt een plek in de ruimte.

Zo onrustig als de grote War is, zo onrustig is ook mijn eigen grondgebiedje. Als we te horen krijgen dat onze nest kan worden uitgebreid, hoor ik vader uitroepen: "Meer bewegingsruimte!". Maar die wens blijkt al snel vader van zijn gedachte. Twee tortels krijgen toestemming om het vrijgekomen gedeelte te gebruiken. Als moeder op een dag valt, heeft vader er genoeg van. We verhuizen naar een voormalig moerasgebied en nestelen ons in een bloemenhof, waar mijn kooitje ook buiten kan staan. Ik vind het heerlijk. Nadat de vader van moeder zijn kraaienmars heeft geblazen, zal ik het hoogste lied zingen en bloeien als een narcis.

00.61

Een muur wordt opgetrokken, een invasie op het grondgebied van de Cubaanse trogon mislukt en Nederland worstelt met de Brahmaanse wouw. De eerste vogel in de ruimte is een feit

Als narcis doe ik heel wat harten sneller kloppen. Want inderdaad: ik kan toneelspelen. Met mezelf kan ik dat niet. Van Liefde wil ik niets weten. Daarom wijs ik iedereen af. Zelfs een Chinese nachtegaal, die zich verdrietig terugtrekt. In een grot in bosrijk gebied zet hij zijn leven voort. Maar dan sterft ook haar buitenkant en blijft alleen een stem over. Vlieg ik met moeder door de straten, dan is de nachtegaal in de buurt en laat haar geluid horen.

00.62

Vietnam, het land van de karbouw, raakt in verwarring. Maar die wordt overschaduwd door een crisis die Oost en West op het randje van een Derde War brengt: die op het grondgebied van de Cubaanse trogon.

Bloemrijk zijn de bollenvelden die in het voorjaar tot leven komen. Oefenen in aandacht hoef ik niet, want zo jong heb ik overal aandacht voor. Op zekere dag vliegt moeder met me langs een schone vijver. Het gras groeit er mooier dan op andere

plaatsen en de rotsen beschermen het water tegen de zonnestralen. Onrustig probeer ik er even tot mezelf te komen en lest mijn dorst. Dan ineens zie ik me mezelf in het wateroppervlak. Een spiegel die, naar ik later zal begrijpen, War en Wereld van elkaar scheidt. Vol bewondering bekijk ik mezelf. Ik word verliefd, breng mijn snavel naar het water om mezelf te kussen en steek mijn pootjes uit om mezelf te omhelzen. Van het water wegstaren kan ik niet. Zelfs kan ik niet meer denken aan eten, drinken of rusten. Alleen aan mijn beeld. Ik probeer met mijn beeld te praten, maar er komt geen antwoord. Ik huil, maar zijn tranen maken het beeld kapot. Ik vraag het beeld om weg te gaan. Maar het blijft. Ik zal het ermee moeten doen.

In mijn omgeving leven allemaal groepen vogels die niet met elkaar willen samenwerken. Het groepje van vader en moeder heet Rooms-Katholiek. Op vierjarige leeftijd meldt vader me aan bij een Romeinse Kooi voor Piepjongen. Mijn zus Alleen was al eerder aan de beurt. Ondanks de regels van een nonnetje, een visetende eend met het geluid van een grote zaagbek, blijf ik ondeugend en pas me niet aan.

00.63

Dertig Afrikaanse nesten verenigen zich, Kerkuil 23 sterft en de charismatische zwarte kruisbek King twittert over zijn droom. De Amerikaanse steenarend wordt afgeschoten.

Het beeld dat ik van mezelf heb is niet zo goed. Het laat me ook niet los. Ik voel me steeds minder worden. Mijn kleur, mijn kracht en mijn schoonheid, eens zo betoverend, verdwijnen. Echo, een nachtegaal, herhaalt mijn verdrietige kreten. Toch voel ik mezelf steeds kleiner worden en, uiteindelijk, sterven. Alle nachtegalen rouwen om me en willen mijn lichaam verbranden. Maar het is nergens te vinden. Het enige wat van me is overgebleven is een bloem. Geel omringd met witte blaadjes.

00.64

De zwarte Mandela wordt levenslang gekooid, een nieuwe Amerikaanse steenarend begint een War op het grondgebied van de karbouw en "the beat goes on".

Me nauwelijks bewust van de ontwikkelingen in de grote War, groei ik verder op. Na twee jaar omringd te zijn geweest door piepjongen, roept de Kooi van Franciscus. Evenals deze middeleeuwse Giovanni gedraag ik me als een vogel die af en toe broedt. Zo ben ik gevoelig voor vogels die niet mee kunnen komen, maar zoek ik ook

avontuur. Een grote trektocht naar een klooster bij Berg en Dal biedt dat avontuur. Op uitnodiging van frater Henri, een goede vriend van Jacobus, brengen we daar enkele dagen in een bos door. Met zijn oproep "Verander de wereld, begin bij jezelf" heeft Henri een naamloze samenscholing opgericht, die inmiddels veel volgers heeft. Het is een experiment dat op dat moment aan mij voorbijgaat. Alleen en ik hebben vooral oog voor het uitgestrekte bosgebied, waar we ons eigen nest bouwen. Ze blijkt een vogel met een sterke wil, waarmee goed valt samen te werken.

Direct na de trektocht komt in mij de toneelspeler tevoorschijn. In de Kooi van Franciscus mag ik over mijn ervaringen vertellen. Meer nog dan mijn verhaal, trekken mijn gebaren de aandacht. Vooral het plukken aan mijn veren maakt mijn kooigenoten aan het lachen. Als mijn onrust ineens plaats maakt voor een oordeel, slaat de stemming echter om. Openlijk vraag ik me af of kooimeesters hun leerlingen om hun resultaten wel op een voetstuk moeten plaatsen. Als de kooimees me na mijn actie wil arresteren, probeer ik te ontsnappen. Ook deze ruimte blijft echter gebonden aan haar afmetingen, zodat ik uiteindelijk toch word ingerekend. Na schooltijd word ik vogelvrijverklaard. Een spannende positie die een rode draad in mijn leven zal worden.

Op 24 juli verrijkt een vrouwtjesjong ons nest: Hyacint, een bruinrode halfedelsteen. De vuile was in de heester van Jacobus ligt op dat moment hoger opgestapeld dan ooit. De sfeer thuis is om te snijden. Vader kan echter niet huilen. Mag dat ook niet van zijn vader. En zo kan het gebeuren dat ik opeens niet meer deug, moet onderduiken op de plek waar ik mijn uitwerpselen achterlaat en mijn toevlucht elders moet zoeken. In mijn eenzaamheid neem ik keer op keer de gedaante van toneelspeler aan. Als twee buurtvogels dit zien probeer ik me uit schaamte een houding te geven. Ondanks mijn schijnbewegingen laat Narcissus zich echter niet om de tuin te leiden. De Tweeling die ik ben, maakt steeds meer plaats voor eenling. Diep vanbinnen weet ik: het zit erin, maar komt er niet uit. Nog niet. Ik zal moeten wachten op de dag die zich niet laat afdwingen. Ik raak aan, waarover ik droom. Weet niet wat ik zie tot ik zal begrijpen dat ik moet zingen. Later als ik groter ben, blijf ik wie ik ben. Later als ik mij herken, weet ik wie ik ben.

00.65

De steenarend van het Sovjetnest loopt over de maan, Koning houdt zijn mars op het grondgebied van de Amerikaanse zeearend en laatstgenoemde raakt steeds meer betrokken bij de War op het grondgebied van de Vietnamese karbouw.

Botsingen ga ik uit de weg en anderen halen voor mij de kastanjes uit mijn vuur. Het meest voel ik me nog op mijn gemak in mijn eigen nestje. Luisterend naar het samenspel van vogelzang en nachtelijke ruzies raak ik regelmatig van de leg. Opvallend genoeg bevrijden gestaalde hoogvliegers me uit de War en maken me rustig. Ik voel tranen in me opkomen. En telkens die ene vraag: waarom War? Ik ben vastbesloten. Eens zal ik de vogels duidelijk maken dat alle ruzies kunnen worden opgelost. Kinderlijk eenvoudig.

De buren

Naast ons woont de familie notenkraker, achter ons de familie vechtkwartel. Terwijl de jongen van bei de families met elkaar spelen, sta ik buitenspel. Het is een zonovergoten dag als ik heimelijk naar hun grondgebied loop om te zien wat ze

doen. Mijn aanwezigheid wordt echter ontdekt. Hals over kop op de vlucht, maar struikel over mijn eigen poten. Bloed. Duizelig strompel ik naar mijn nest. Terwijl moeder mijn tranen droogt, werpt mijn zus Alleen zich op als mijn beschermengel. Onbedoeld maakt ze me nog kleiner dan ik al was.

Dat Alleen me graag wil beschermen, blijkt enige tijd later opnieuw. Het is inmiddels winter en ik begeef me voor het eerst op glad ijs. Om me heen glijden uitzinnige vogels over de besneeuwde grashellingen naar beneden. Als ik Alleen vraag ook een keer van de helling te mogen, mag dat niet. Zij is de baas en ik nog klein. Eigenwijs doe ik toch wat ik wil. Dan ineens voel ik een duw die me brengt waar ik niet had willen zijn: Een wak. Met hoge snelheid nader ik de opening, verdwijn, en zie de het gat boven mij zwart worden. Voor het eerst in mijn leven ben ik terechtgekomen in een vrees die angst heet. Angst voor mijn leven. Maar gelukkig: In het zwarte gat zie ik ineens een tastende poot die ik nog net kan vastpakken. Eenmaal boven blijkt de poot verbonden met een lijf: Een notenkraker heeft me gered. Desondanks zijn de ruzies tussen de notenkrakers, de vechtkwartels en ons nest nog geen verleden tijd. Zo belandt Alleen kort na mijn redding fluitend in een notenkrakersuite. Als vader vechtkwartel tussen zijn en ons nest een heg zet, is de scheiding definitief. Vanaf de breuklijn gaat het gevecht verder. Want dat is wat breuklijnen doen.

Eenmaal aangeland in de jaren van verstand, doe ik op 15 mei mijn intrede in de Romeinse gemeenschap. Ik begin die dag misselijk en moet braken. Desondanks vlieg ik mee naar de plek waar het heil verwacht wordt. In gezelschap van een groot aantal vogels uit mijn stamboom vang ik mijn eerste zangzaad met beide pootjes op. Uitgerekend op dat moment duikt ineens een grote spin op. Eenmaal thuis, wil mijn ervaring graag delen. De vogels uit mijn stamboom zijn echter zo druk, dat voor mijn verhaal nauwelijks aandacht is. Later stelt moeder me gerust: "Ik geloof dat je de spin hebt gezien, maar het is voorbij. Het was maar een spin". Nog weer later zal ik begrijpen dat loslopende spinnen zich anders gedragen dan spinnen in een web. In een web zijn het ijverige dromers die verbinden. Dat inzicht laat echter nog even op zich wachten.

00.66

De War op het grondgebied van de karbouw loopt uit de klauwen en de Brahmaanse arend verliest zijn macht. John, een blauwe paradijsvogel, wekt ergernis door te beweren dat zijn beat meer zou losmaken dan die van de paradijsvogel uit het jaar 00.00.

Langzamerhand begrijp ik: niet alleen de heester van Jacobus, maar ook zijn nest zit vol vuile was. Vaders vader, tegen zijn zin op een plek in de heester gezet, leidde een nest met vier jongen. Een onrustig nest. Zijn jongste jong, na een botsing met een gestaald vogeltje buiten kennis geraakt, zou eenmaal opgestaan buiten kennis zijn gehouden. "Scheefgegroeid tot een spotbeeld van wat ze had kunnen zijn", zal vader later zeggen. Met vader zelf is daarna geen rekening meer gehouden. Zijn zusje Bloem laat hem nog even tot leven komen, maar nog geen drie jaar na haar geboorte sterft haar lijfje. "Het was alsof mijn poot werd uitgerukt", zal vader later zeggen. In alle scheefgroei hebben de overgebleven jongen voor hun tijd het broeinesset verlaten. Rustig, vaders oudste zus, is in een suikeressdoorn terechtgekomen. Bitter, waarin de Vogelkenner nog zal groeien, in een rode anjer. En mijn vader Josephus? Hij vluchtte naar het grondgebied van de brahmaanse

wouw. Ver van de oude vogels en de dingen die hadden moeten voorbijgaan. Vind u, lezer, het vreemd dat mijn vader die vuile was niet meer wilde doen? Nee natuurlijk. Gelukkig zijn we dan ook als we te horen krijgen dat vader ergens anders werk krijgt. Als wasser in een huis voor zieke vogels. Opgelucht zwaaien moeder en ik hem uit. Weer of geen weer: dagelijks vliegt vader zeventien kilometer heen, zeventien kilometer terug. Ik bewonder hem. Als het huis voor zieke vogels enkele jaren later plaats maakt voor een nieuw huis, kan vader de vuile was van Jacobus voor altijd achter zich laten. Hij wordt wie hij al een beetje was: een opziener. In de nieuwe kooi voor zieke vogels mag hij letten op het nestje waar hulpmiddelen worden opgeslagen. Vader heeft het naar zijn zin, maar is ook boos als hij merkt dat witte jassen die middelen overal gretig blijven inkopen. "Verspilling", hoor ik hem roepen. En: "Waarom geen samenwerking?". Vaders vertrouwen in witte jassen wankelt. Ook daarin kunnen zich dwaalgasten ophouden.

Mijn vader, zijn vader

Zes jaar na de kraaienmars van de vader van mijn moeder neemt de Vogelkenner de moeder van mijn moeder tot zich. Voor haar vertrek pakt ze tijdens het eten van gestampte muisjes ineens mijn poot. Ze leest. Dan draait ze ineens haar kop om. Als ik haar vraag waarom, zegt ze stamelend mijn leven niet te kunnen lezen. Spoedig daarna is ze gevlogen. Nieuwsgierig naar de lezingen van de moeder van mijn moeder zal ik later begrijpen dat ze ook nog een Derde War in het Midden-Oosten zag aankomen. Het voelt op dat moment ver van mijn nest.

Terwijl mijn jeugd voorbij gaat, raak ik ongewild steeds verder in de War. Desondanks gebeuren er ook mooie dingen. Zo bezoek ik in mijn vrije tijd graag het Bos van de Hertog. Daar woont Geschenk, de zus van moeder. Deze houtduif, die in de winter veel met holenduiven optrekt, verwarmt mijn hart. Dankzij haar kom ik in een Wereld die geen War kent. Het is de Wereld van Pieck, het roodborstje dat boven mijn kribbe hing. Kijkend in de donkere spiegeltjes van zijn sprookjesbos leer ik over de overwinning van Goed op Kwaad. In zijn Wereld leven vogels nog lang en gelukkig en dat wil ik ook!

Bij Houtduif op bezoek, vliegen we vaak naar de IJzeren Man. In deze waterplas voel ik me helemaal op mijn gemak. Die bescherming valt weg als het mannetje van Houtduif me op een dag heel bang maakt. Onder het zingen van "Ik ben de wilde rob. Ik vreet je levend op. Ik ben dol op vogelvlees. Oehoehoehoe en je bent er geweest!" houdt hij me onder water. Buiten adem kom ik boven als hij me opnieuw onderdompelt. En opnieuw. En opnieuw. Kopje onder en weer boven. Dat hij me over

mijn watervrees heen zou willen helpen, pak anders uit. Zijn actie en het wak uit 00.65 hebben mijn vrees in angst verandert. Angst voor de dood. Mijn vertrouwen in vogels neemt af en ik raak steeds meer buitenspel. Ik ben niet van deze War en wil dat ook niet worden.

00.67

Hoppennest Israël wordt aangevallen door omringende vogels, dat van de Amerikaanse zeearend raakt verscheurd door onenigheid tussen vogels van een verschillend ras en hippe vogels verschijnen in het stadsbeeld.

Ondanks de Wereld die mijn ouders graag voorspiegelen, krijg ik steeds meer oog voor de War. Vogels die zich gedragen en vogels die dat niet doen trekken mijn aandacht. Vooral hippe vogels zetten mij aan het denken. Als rollende stenen en kevers laten ze hun kunstjes zien. En waarom ook niet? Vader en moeder hebben meer met kevers dan met kevers dan met de stenen, die ze hard vinden klinken. Voor mij is alles ontdekking. Ik observeer, zonder oordeel.

Het is inmiddels winter als een nare gebeurtenis op het schoolplein mijn aandacht trekt. Met zijn rug tegen de muur wordt Rudi, teruggetrokken, eenzame houtsnip, door kooigenoten met sneeuw bekogeld. "Genoeg!", twitter ik een van de mees fanatieke kooigenoten in het oor, maar alle opwinding wint het van het gevoel voor Rudi. Dan ineens is de lol eraf. Rudi zit ineengedoken tegen de muur en ik help hem om op te staan. Uit de neus van de snip komt behalve snot ook bloed. Niet lang daarna mag ik zijn verjaardag meevieren. De vader van Rudi krijgt ruzie met zijn zoon en stuurt hem naar zijn nest. Wat van beiden geworden is, houdt me nog altijd bezig.

00.68

Onder de vleugels van de Tsjechische steenarend blijft de Lente zonder nieuw geluid, Amerikaanse vechtkwartels vermoorden op het grondgebied van de Vietnamese karbouw 504 vogels uit één nest en op het grondgebied van de Amerikaanse zeearend worden Koning en een andere charismatische leider vermoord.

In de Kooi van Franciscus heb ik intussen veel geleerd over mijn grondgebied: een klein land aan zee, waar vrijdenkers een vrijplaats vonden. De contouren van het gebied komen me vaag bekend voor, al begrijp ik nog niet waarom. Datzelfde geldt voor een gebeurtenis, die mijn leven behoorlijk zal veranderen: Mijn verwijdering uit de Kooi van Franciscus. Aanleiding is een onenigheid tussen mijn vader en het hoofd van de kooimeesters over een in mijn ogen oneerlijke beoordeling. Zittend in een hoek van ons nest hoor ik hoe hun getwitter uit de poot loopt. "Als u zo door gaat, vertrouw ik mijn jong niet meer aan u toe!", drukt mijn vader hoofdmees op het hart. Dat hij de val voor zichzelf en mij heeft opengezet, dringt dan pas tot hem door. Terwijl ik langzaam leegloop, bevestigt vader het schokkende nieuws: ik ben uit de Kooi van Franciscus gezet. Vrijwel meteen breng ik één van de notenkrakers van het nieuws op de hoogte. "Uit de kooi getrapt!", schep ik op. Intussen weet ik ook dat de losbol in mij een harde dood is gestorven. In een flits zie ik me nog een keer staan. Omringd door lachende jongen. Dan ebt het beeld langzaam weg.

Nog diezelfde week stelt vader me voor aan het hoofd van de Kooi van Josephus. Alleen die naam al maakt me duidelijk hoe de vlag erbij hangt: niet ik, maar vader gaat vanaf nu de koers bepalen. Veroordeeld tot de bestaande War, moet ik beloven voortaan beter mijn best te doen. De prijs die ik daarvoor moet betalen is hoog: al in de eerste maand van mijn omscholing krijg ik twee tikken op mijn snavel. Toch blijf ik vader trouw. Babel moet Troje immers voor blijven.

In de twee jaar die mij nog binnen de Kooi van Josephus resten, probeer ik bevriend te raken met een arend. Gemakkelijk is dat niet. Eenzaam en zenuwachtig fladder ik aan de overkant van zijn nest heen en weer. Totdat ik ineens een jong vogeltje voorbij zie vliegen. "Wil je arend vragen om mijn vriend te worden?" vraag ik schoorvoetend. Het jong vindt het goed. Gelukkig stemt de arend in, zodat ik het gevoel krijg weer even bij de vogels te horen. Tijdens een bezoek aan het Bos van de Hertog laat ik ook arend kennis maken met de Wereld van Pieck. Als onze vriendschap geleidelijk wegebt, weet ik dat ook vriendschap broos kan zijn.

00.69

De Amerikaanse zeearend belooft zich terug te trekken van het grondgebied van de Vietnamese karbouw en miljoenen vogels moeten geloven aan de eerste stappen op de maan. De Who-vraag wordt beantwoord met "Tommy", het kind in ons dat geen oog heeft voor de realiteit.

Steeds meer raak ik bekend met de War en haar gewoonten. Las de moeder van mijn moeder nog mijn poot, inmiddels zie ik vogels van papier lezen. Nog voor een wijze uil uit zijn Fabeltjeskrant leest, ontcijfer ik mijn eigen verhalen. Vooral een daarvan maakt veel indruk. Het speelt zich af op een stormachtige dag. Zittend in een kraaiennest zie ik hoe een scheepsjongen eenzaam uit het water word gevestigd. Ik lees het verhaal drie keer, zonder te weten waarom. Later wel. De eenzaamheid van de scheepsjongen is mijn eenzaamheid. Kampen, de verteller, heeft zijn naam eer aangedaan: kampen maken eenzaam.

00.70

In de onrustige achtertuin van de Amerikaanse zeearend komt een Chileense Andescondor democratisch aan de macht, Palestijnse zonvogels kapen vier gestaalde vogels om de vrijlating van lotgenoten af te dwingen. En overstromingen en luchtvervuiling vragen steeds meer aandacht.

Omdat vader de vrije vogel in mij wil beteugelen, meldt hij me op twaalfjarige leeftijd aan bij de Kooi van Henricus. Het is in deze Roomse Kooi voor Oudere Jongen dat ik nog verder wegwijn. Klein, onvoorstelbaar klein, voel ik me als ik een groepje vogels elkaar op het schoolplein de bal zie toespelen. Wat zou ik graag meedoen. Maar ik kan nog niet bij de korf, ik kan nog niet bij hen. Liefst zou ik terug groeien, maar de natuur werkt tegen. En zo zie ik geen andere uitweg dan op te gaan in mijn nieuwe omgeving: een verzameling pestvogels waar ook ik een graantje van meepik. Dat die graantjes niet iedereen smaken, merk ik als een zwarte kooimees eraan kapot gaat. Overspannen gemaakt zie ik in hem een welwillende vogel verloren gaan.

Dobberend in eenzaamheid trekt een goudplevier op een dag mijn aandacht. Zijn verhaal doet me in één klap opstaan uit mijn roes. Het gaat over een eiland waar jongen zichzelf in leven moeten houden. Het verhaal is verdrietig: één voor één

maken ze elkaar dood om zelf in leven te blijven. Ik herken het beeld en zie bevestigd wat ik al wist: de één zijn dood is de ander zijn brood. Nooit wil ik me in de War laten brengen! Als ik goudplevier voor zijn spiegel wil bedanken, is de vogel al gevlogen. Ik trek me daarom opnieuw terug in mijn nest. Daar dirigeer ik zonder publiek de vioolconcerten van Bach, een muzikale kerkuil. Voor even voel ik me in mijn kracht.

De botsingen in de Kooi van Henricus maken me intussen steeds onrustiger. Jongen die met de wind meewaaïen krijgen lof, jongen met noten op hun zang uitbranders. Ik denk terug aan 00.64 toen ik daar al een mening over had. De losbol roert zich. Maar ik weet: Die is verleden tijd.

00.71

De Amerikaanse zeearend en de Japanse kraanvogel vertonen baltsgedrag en de Amerikaanse zeearend besluit om zijn vechtkwartels versneld terug te trekken uit het nest van de karbouw.

Gevoed door mezelf en mijn omgeving krijgen mijn stille wateren steeds diepere gronden. Eén daarvan wordt gevoed door een groep zangvogeltjes. Ze staan onder leiding van Landman, een kwartelkoning. Het programma bestaat uit verschillende stukken. Van 'Waar blijft u met Uw wonderen' tot 'Stil maar, wacht maar, alles wordt nieuw'. Ongeduld en geduld. Ik voel me klemgezet. Dat wonderen niet zouden plaatsvinden, klopt al niet. Overal zijn ze al begonnen. Maar om dan ook nog eens bij de pakken neer te zitten En wat zou de Vogelkenner hiervan vinden? Ik vermoed dat hij blij zal zijn met het offer van de zangvogels, maar niet met dat van Landman. Die zweept de zangvogeltjes alleen maar op. Het gevolg laat niet lang op zich wachten: Landman ziet de sfeer en daarmee zijn koor in rook opgaan. Maar gelukkig: ook rook blijkt niet voor de eeuwigheid. Een andere kwartelkoning neemt de leiding over.

De Kooi van Henricus stimuleert mijn prestaties. Maar er is meer. Zo hebben één van de notenkrakers en ik elkaar gevonden in sport en spel. Met een andere notenkraker vlieg ik dagelijks naar de Kooi van Henricus, maar zijn aanhoudende gefluit staat elke vorm van communicatie in de weg. Hij leeft in zijn War, ik in die van mij. Dat zich daarbinnen toch wonderen afspelen, ontdek ik als een schoolmees iets over voortplanting wil vertellen. Ondanks protesten van sommige vaders en moeders gaat zijn plan door, maar krijgt wel een wonderlijk vervolg: Schoolmees heeft zijn vertoning per abuis in omgekeerde volgorde gezet! "Dus die jongen verdwenen in het niets?", grapt vader als ik met hem over het voorval twitter. Ik kan zijn grap wel waarderen, maar voel ook dat bij mij een gevoelige snaar is geraakt. *Terugkeren naar niets*. Dat zou ik ook wel willen...

00.72

De Amerikaanse zeearend en de steenarend van het Sovjetnest besluiten niet meer ondergronds tot ontlading te komen en in Nederland trekt onenigheid tussen verschillende rassen de aandacht. Maar de gijzeling van elf Israëliëse hoppen beheerst het nieuws.

Binnen de Kooi van Henricus ga ik steeds vaker op ontdekkingstocht door de War. Als vogel heb ik natuurlijk belangstelling voor de natuur, maar ook geschiedenis boeit me. Alhoewel ver van mijn nest wordt dat verleden steeds meer een deel van mezelf.

Dat is zeker ook te danken aan een kooimees, die er mooie verhalen over vertelt. Wat eens gebeurde houdt een les in voor de toekomst. En zo is nu eigenlijk van alle tijden. Precies dat besef krijgt betekenis als eind 00.72 een hardnekkige wortel van de War komt bloot te liggen: oog-om-oog-tand-om-tand. In beelden zie ik hoe acht Palestijnse zonvogels een kooi met elf hoppen overvallen. Twee zonvogels vinden de dood, waarna de overgebleven zes de hoppen ringeloren. Hun eis: De vrijlating van tweehonderdvierendertig in het hoppennest gekooide zonvogels en twee lijsters uit het land van de Duitse zwarte adelaar. Omdat een hop met een gouden kroon niet op hun eisen wil ingaan, worden de elf en een groene vliegenvanger gedood. Pas veel later zal ik de gebeurtenis begrijpen. De hoppen, zeldzame broedvogels in open land, zijn een bedreigde diersoort. Reden dat ze een omstreden nest op Palestijnse grond kregen. De Palestijnse zonvogels, de eenvoudigste en bekendste zonvogels in het Midden-Oosten, zijn vogelvrij. Dat de hop recht heeft op een nest op Palestijnse grond, zou de geschiedenis van hun geloof bewijzen. Dat vinden de zonvogels echter ook van hun geschiedenis. "We hebben hier altijd als groep geleefd, maar worden nu ontkend", roepen ze tevergeefs. Een schok gaat door me heen. De verwarring herinnert me aan een ver verleden. Een verleden waarin de hop ook al een loopje nam met de Vogelkenner. Alsof Hij straffend en ook nog eens een mannetje zou zijn! Het is duidelijk. De hop vervalst niet alleen de geschiedenis, maar maakt ook slim gebruik van de schuldgevoelens van de hoppenvervolgers. Die zijn geneigd om de hop te ontzien en de zonvogel niet. Nodig is een geschiedenis, waarin verleden en toekomst samenkomen.

Niet zo lang na het voorval vlieg ik boven Groningen over een kunstwerk dat mijn mening verbeeld. Het is een gesloten bronzen deur met daarachter de geschiedenis van de straat. Een geschiedenis die niet meer kan worden naverteld, omdat de daar levende hoppen voorbij zijn. Een verleden dat nooit meer kan veranderen. Maar ook een verleden dat nooit meer kan ontsnappen. Veilig opgesloten, achter een voor altijd gesloten deur zonder klink.

00.73

De arenden van Saladin vallen onverwachts het hoppennest aan, de Amerikaanse zeearend werpt zich in de nesten en de Chileense Andescondor wordt vermoord. Energiegebrek wordt het thema van het jaar.

Het is inmiddels vroeg in het voorjaar als ik Linnaeus tegen het lijf vlieg. De vogel, die vlakbij mijn ouderlijk huis in een hof met planten nestelt, heeft al eerder mijn aandacht getrokken. Misschien is het wel omdat ik in hem mijn Liefde voor tuinieren herken. Eenmaal neergestreken op zijn grondgebied vertelt mijn gastheer me dat zijn vader, een kruisbek, een grote tuin bewoonde. "Als jong had ik al gevoel voor planten. Maar ja, mijn vader wilde liever dat ik me met vogels bezighield, al zag hij geen vogelkenner in me". Herkenbaar, denk ik, zonder zijn verhaal te onderbreken. "Enfin", vervolgt de vogel, "vandaar dus dat ik niet voor vogels, maar voor planten koos". Bijzonder dat het zo kan lopen, denk ik na van Linnaeus afscheid te hebben genomen. Niet lang na onze ontmoeting verandert het Hof in een speelparadijs met de naam Linnaeus.

Henricus is inmiddels vertrouwd. De clown die ik wilde zijn is bijna verdwenen en ik laat me aandachtig onderwijzen. Leren zal ik, al gaat me dat niet gemakkelijk af.

Opnieuw stel ik vast wat ik eigenlijk al wist: kennis maakt macht. En die maakt weer dat sommige vogels van zaad leven, maar hopelijk niet van zaad alleen.

In november komt de verbeelding weer even aan de macht. Op uitnodiging van de Kooi van Henricus maakt mijn troep een vlucht naar de stad van de Liefde. De kennismaking maakt een onvergetelijke indruk op me. De Notre Dame, de Place du Tertre, de vlooiemarkt, ja zelfs Versailles worden aangevlogen. Maar het is toch vooral de sfeer die mij aanvliegt. Zo kan het, ondanks de War, dus ook. Voor ons vertrek overzie ik op de Eiffeltoren nog een keer de verbeelding in de hoop die ooit echt weer aan de macht te kunnen helpen. Nee, van helemaal niets heb ik spijt. Niet van het goede dat me is gegeven, noch van het slechte. Het is me allemaal eender. Nee, van helemaal niets heb ik spijt. Alles is afgedaan, uitgewist, vergeten. Ik heb maling aan het verleden. Met mijn herinneringen heb ik de kachel aangemaakt.

00.74

De Amerikaanse zeearend komt niet meer uit de nesten, de Indische pauw komt ondergronds tot ontlading en de Palestina honingzuiger bepleit één Palestijnse nederzetting voor drie geloven.

Dood hoort bij het leven. Maar hoe dood dood kan zijn, wordt me duidelijk al moeder me eind juni vertelt dat vaders vader Jacobus is overleden. De man die vader met zijn vuile was opscheepte, is niet meer. Als ik op de valreep een blik in zijn nest werp, zie ik het lijf van een vogeltje dat wanhopig tegen zijn dood heeft gevochten. Jacobus ligt alle kanten op. We herinneren ons zijn humor en somberheid. Ook hij ging immers gebukt onder de vuile was, maar dan die van *zijn* vader. Zo stonden ze nu eenmaal opgesteld, denk ik bij mezelf. Een opstelling die hun geschiedenis bepaalde. Van vader en zoon en dat gaat maar door. Vader heeft hier echter geen boodschap aan. Als ik hem kort na het overlijden van Jacobus spreek, zegt hij emotioneel dat zijn vader voor hem al lang voor zijn dood gestorven was.

Het einde van de Kooi van Henricus komt in zicht. De losbol in mij is verleden tijd en ik wil hogerop. Het wordt een Hogere Kooi voor Oudere Jongen op het grondgebied van Johannes de Doper, een kerkuil die zich zijn hele leven sterk heeft gemaakt voor goed onderwijs. Sinds 00.64 ineens weer omringd door mannetjes en vrouwtjes, ontstaan twee kampen. Een kamp trappen schopt tegen alle heilige kooitjes. Een kamp zangers viert het leven in de kooi. Ik eet van beide walletjes. Mijn broedplaats zoek ik in holle bomen, holten van rotsen, oeverkanten en oude muren. Met een van de notenkrakers zoek ik af en toe de duinen op, waar we onze Liefde voor de natuur delen. In mij ontluikt een tuinman.

DEEL 3. IK ONTKEN DE WAR

Mijn zoon, laat je niet overhalen door misdadigers, door mensen zonder geweten, ga op hun voorstellen niet in. Ze zullen je zeggen: Kom met ons mee, we willen bloed zien, we gaan iemand uit de weg ruimen. Nee, gedaan heeft hij niets.

(Spreuken 1, 10-11)

00.75

De Amerikaanse zeearend trekt zich definitief terug uit het nest van de karbouw, de Verenigde Nesten stellen zionisme gelijk aan racisme en op mijn grondgebied worden vogels in gijzeling genomen.

Op het grondgebied van Johannes de Doper pik ik overal mijn graantje mee. De trappers boeien me wel, maar hun afkeer van de War heeft ze ook tot stille, eenzame strijders gemaakt. De zangers lijken zich juist weinig van de War aan te trekken en gaan fluitend door het leven. Bij geen van beide groepen voel ik me echt thuis. Op zekere dag slaat een van de trappers echter een brug. Zichtbaar aangedaan vertelt hij over het leven van de Indiaanse adelaar en laat beide kampen ademloos achter. In de adelaar is afgerekend met waarden die ertoe deden, denk ik.. Maar de show moet verder. En dus schiet iedereen na de spreekbeurt weer snel in zijn of haar rol.

Het is inmiddels zomer. In gezelschap van vader, moeder, Alleen en Hyacint maak ik me op voor een trek naar Nice. Onderweg zwaait Houtduif, moeders zus, ons nog na. Aangeland op een zendmast, krijg ik helemaal bovenin een nest toegewezen. Mijn eerste grote trektocht door het buitenland bezorgt me al snel een vrij gevoel. Dit smaakt naar meer! Ik wil over de grenzen, op ontdekking, maar voel ook de leiband van vader. Op zoek naar goedkoop voedsel vliegt hij telkens voorop. Op een dag word ik ingehaald door een duif met een olijftak in zijn snavel. Het valt me op dat hij met enige regelmaat in de richting van de zon vliegt. Nadat ik me aan hem heb voorgesteld, wil hij zijn gedrag wel toelichten. Maar niet na hem eerst een belofte te hebben gedaan. "Kan ik op je bouwen als een rots. Kun je zwijgen, jij die je diepste geheimen onder geurige omstandigheden zou kunnen verklappen?". Benieuwd naar wat de duif te melden heeft, knik ik. Ach, laat ik niet moeilijk doen. Ik kan mijn geheim eigenlijk ook niet langer stilhouden. Er zijn nu eenmaal van die momenten dat je alles deelt met wie je lief is. En zou u me niet lief zijn? Ik fluister u dus toe: "Mijn geheim is dat ik weer in Nice ben! Onherkenbaar. Los van alle haast en verkeer. Het is deze plek die me uit de War verlost, die me opneemt in een heerlijke Wereld". Diep onder de indruk van zijn spreken, zwijg ik. "U klinkt als een dichter", weet ik vervolgens aarzelend uit te brengen. "Ik ben dichter" vervolgt de vogel. "En zo zal ik voortleven, terwijl de vorm waarin ik me uit al gestorven zal zijn". "Maar wie bent u dan wel als ik vragen mag?" Enigszins verstoord kijkt de vogel me aan. Wie ik ben is niet belangrijk, wat ik ben wel. Maar laat ik niet moeilijk doen: mijn naam is Couperus, afkomstig uit de Hofstad. Zeg maar Louis.

De herinnering aan de stadsduif nog vers in mijn geheugen, vliegen we na ruim twee weken weer terug naar ons thuisnest. Dan komt moeder ineens met een verdrietig bericht: Houtduif is dood. Zij die het Bos van de Hertog en meer nog de Wereld van Pieck belichaamde, is niet meer. Van het ene op het andere moment sta ik weer met beide poten in de War.

Het is opnieuw een regenachtige dag als ik een schreeuwadelaar uit de Kooi van Henricus tegen het lijf vlieg. Het is Bouwmeester. Of ik wil meewerken aan *Weerzinwekkende Misdaden*, een verhaal dat zich afspeelt tijdens de Eerste War. Omdat Houtduif dood is, de aarde na al mijn vliegreuen trekt en de schreeuwadelaar gevoel voor humor heeft, besluit ik me in zijn avontuur te storten. Het verhaal blijkt echter oppervlakkig en moorddadig: Een vale gier doodt zonder reden onschuldige vogels en wordt uiteindelijk zelf gedood.

Tijdens onze eerste ontmoeting maak ik kennis met de harde kern, een drietal vogels die ik nog ken van de Kooi van Henricus. Behalve de schreeuwadelaar zijn dat een grijze roodstaartpapegaai en een harlekijneend. De papagaai, Reus genaamd, is zachtaardig en luistert veel naar vogelgeluiden. De eend, die luister naar de naam Kamp, is een zwijgzame goedzak. Tijdens het gesprek doet Bouwmeester zijn naam eer aan. Hij heeft zijn plan al uitgewerkt. Terwijl de andere twee zich al bij het plan hebben neergelegd, probeer ik de inhoud nog wat minder bloederig te maken. Tevergeefs. Ik moet doen wat me wordt opgedragen. Het wordt de rol van visdief, een vogel waar ik wel vrede mee heb. Een vale gier zal mij in mijn vlucht over het moerasgebied vermoorden. Om nieuwsgierigen voor te zijn, zullen we elkaar vroeg in de morgen treffen. Als ik die ochtend bij het moeras aankom, is er echter geen vogel te bekennen. Terug op mijn nest blijkt dat de scène is uitgesteld. Kort daarop maken we een tweede afspraak. Maar ook dit keer zijn de grote drie in geen velden of wegen te bekennen. Opnieuw wordt een afspraak gemaakt.

In de nacht voorafgaande aan de moerasscène viert een van de notenkrakers zijn verjaardag. Ook ik ben uitgenodigd. Als een notenkraker tegen mijn zin een sterk drankje in mijn strot giet, voel ik me een gans die vette lever moet ophoesten. Aangeschoten fladder ik laat die avond terug naar mijn ouderlijke nest, als vader plotseling uit het donker opduikt. Een flinke uithaal en een vliegverbod zijn mijn straf. Als ik vader de volgende ochtend met hangende pootjes smeek toch een scène te mogen maken, laat hij zijn verzet slaperig varen. Eenmaal bij het moeras, blijkt de ploeg compleet. De War wordt opnieuw in scène gezet, de haan heeft voor de derde keer gekraaid.

Regelmatig komen Bouwmeester, Reus, Kamp en ik bij elkaar. Tijdens die ontmoetingen leer ik ook de vader en moeder van de schreeuwadelaar kennen. Vader, een autoritaire vogel, doet in stenen. Moeder, een zachtaardige vogel, verzorgt het nest. In dat nest klinkt vogelzang uit de jaren veertig en vijftig. Telkens als we bij elkaar zijn, schreeuwt de adelaar om orde. Op een avond vraagt Reus of Bouwmeester belangstelling heeft voor vogelgeluiden van een dictatoriale wolf in adelaarsveren. Bouwmeester reageert razend enthousiast en legt direct een

verzameling aan. Als we vergaderen voorziet hij de vogelgeluiden van zijn eigen Heilige Groet. Op zijn beurt bootst de papegaai zijn meester na. Oog in oog met dit schouwspel komt het verleden ineens tot leven. In de jaren dertiger maakte een virus papegaaien ziek.

Inmiddels heb ik in de buurt van mijn ouderlijk nest een opmerkelijke stormmeeuw ontmoet. Evenals ik blijkt de vogel, die als een hoge vorst aan zijn duinlaan nestelt, een liefhebber van gefantaseerde vogelgeluiden. We dompelen ons er een paar keer in onder en raken in gesprek over Friedrich, een grote bonte specht. Deze verlichte geest zou zichzelf een iets tussen twee nietsen hebben gevoeld. In de maanden die volgen ontmoeten de stormmeeuw en ik elkaar regelmatig om onze gedachten over Friedrich te laten gaan. Na enkele jaren zal de meeuw uit mijn oog, maar niet uit mijn hart verdwijnen.

00.76

De Argentijnse ovenvogel wordt ontvoerd en verdreven, onenigheid tussen zwarte en witte vogels op het grondgebied van de Zuid-Afrikaanse paradijskraanvogel trekken internationale aandacht en in binnen- en buitenland vinden grote en kleine milieurampen plaats.

Niet alleen in het hof van Linnaeus, maar ook in ons nest laat ik de jongen tot me komen. Zo mag ik op een dag op die van de burens passen. Gelukkig piepen deze jongen nog niet zoals hun ouders zingen, zodat het lang rustig blijft. Dat verandert als de burens weer terugkomen. Want wat schetst mijn verbazing? Ze zijn in gezelschap van niemand minder dan Pieck, het roodborstje van mijn geboortekaart! Gevloerd door een Oude Geleerde Man en het late tijdstip, knoopt de hoogbejaarde Pieck zowaar toch nog een gesprekje met me aan. "Maar hoe zit dat nou met Josephus, die grote afwezige op mijn kaart?", wil ik hem nog vragen. Maar de tijd begint te dringen en Pieck vertrekt alweer. "Ik ben van de kaart", roep ik hen nog na. Maar inmiddels is de sprookjesverteller al in het donker opgelost.

Vader, moeder en Alleen hebben zich inmiddels aansloten bij een groepje piepers, dat gekooide Roomsens met een eigen geluid uit de War wil halen. Het boeit me en ook ik sluit me aan. Dat de piepers in hun heilige missie op Roomse kooimezen stuiten, viel te verwachten. Zwartkruis, een zwartkop, vormt daarop een uitzondering. Binnen zijn familie is hij een van de weinige soorten die doorzingt. Een belangrijke voorganger van de piepers is Oosterhuis, een roze spreeuw die schittert door zijn verstand. Weliswaar schilderen de kooimezen hem af als vreemde eend in hun bijt, maar de vogel blijft gewoon snel en rechtlijnig doorvliegen. Rust en voedsel zoekt hij in troepverband, terwijl de troep op haar beurt voedsel zoekt bij hem. De zang van spreeuw, een mix van heldere fluittonen, klinkende, ratelende en klokkende geluiden, geeft energie. Oosterhuis zingt luider en muzikaler dan de gewone spreeuw. Gedurende de acht jaar die ik met de piepers doorbreng, wordt mijn band met moeder hechter. Regelmatig wisselen we van gedachten over de betekenis van

vogelkennis voor ons dagelijks leven. Over één ding zijn we het in ieder geval eens: Roomse kooimezen hebben moeite met goedgebekte vogels.

Verliezen doe ik me niet alleen in de piepers, maar ook in de verbeelding van Bouwmeester. De valse start ben ik al snel vergeten, want ons rollenspel eist alle aandacht op. Een scène speelt zich af op een landgoed. Een op het laatste moment ingevlogen vogel moet daar een tien meter lange, een meter brede en twee meter diepe loopgraaf graven. De vriendelijke, getooid met een lange zwartgepunten kuif, moet volgens schreeuwadelaar boeten voor zijn uiterlijk. Ik voel onrecht, maar durf dit niet onder woorden te brengen. Bouwmeester heeft me immers ook uit mijn eenzaamheid verlost. Ook die gedachte zal echter geen feit blijken.

De tijd verstrijkt en ik probeer me een beeld te vormen van mijn leven na de Kooi voor Oudere Jongen. Nog peinzend over mijn vluchtplan, heeft een aantal kooigenoten al besloten: ze gaan voor de rol van lagere schoolmees. Eenmaal over mijn twijfel heen hak ook ik de knoop door. Het wordt een Kooi voor Hogere Schoolmezen. In het verblijf, gelegen in een fantasierijk broeinest, trekken twee legbatterijen mijn aandacht. In de ene wordt op eieren gebroed die vogelgeluiden voortbrengen, in de andere op biologische eieren. Omdat de biologische eieren voorlopig nog niet uitkomen kies ik voor de legbatterij met de vogelgeluiden en de legbatterij waar op eieren voor huishoudelijk gebruik wordt gebroed. Over laatstgenoemde eieren kan ik kort zijn. Mijn onkunde om mijn eigen voedsel te bereiden zal breekbaar voelen, mijn Bewijs van Wijnkennis onbreekbaar. Als water bij de wijn had dit bewijs de herinnering aan wie ik was levend kunnen maken, ware het niet dat ik daarvoor nog te kort in de War stond.

In de legbatterij met vogelgeluiden maak ik kennis met Herman, een goedgebekte vogel die in een blauwe schuit nestelt. De ontmoeting bevestigt wat ik eigenlijk al wist: vogels die vroeg piepen zeggen iets over verleden, heden en toekomst. Viel hun gezang niet in goede aarde, dan werden ze ook toen al gekooid en buiten de genestelde orde gezet. Al wat dieper in de War besef ik dat veel vogels zo worden behandeld, zij het dat hun kooien nogal verschillen. Behalve Herman weet ook een grasmus me voor zich te winnen. Muzikaal en met vloeiende tonen voelt hij zich dicht bij de dingen en neemt ons daarin mee. De dichter laat ons opgaan in stilleven van Heda, Cezanne en Ostaijen en uiteindelijk in zichzelf: Bloem. Ook in hem is het beeld de baas geworden.

Alhoewel gekooid, maakt het getwitter met mijn kooigenoten me weer wat vrijer. "Niet alleen hun ideeën, maar vooral hun drijfveren werken aanstekelijk. Bas, een zeldzame en onregelmatige bastaardarend, maakt met zijn lage geluid nog het meeste in me los. Als het over gekooiden vogels gaat, toont hij volop medeleven. Hij raakt me, steekt me aan. Maar Bas vliegt links en dat mijn op rechts vliegende vader niet kunnen waarderen. Ik kies voor de gulden middenweg en weet Bas en mijn vader te vriend te houden.

00.77

Tsjechoslowaakse vogels eisen naleving van de vogelrechten, de moord op de gevleugelde Biko uit het nest van de Zuid-Afrikaanse paradijskraanvogel roept internationaal verbijstering op en in Nederland nemen Molukse vogels soortgenoten in gijzeling.

Op een avond vertelt Bouwmeester dat hij, Reus en Kamp een trek door het Verenigd Koninkrijk gaan maken. Avontuur, denk ik. Als ik vraag of ik mee mag, blijft een reactie echter uit. Bouwmeester wil eerst ruggenspraak. Twee weken hou ik me stil. Dan vraag ik hem opnieuw om zijn reactie. Die is kort, maar zonder waarom: Drie heeft gewoon de voorkeur. Als ik mijn teleurstelling met zijn moeder deel, wordt 'het waarom' wel duidelijk: ik zou geen gevoel voor hun humor hebben. Ik ben teleurgesteld, maar laat me niet kennen. Ook ik vlieg naar het Verenigd Koninkrijk, alleen. Het zaad daarvoor verdien ik in een legbatterij in Zwaanshoek.

Alhoewel ik me ook in het Verenigd Koninkrijk regelmatig eenzaam voel, ben ik nooit alleen. Overal en nergens knoop ik met vogels van uiteenlopende pluimage tweets aan. We wisselen van gedachten over koeten en kauwen, maar ook over macht en fantasie. Eén van die ontmoetingen is hartverwarmend. Het is die met Grijskopspecht, een liefdevolle vogel die daar waar het land ophoudt een knus nest bewoont. Mijmerend over zijn leven laat de grijsaard me gastvrij allerlei zangzaadjes proeven. Dan wijst hij ineens in de richting van de baai. Ik volg zijn poot en zie hoe een langgerekt rotsblok de zeespiegel splijt. Kijkend naar deze speling der natuur neemt de vogel me mee in een grap die zich afspeelt tijdens de Tweede War. Een vlucht vechtkwartels zou in het rotsblok een duikboot hebben gezien. Reden dat ze ervoor terugdeinsden om zijn nest onder te poepen! Een prachtig verhaal. In de daaropvolgende jaren bezoek ik Grijskopspecht nog twee keer. Tijdens ons laatste treffen loopt hij op zijn laatste poten. Nadat ik het geheugen van de vogel wat heb opgefrist, laat de oude me krabbeltjes zien van vogels die hem de afgelopen jaren bezochten. Vastbesloten loopt hij ze na om uit te komen bij een poot die ik als de mijne herken. Als ik later afscheid van hem neem, is de specht zichtbaar ontroerd. Alsof hij voorvoelde dat het onze laatste ontmoeting was.

Terug in mijn geboorteland zoek ik Bouwmeester, Reus en Kamp opnieuw op. De verleiding om toch maar weer in hun beelden op te gaan is te sterk. Eén van onze eerste samscholingen komt me meteen al duur te staan. Na wat geesten van gevlogen vogels te hebben opgeroepen, vlieg ik die avond laat naar mijn ouderlijk nest terug. Het regent pijpenstelen. Dan ineens word ik getroffen door een donderslag. Volkomen versuft hervind ik mezelf op het wegdek. Achter me staat de reden van mij noodlanding: een stilstaande gestaalde vogel die ik vanwege kapotte straatverlichting niet heb gezien. Een barmhartige Samaritaan zet me met bebloede kop af bij mijn troostende moeder. "En je snavel was zo fraai!", roept ze geschokt. In een poging de schade beperkt te houden, gaan vader en ik die nacht nog op zoek naar een verloren tand. De gitzwarte nacht maakt van onze zoektocht echter een heilloze vertoning. Als gevolg van de botsing zwelt mijn kop en kan ik me een week niet verstaanbaar maken. Zonder verdoving herstelt Bouwer, een krooneend, niet

lang daarna mijn snavel. Terwijl ik de lucht van verschroeid vlees ruik, schreeuw ik het uit van de pijn. De grootste pijn moet dan nog volgen: In 00.83 zal blijken dat de ingreep niet toereikend was.

Niet lang na mijn ongeval zoekt Bouwmeester me opnieuw op. Of ik een scène in een boomgaard wil maken? Omdat hij voor zijn beelden graag gebruik maakt van een oude gestaalde vogel, breng ik hem in contact met een ekster. De vogel heeft van her verzamelen van oude gestaalde vogels zijn hobby gemaakt. Ekster vindt het goed om een van zijn gestaalde vogels af te staan, zolang hij zijn heilige koe maar zelf bij de horens mag vatten. Aldus gebeurt. Enkele weken na de eerste scène regel ik opnieuw een ontmoeting. Maar wat blijkt? Ekster heeft sinds zijn laatste optreden nooit meer iets van Bouwmeester vernomen. Als Bouwmeester ook dit keer niet komt opdagen, keer ik teleurgesteld terug naar mijn nest. Omdat beeld en werkelijkheid nauwelijks meer verschillen, trek ik me terug uit het project.

DEEL 4. IK BESTRIJD DE WAR

Verder zag ik dat overal op aarde Mensen onderdrukt werden. Zij huilden, maar niemand troostte hen. Zij gingen gebukt onder geweld Van de onderdrukkers, Maar niemand kwam hun te hulp.

(Prediker 4,1)

00.78

De opperhop Begin en de Egyptische arend Sadat tekenen voor de vrede en de hoogste ongekooidde haan van Kenia overlijdt. De meeste vogelvertegenwoordigers in Nederland keren zich tegen een explosieve ontwikkeling die nesten spaart maar vogels doodt.

Het fantasierijke broeinest verschilt nogal van mijn ouderlijk nest. Het is dan ook niet vreemd dat zich bijna dagelijks Babylonische spraakverwarringen voordoen. Moeder heeft nog het meest geduld met me. Maar als ik te veel piep grijpt vader in. Intussen vind ik het steeds moeilijker om mijn verhaal te doen. Vader vliegt vooral rechts, ik vooral links. Als ik mijn vlieggedrag met horten en stoten verdedig, drijft vader de spot met mijn studie vogelgeluiden. Die levert volgens hem maar bitter weinig op. Ik besluit mijn snavel te houden. Alleen, mijn oudste zus, doet dat niet. Zij blijft haar snavel roeren tot ook haar snavel wordt gesnoerd. Hyacint fladdert overal een beetje tussendoor. Vader krijgt geen greep op haar, zij ogenschijnlijk wel op vader.

Intussen ben ik de Puur tegen het lijf gevlogen, een fazant op wie ik wel verliefd wil worden. Maar hoe doe je dat eigenlijk? Met mijn verstand kan ik het wel beredeneren, maar mijn gevoel is er nog niet uit. Worstelend met mijn eigen onhandigheid, duikt op een avond ineens de gedreven boompieper op, met wie ik sinds 00.76 kerkelijke samenscholingen voorbereid. Tijdens een avondje stappen maakt hij Puur het hof en dooft mijn heilige vuur. Na zijn excuses kom ik weer wat tot mezelf en bezorg Puur een koortsachtige zaterdagnacht. We dansen en vrijen, maar echt vrijer ga ik me er niet door voelen.

In de Kooi voor Hogere Schoolmezen klampt een gedreven frater me op zekere dag aan. Afkomstig uit het nest van de Braziliaanse roodkraaglijster begint hij, na zich als Paolo te hebben voorgesteld, druk te twitteren. "Armoede dreef me ooit naar een klein stadje om daar te overleven". Als ik hem vraag wat hij met overleven bedoelt, is de vogel zichtbaar aangedaan. Met tranen in de ogen vertelt hij me over het vele onrecht en zijn verzet daartegen. Ik raak geboeid en vraag hem zijn verdere levensloop uit de doeken te doen. In vogelvlucht vertelt de frater me zijn verhaal. Over zijn belangstelling voor vogelrecht. Over de noodzaak om al jong les te geven in Portugese vogelgeluiden, zodat hij moeder en jongen kon onderhouden (vader was al dood). Over zijn belangstelling voor vogelgeluiden. Over de kloof tussen leven en preken. En over zijn verwijdering uit de Roomse Kooi, "Wat niet wil zeggen dat ik me ook van de Vogelkenner verwijderde!", haast de frater me te zeggen. Twitterend over de Braziliaanse vogels raakt hij opnieuw ontroerd, maar ook strijdbaar. "Het probleem van arme vogels wordt niet opgelost met zaadverstrekking", roept hij opstandig. "Het is een kwestie van eerlijke zaadverdeling. Onderdrukte vogels kunnen alleen uit hun kooien worden bevrijd als ze weten wie ze zijn: Vogels met

verstand en fantasie". Ik ben het roerend met hem eens. Voordat we afscheid nemen wijst de frater me nog op het belang van een goed gesprek. Als ik hem vraag was hij daaronder verstaat, reageert hij zonder aarzeling: "Een goed gesprek is Liefde." Het geluid klinkt me bekend in de oren. Het had weinig gescheeld of ik zou me hebben herinnerd wie ik was.

00.79

Een nieuwe Iraanse nachtegaal verbreekt de banden met de Amerikaanse zeearend, er komt een einde aan het terreurbewind van een pestvogel uit Oeganda en watervogels uit het land van de Vietnamese karbouw zoeken hun toevlucht op het grondgebied van de lage Landen. Een nieuwe koude War breekt aan.

Vriendschap mag dan een droom zijn, ik sta er wel open voor. Zo laaf ik me samen met mijn vrienden Helder en Nobel bijna wekelijks aan een drinkbak in mijn geboortestad. Het is pubertijd, dus maken we ons even los van onze ouders. Als we op een nacht als aangeschoten wild naar ons nest terugvliegen, fluit de vader van Nobel ons die middag nog terug. "Dat kun je echt niet maken!". Vader heeft gelijk, maar gelijk hebben en gelijk krijgen zijn twee. Als puber zijn we geneigd om ons eerst een paar keer aan dezelfde steen stoten alvorens tot inzicht te komen. In de jaren die volgen zal ik met Helder en Nobel nog naar andere oorden vliegen en Bourgondisch genieten. Tijdens een van die vluchten zal ik Rijk ontmoeten, een vogeltje uit het nest van de Gallische haan. In Liefde waagt ze één keer de overtocht van Rouen naar de Hofstad. Eenmaal geland deel ik in haar verdriet over haar zwaar aangeschoten broer. Ik toon gevoel, maar niet gevoelig genoeg. Onbereikbaar zijn en blijven we.

Ondanks alle afleiding, dringt de War steeds meer tot me door. Zo is de Iraanse nachtegaal het oneens met de Amerikaanse zeearend en ziet ze een hoppennest evenmin zitten. "Hun nest moet worden vernietigd", laat de nachtegaal op laag, alarmerende toon weten. Westerse vogels, de hoppen voorop, zijn woedend. De hop denkt er zelfs over om de Iraanse nachtegaal ooit nog eens aan te vallen. De nachtegaal op haar beurt voelt immers weer de dreiging van de hop en de Amerikaanse zeearend. Pas in 00.11 zal de hop openlijk over een aanval op de nachtegaal twitteren. Krijgt de moeder van mijn moeder gelijk? Zal de Derde War beginnen waar de wijzen ooit vandaan kwamen? Wijzen die nu vrede hebben met onvrede? Terwijl deze vragen verwarring in mij zaaien, vragen vechtkwartels op ons grondgebied alweer mijn aandacht. Ze willen dat ik me bij hen aansluit, ik zie dat niet zitten. De War nog verder in verwarring brengen kan ik niet. Bouwmeester, Reus en Kamp hebben me daar inmiddels van overtuigd,

00.80

De arend van Saladin en de Iraanse nachtegaal krijgen ruzie, de steenarend van het Sovjetnest valt die van Afghanistan aan en een nieuwe Amerikaanse zeearend betreft het Witte Nest. Op het grondgebied van de Togoroz wordt een bewogen toekan om het leven gebracht. Nederland krijgt intussen een nieuwe koningseider, maar haar kroning wordt gekraakt.

Oscar is dood, vermoord. Dagen ben ik van slag. Ik wil me niet langer beschikbaar stellen voor de vechtkwartels en sluit me aan bij de Vogelbescherming. Als ik de geest van de vermoorde toekan een paar weken later tegenkom, klampt hij me

omzichtig aan. "Ik ben gevlogen voor de armen", fluistert hij me ingehouden toe. "De Vogelkenner wilde dat ik mijn leven gaf voor wie ik liefhad, met inbegrip van de vogel die me zou doden". Ik knik begrijpend. "Je hebt van de kerk meer dan Zijn graf een monument gemaakt", fluister ik terug. Die middag laten we de wijn niet aan ons voorbijgaan. Als we tegen de avond een beetje aangeschoten afscheid van elkaar nemen, bedenk ik me dat de War me teveel heeft afgeleid van echt belangrijke dingen. Misschien dat het Interkerkelijk Vredesduivenberaad en de Vogelbescherming me kunnen helpen de War verder te ontknopen. Vliegend tussen denken en vogelgeluiden besluit ik mijn ritmische zoemen krachtiger te maken. Ik neem een voorbeeld aan een jazzy rietzanger, voorzie mezelf van een schuif en zorg ervoor dat ik in de wijde omgeving te horen ben. En gehoord word ik. Zo sterk zelfs, dat een kleine burgemeester me vraagt of het niet wat zachter kan. Het blijkt Nobel, mijn bevriende buurtvogel, die voor de gelegenheid een andere gedaante heeft aangenomen! De actie maakt iedereen aan het lachen, maar verandert niets aan mijn doel: mijn eigen geluid laten horen. Langzaam maar zeker schuif ik op naar een Wereld waaraan ik me wil uitleveren. Een Wereld van plezier, vuur, gevoel, overgave. Een Wereld ook die sterk verschilt van de War. Dag in dag uit blaas ik mijn eenzaamheid van me af in de hoop mijn eigen toon te vinden. Jazz wordt een deel van mijn leven.

Snel vlieg ik door de Kooi voor Hogere Schoolmezen. Zo snel zelfs, dat ik voor mijn landing in de Kooi voor Steenuilen nog een groot gat moet zien te overbruggen. *Vrijheid!* Ik bereid me voor op een grote trektocht. Wordt het Zuid-Amerika, Afrika of Azië? Mijn keuze staat al snel vast: het wordt Azië. Waarom? Omdat mijn gevoel dat zegt. Op de valreep weet ik Beschermmer, een bevriende pestvogel, over te halen mee te gaan. Eind oktober nemen vader, moeder, Alleen, Hyacint, Nobel en Helder afscheid van me. Van Naruda krijg ik op de valreep nog een kooi vol liederen mee.

Mijn vlucht door het Verre Oosten verruimd mijn geest. In geuren en kleuren zie ik een aarde, rijker dan ik in mijn thuisnest vermoedde. Behalve verdorde en droge vlakten zie ik oasen van groen, glooiende heuvels en woeste bergketens. Langs de route bevinden zich veel kleine dorpjes, die van eigen landbouw leven. Maar ook vergroot mijn vlucht de War. Beelden maken plaats voor stank, dood en verderf. De droge grond blijkt moeilijk te bewerken. Zelf hou ik het niet droog als ik op 8 december in Poona neerstrijk en verneem dat Verzoener is gedood. Deze blauwe paradijsvogel was maar een dromer, maar zeker niet de enige.

Tijdens mijn tocht door het Verre Oosten vlieg ik regelmatig op met vriendelijke en gastrijke vogels. Daaronder ook de Aziatische kalenderleeuwerik. Op het moment van ons treffen bevind ik me in Madurai. In dit nest, gelegen op het grondgebied van de Indische pauw, hebben talloze vogelkennertjes hun toevlucht in een tempel genomen. Verhalen over de vogel die door zijn neus zou tsjilpen hebben me nieuwsgierig gemaakt naar zijn waarheid. De aanhef 'Mahatma' schiet bij mijn gastheer echter meteen al in het verkeerde keelgat. Rustig, maar enigszins geprikkeld, legt de vogel me uit dat hij op zoek naar waarheid juist nederiger wil zijn dan het stof. Titels als 'Mahatma' plaatsen vogels alleen maar op een voetstuk en bemoeilijken het gesprek. Op mijn hoede, maar vastberaden, waag ik me aan een nieuwe poging. Bedachtzaam kijkt de leeuwerik in het oneindige. "Er zijn dingen die alleen de Vogelkenner en jezelf bekend zijn", fluistert hij zacht. Vol overtuiging laat de leeuwerik me weten dat waarheid voor hem het hoogste is en al het andere lager.

"De hoogste waarheid", aldus de vogel "is niet alleen waar in geluiden, maar ook in gedachten. Het is niet alleen waar in wat vogels zien, maar waar in wat de Vogelkenner ziet". "Maar kunnen vogels dan kijken met de ogen van de Vogelverkenner?", houd ik aan. "Zonder enige twijfel", reageert de leeuwerik. "Het is een Liefdevolle manier van kijken". "Maar er zijn toch ook ontelbaar veel vogelverkenners, die zich voor de enige echte uitgeven?", hou ik vol. Zonder van zijn stuk te zijn gebracht vervolgt de nederige: "Ik aanbid slechts één Vogelkenner als waarheid. Alleen ben ik Hem op die manier nog niet tegengekomen. En zolang dat zo is, moet ik het doen met wat ik zie". Als ik aan het eind van onze ontmoeting nog eenmaal oogcontact zoek, heeft mijn gesprekspartner zijn blik inmiddels afgewend. Geruisloos verlaat ik de ruimte.

Met een bezoek aan het grondgebied van de Himalaya-fazant sluit ik mijn vlucht door het Verre Oosten af. Het is onder zijn dak dat ik voor het eerst kennis maak met een innemende koekoek, luisterend naar de naam Boeddha. De vogel, die buiten het broedseizoen alleen wil zijn, zijn eigen soort melkt en maar één ei per nest legt, lijkt op de Vogelkenner maar is dat niet. Als ik hem op een zonovergoten dag in zijn nest opzoek, vertelt hij over zijn verleden. "Zie het zo dat je niet als koekoek wordt geboren, maar er wel een kunt worden. Met andere woorden: Je kunt wakker worden uit onwetendheid. En wat je eenmaal weet, kun je niet meer ontkennen". "Maar wat niet weet, deert toch niet", werp ik tegen. "Tenslotte zijn er genoeg vogels die van geen onrecht *willen* weten". "Of niet *willen* weten geen pijn doet, is maar de vraag. Wie bewust op zijn snavel gaat, gaat immers niet vrijuit. Diegene krijgt in een volgend leven namelijk een herkansing, vinden de vogels in dit Verre Oosten maar ook daarbuiten". "Maar hoe zou ik dan koekoek kunnen worden?", dring ik aan. In gedachten veert de vogel even uit zijn koekoek-zit op om te vervolgen: "Koekoeken die zich willen ontwikkelen, zorgen ervoor dat hun eigen lijf en geest gezond blijven. Ze oefenen zichzelf in orde en regelmaat, vrijgevigheid, loslaten, wijsheid, conditie, energie, waarheid, vastberadenheid, welwillendheid en gelijkmoedigheid". Verrijkt met zijn wijsheid verlaat ik het nest van Boeddha en voeg me snel weer bij de andere vogels uit mijn gezelschap. Inmiddels bereidt een aantal van hen zich voor op een trek door de Himalaya. Datzelfde doe ik met twee nog ongebonden vogels. Na enig getwitter valt de keuze op Helambu: een uitloper in de vorm van een U. Alsof de Vogelkenner zijn beide armen uitstrekt en me welkom heet.

Bergrede

Helambu wordt een zware tocht. Zo zwaar dat een van mijn vluchtgenoten zich na de eerste dag al terugtrekt. Verbonden met zijn lot verkiest ook de tweede vogel de bewoonde War boven het grote onbekende. Tegen hun advies in, besluit ik door te vliegen. De natuur heeft een onweerstaanbare aantrekkingskracht op mij. Bovendien kom ik niet elke dag op het dak van de Wereld. Van de Wereld, want hier voel ik me niet langer in de War. Integendeel. Op het snijvlak van hemel en aarde voel ik me geleidelijk natuur worden. Eén met de ruimte ben ik ook snel in tijd opgelost. Als ik die avond bij mijn lang verwachte vogelnestje aankom, ben ik uitgeput. Nachtrust is me echter niet gegeven, omdat gekreun me uit mijn slaap houdt. Een alpenklauw, die evenals ik de gastvrijheid van de Himalaya-fazant genoot, vertelt me die ochtend over de reden van het kreunen: de darmen van een geplaagde vogel zouden niet meer hebben gewerkt met de dood als onafwendbaar gevolg. Omringd door de natuur bekruipt me een ongemakkelijk gevoel: het recht op gezondheid is hier niet vanzelfsprekend.

De derde dag wordt opnieuw een beproeving. De route voert stijl omhoog en is deels onbegaanbaar. Bedwelmd door stilte en schoonheid raak ik al snel uit de koers om in de opkomende schemering weer tot mezelf te komen. Overmand door angst volg ik mijn weg terug op zoek naar een vogelnestje, waarvan ik me de omtrekken nog vaag herinner. Vogelkenner-zij-dank! Na enkele honderden meters vliegen doemt het nest op. Behoedzaam loop ik naar de rand, waar twee kortvleugellijsters me met enige verbazing begroeten. Vogels, zeker zode vogel als ik, worden hier blijkbaar zelden gezien. Gelukkig heb ik geen gesproken taal nodig: een paar bewegingen blijken voldoende voor een gastvrij onthaal. Die nacht deel ik samen met de lijsters een nest met een harde ondergrond.

De zon is inmiddels opgekomen. Ik kijk uit op een uier, waar de gastheer ijverig melk uit tapt. Een uier in een nest! Het is een bijzondere ervaring. Nadat de kortvleugellijster me tot drinken heeft bewogen, kan ik mijn afschuw maar moeilijk onderdrukken: het brouwsel is zout. Geforceerd beantwoord ik de glimlach van de lijsters met mijn glimlach. Maar liefst kom ik nu snel ter zake: het doel van mijn vlucht, een vogelhuisje op de rechterarm van de U. Uit de reactie van beide lijsters begrijp ik dat ze mijn roep hebben begrepen. Van buiten verschijnt een derde lijster die mij op mijn tocht zal vergezellen. Met een zware last op de rug, gaat de tanige vlieger me voor. Omdat ik me niet wil laten kennen, treed ik vastbesloten in zijn spoor. Ik zal het weten! De tocht gaat eerst steil naar beneden en vervolgens steil omhoog. Als de afstand tussen mijn gids en mij na vier uur vliegen fors is opgelopen, laat ik mijn begeleider vleugellam weten niet verder te kunnen. Inmiddels op de hoogte wijst de vlieger me op een voor mij nog niet waarneembare werkelijkheid: het vogelnestje van mijn bestemming is bereikt! Ik voel me tegelijkertijd alles en niets. Anders dan mijn eerdere stekjes voelt het nest als een oase, die energie geeft voor het vervolg. Als ik na honderd vluchten Kathmandu bereik, ben ik een indringende ervaring rijker en veel gewicht armer.

De vlucht door de het Verre Oosten heeft mijn ouderlijk nest kleiner gemaakt dan ooit. Vader en moeder spreken een andere taal, mijn omgeving ademt een andere sfeer. Ik moet braken. De War die mij zo vertrouwd was, is mij vreemd geworden. Ik

voel me niet langer thuis in mijn eigen nest. Sterker: ik voel me niet meer thuis in mijn eigen lijf. Als blijkt dat vader Josephus mijn vertrouwde nestruimte naar eigen inzicht heeft opgeknapt, knap ik af. Op een nacht trekt een geheimzinnige kracht me naar de nestrand. Gelukkig blijkt mijn angst voor de dood sterker dan de verleiding van een vrije val. Pas later zal ik mijn veranderde beleving van ruimte en tijd verstaan: dacht ik voor het Verre Oosten nog dat ruimte kan worden gevuld en tijd gedood, inmiddels weet ik dat ik tijd en ruimte tot Leven kan brengen. Op zoek naar dat Leven sluit ik me aan bij een Interkerkelijk Vredesduivenberaad.

Op zekere dag vlieg ik in mijn geboortestad een fuut tegemoet. De watervogel heeft me nog niet gezien of hij begint onophoudelijk over zijn waterrijke streek te twitteren. De drijfveer voor zijn bevlogenheid zit echter in de staart: hij heeft een samenspel tussen de Vogelkenner en gewone vogels geregeld! Of ik ervoor voel deze confrontatie in de Grote Kerk van mijn geboorteplaats bij te wonen? Een confrontatie en dan nog wel in een kerk! Mijn nieuwsgierigheid is gewekt. Niet lang daarna ben ik getuige van het schouwspel, dat mijn stoutste verwachtingen doet uitkomen. De fuut, in de rol van Vogelkenner, en drie draaihalzen, in de rol van gewone vogels, maken me getuige van een meeslepende symfonie. En wat blijkt: de Vogelkenner en de gewone vogels vinden elkaar in de muziek. In een ongekennde harmonie lost een War van verschil op in een Wereld van overeenkomst. Als ik draaihals bij de uitgang vraag of de Vogelkenner zich niet door de gewone vogels bedreigd voelt, kan hij een nasaal lachje niet onderdrukken. Voor mij voldoende om te beseffen wat ik eigenlijk al wist: dat de Vogelkenner zijn vogels voldoende kent om zich niet bedreigd te hoeven voelen.

Inmiddels heb ik mijn eerste stappen in de School voor Steenuilen gezet. Nog altijd in de ban van vogelgeluiden, sta voor de keuze. Wil ik meer weten over de geluiden zelf, de vormen waarin ze worden overgedragen of de manier waarop vogels zich tot elkaar verstaan? Op verstand kies ik voor het eerste. Kennis van vogelgeluiden staat nu eenmaal in hoog aanzien. Al snel blijkt het een verkeerde keuze. Terwijl ik mijn weg in de taalkundige treurwilg aanvankelijk nog weet te vinden, kom ik al gauw in een vrije val. Fel verzet ik me tegen de planter van de treurwilg, Noam, een Amerikaanse nachtzwaluw. Volgens hem is taal en kwestie van rekenen. Maar met rekenen heb ik weinig. Op zoek naar een strohalm om mijn teleurstelling te verwerken, zoek ik mijn toevlucht in het Ideeënrijk.

00.81

De Australische persmusket Rupert neemt het woord, in het land van de stier wordt voorkomen dat een vechtkwartel de macht overneemt en de Amerikaanse zeearend wordt afgelost. In het fantasierijke broeinest verzetten meer dan 400.000 vredesduiven zich tegen de War.

In het ideeënrijk vliegen wijsgerige dwaalgasten als Plato, René, Friedrich voorbij, elk met hun eigen waarheid. Plato heeft het over een Wereld buiten de War, waaraan we vogelrechten kunnen ontlenuen. René twijfelt, behalve aan zichzelf. En Friedrich? Deze specht maakt het wel heel bont door zijn voorgangers af te hameren. De vogel, waarop de stormmeeuw me eind 00.75 al attendeerde, zet me opnieuw aan het denken. En toeval of niet, in dat denken komt hij op een druilerige maandagmorgen ineens uit de lucht vallen. In de achtervolging klamp ik Friedrich, wakker geschud

door zijn hamer, direct aan. Dan ineens begint de vogel zonder ophouden om de Vogelkenner te roepen. Zijn omstanders reageren schamper. "Heeft hij het licht gezien", roept een zwarte stern. "Is hij verdwaald", vraagt een tureluur. "Is hij soms uit zijn kooi ontsnapt?", grapt een holenduif. Dan springt Friedrich plotseling in de kring en kijkt ons indringend aan. "Waar de Vogelkenner heen is? "schreeuwt de zeldzame broedvogel onheilspellend. "Dat zal ik jullie zeggen! Wij hebben Hem dood gemaakt, jullie en ik! Wij zijn Zijn moordenaars! Maar hoe hebben wij dit gedaan? Hoe konden wij de natuur plunderen? Wie gaf ons de spons om de toekomst uit te vegen? Wat hebben wij gedaan toen wij de War van de Wereld losmaakten? In welke richting beweegt zij zich nu? In welke richting bewegen wij ons? Weg van de Wereld? Vallen wij niet aan één stuk door? Achterwaarts, zijwaarts, voorwaarts, naar alle kanten? Is er nog wel een boven en beneden? Verdwalen we niet in een oneindig niets? Ademt niet een lege ruimte in ons gezicht? Is het niet kouder geworden? Komt er niet steeds meer nacht? Moet er in de ochtend geen licht komen? Horen we nog geen geluid van vogels, die de Vogelkenner begraven? Ruiken we nog niets van Zijn ontbinding? De Vogelkenner is dood! De Vogelkenner blijft dood! Wij hebben Hem gedood! Hoe zullen we ons troosten, wij moordenaars? Het heiligste en machtigste dat de War nog bezat, is geslacht. Wie wist het bloed van ons af? Met welk water kunnen we ons reinigen? Hoe moet vergeven eruit zien, welke heilige spelen moeten we nu weer bedenken? Is deze moord niet te groot voor ons? Moeten we geen vogelkenner worden om hem goed te praten? Nooit was er een grotere moord. En wie daarom na ons geboren wordt, behoort tot een hogere geschiedenis dan alle geschiedenis tot nu toe!" Dan zwijgt de specht en kijkt ons opnieuw aan. Als ook wij zwijgen, klinken nauwelijks verstaanbaar zijn laatste woorden: "Ik kom te vroeg, het is mijn tijd nog niet. Het Ongelooflijke is nog onderweg, het maakt een omweg. Het is nog niet tot de vogels doorgedrongen. Om gezien en gehoord te worden hebben bliksem en donder tijd nodig, het licht van de sterren heeft tijd nodig, daden hebben tijd nodig. Ook nadat ze gedaan zijn! Deze moord staat nog steeds verder van de vogels af dan de verste sterren. En toch hebben de vogels die moord zelf verricht!" Als na de toehoorders uiteindelijk ook de specht is gevlogen, blijf ik alleen achter. Later die dag zou Friedrich verschillende kerken zijn binnengedrongen om vogels ook daar te smeken om de Vogelkenner Zijn eeuwige rust te gunnen. Naar buiten gebracht en ter verantwoording geroepen, zou hij alleen maar hebben getwitterd dat kerken de graven en gedenktekens van de Vogelkenner zijn.

00.82

Op het grondgebied van de Torogoz vermoord de Amerikaanse zeearend vier persmusketen, het Verenigd Koninkrijk bindt de strijd aan met de Argentijnse ovenvogel en het hoppennest bezet de ceder van Libanon. Voor Suriname is december de maand van de grote vogelmoord en voor Nederland staat ook 00.82 in het teken van verzet tegen de War.

Mijn betrokkenheid bij het Interkerkelijk Vredesduivenberaad en de Vogelbescherming maakt dat ik ook steeds meer betrokken raak bij samenscholingen in mijn directe omgeving. De veerkracht van de aangesloten vogels geven me energie. Tegelijkertijd levert de balans tussen zinvol en zinloos lastige spagaten op. Steeds vaker vlieg ik tegen lampen, al is de druppel die mijn drinkbak zal doen overlopen nog onderweg...

Die druppel volgt als ik eind dit jaar opnieuw aan mijn snavel moet worden geholpen. De botsing met de gestaalde vogel, die me in 00.77 velde, wordt me opnieuw noodlottig. Het vooruitzicht van vogelchirurgie herinnert me aan mijn vader. Jaren terug aan zijn snavel geholpen, liet een witte jas hem bloedend in de steek. Zo vader, zo zoon, denk ik. Buiten mezelf en slapeloos laat ik me in roestoestand twee weken later behandelen. Een ingreep van niets, maar slapeloos blijf ik. Midden in de nacht hoor ik vogels huilen. Ik maak me zorgen over mijn lichaam, de toekomst en raak mijn zelfvertrouwen kwijt. Liever ben ik dood dan mijn familie nog langer met mij op te zadelen. Als ik overal verkondig dat ik mijn lusteloze lijf liever kwijt dan rijk ben, verwijst een dupontsleeuwerik me naar een crisisopvang. Het oordeel staat dan al vast: mijn geest wil mijn lijf verlaten, mijn ontbinding is onderweg. Vroeg in de ochtend van oudjaar hangt mijn geest aan een zijden draadje. Gewaarschuwd door mijn jongste zus Hyacint vliegt vader me achterna. Voor het eerst hoor ik hem aan zichzelf twijfelen. Hij die anders dan zijn vader wilde worden, verzucht te hebben gefaald. Zijn gevoel geeft bij mij de doorslag. Samen met vader keer ik terug naar mijn thuisnest en laat me nog diezelfde ochtend in Vogelenzang kooien. Het is 31 december.

DEEL 5. MIJN EERSTE VAL

"Wat nacht voor mij is, noemen jullie dag, maar is er dan licht in deze duisternis? Als het dodenrijk mijn woonplaats is en daar mijn bed al klaarstaat, als ik het graf mijn vader noem en de wormen mijn moeder en zusters, wat voor hoop is er dan nog? Wie kan dat ontdekken? Mijn verwachtingen gaan mee naar het dodenrijk, mijn wensen neem ik mee naar mijn graf"

(Spreuken 17, 12-16)

00.83

De Amerikaanse zeearend valt het grondgebied van de grenadaduif binnen, een tegenstander van de Filipijnse apenarend wordt kort na zijn vrijlating vermoord en in de Hofstad verzetten meer dan een half miljoen vogels zich tegen de War.

Aan het kruis ziet mijn onderzoeker een verzorgd uitzierende paradijsvogel met een heldere oogopslag. Mijn verhaal breng ik tot in detail. Mijn bewustzijn is helder, mijn gevoel voor richting niet gestoord. Ik lijd niet aan waandenkbeelden. Wel is mijn denken wijdlopig en bijzonder, waarbij ik enkele malen de draad kwijtraak. Mijn beleving van tijd en ruimte is gestoord. Vogels, vogels, waarom hebben jullie mij verlaten, hoort de onderzoeker mij voortdurend verzuchten. Dan krijg ik het zuur en geef de geest.

Het is een druilerige ochtend als vader en moeder al vroeg een krans komen leggen. In bijzijn van de onderzoeker komen hun twijfels naar boven. Vader vertelt een verhaal over zijn vader Jacobus. Het is winter in de Tweede War. Ten zuiden van de grote rivieren is ons land vrij, ten noorden daarvan bezet. Vader: "Vooral in het westen stierven duizenden vogels door gebrek aan voedsel, al probeerden sommigen nog wat te ruilen bij boerenzwaluwen. Vader Jacobus had geen werk, maar ging er bijna elke dag naar op zoek. Twee van zijn trekgesten zaten ook zonder werk, in de kracht van hun leven". Dan ineens raakt hij geprikkeld. "Mijn vader zadelde mij met van alles op. Vroeg in de morgen moest ik al zijn poten poetsen, een klusje waarover hij bijna nooit tevreden was. Maar ook moest ik naar voedsel zoeken. En natuurlijk: elke avond ons nest donker maken en de volgende ochtend weer licht. Eén kiertje licht en een lid van de vechtkwartels zou ons nest immers zomaar kapot kunnen maken. Toen bleek dat moeder als gevolg van een miskraam te weinig bloed had. Ik moest daarom ons voedsel klaarmaken. Maar ook zangzaad halen. Dat wil zeggen: heel vroeg onderweg om rond de middag een boerenzwaluw te vinden die, na eerst zelf uitgebreid te hebben gegeten, wel wat van zijn overschotten af wilde staan". Lucas 16, vers 20, schiet me op dat moment te binnen. Maar ook dat is zo'n versje dat snel wordt vergeten. Op het moment dat vader wil beginnen over zijn lijfstraffen, grijpt de onderzoeker in en oordeelt: zoon toont meer gevoel dan vader zelf.

Gedurende Vogelenzang blijft mijn geest voor op mijn lichaam. Tijd en ruimte staan stil. Slapeloos ben ik zoek naar mezelf, omdat ik voor altijd vergeten denk te zijn wie ik was. Dan, heel geleidelijk dringt mijn omgeving weer tot me door. Behalve met mezelf knoop ik gesprekjes aan met een dupontsleeuwerik, een bosuil, een groene

pauw en een lachstern. Mijn lijf achter me aan slepend, maak ik een voor een kennis met ze. De dupontsleeuwerik, een teruggetrokken vogel, zou graag kwalen genezen, maar vreest die kwalen nu zelf: drankjes van andere vogels wijst hij resoluut af uit angst voor besmetting. De bosuil, een Ideeënrijke nachtvogel, had graag in zijn ivoren toren willen blijven en een groene pauw gelooft dat leven om de buitenkant draait. De lachstern, een clown, is uniek: de hele dag hangt hij lachend aan zijn kruis, zingend dat we toch vooral oog moeten hebben voor de zonnige kant van de War. Mede dankzij hem trekken we steeds meer met elkaar op. We worden lotgenoten die doelloos door onze gesloten ruimte zweven en af en toe op borgtocht vrij mogen.

Na twee maanden Vogelenzang komt mijn moeder Maria plotseling met een verdrietig bericht. Annie, vaders moeder, is niet meer. Opgesloten in mijn nieuwe kooi en meer nog in mezelf voelt het alsof haar laatste maanden aan mij voorbij zijn gegaan. De afgelopen jaren vloog ik veel met Annie op, waarbij we regelmatig woorden wisselden. Evenals Jacobus had ze gevoel voor humor. Vooral daarin blijf ik me haar herinneren.

Tergend langzaam glijdt Vogelenzang voorbij. Pogingen van hulpverleners om me weer in de War te brengen lopen op niets uit. De War moet zelf uit de knoop, blijf ik volhouden. En zo raak ik nog meer opgesloten in mezelf. Op zoek naar mogelijkheden om de War te ontknopen, krijg ik steevast hetzelfde antwoord: "Geef jezelf het voordeel van de twijfel". Dat voordeel houdt me nog drie maanden uit mijn slaap. Pas daarna kan ik in schijnzekerheid berusten. Dagelijks vlieg ik kilometers om mezelf moe en mijn lichaam sterker te maken. Het lukt. Mijn slaap komt weer terug en mijn geest zoekt mijn lichaam weer op. De afgrond van het dodenrijk lag open, maar gevallen ben ik niet. Zonder weet te hebben van de Wereld die op 22 april 00.02 nog voor me open zal gaan, geeft mijn onderzoeker me op 22 april terug aan de War. Nog voor mijn vrijlating zoek ik contact met Hendrik, een bruinkopmees. Hij beheert een vogelkolonie die de War wil ontknopen. Omdat ik heb bedankt voor de rol van vechtkwartel wil hij me wel in zijn school opnemen.

Niet lang na mijn opstanding zoek ik mijn toevlucht in de Hofstad, *het* kemphanen-centrum op ons grondgebied. De geur in de vogelkolonie van Hendrik is indringend. Ze bevestigt opnieuw wat ik al wist: Deze War zit behoorlijk in de knoop. Anders dan veel vogels willen doen geloven is die knoop er niet alleen onder, maar ook boven de evenaar ingelegd. Gelukkig stelt Bruinkopmees me op mijn gemak. Hij heeft er alle begrip voor dat ik na mijn dood aan mijn opstanding werk en wil me voor te veel War behoeden.

Op het moment van mijn entree is de vogelkolonie stuurloos. Een smient, die de vogels leidde, blijkt overgestapt naar het hoofdkwartier van het Interkerkelijk Vredesduivenberaad. Dit hoofdkwartier bevindt zich in hetzelfde nest. Het wachten is op zijn opvolger. Die duikt als snel op in de gedaante van een Surinaamse toekan. De vogel beschikt over een enorme gekleurde snavel, waarmee ze voortdurend over haar thuisland twittert. Gevlucht vanwege de grote vogelmoord rouwt ze om haar broer die daarbij om het leven kwam.

Tijdens mijn verblijf in de vogelkolonie komen allerlei vogels regelmatig, maar zelden eensgezind, aanwaaien. Wel steeds met hetzelfde doel: de War ontknopen. Met een van hen raak ik op zekere dag in een diepgaand gesprek. Stuurs vertelt hij over zijn val uit een wespennest dat zich met de War inliet. Zijn bevlogenheid geeft me

energie, maar doet me ook aarzelen. Vecht deze Don Quichot niet tegen windmolens? "Voorkom dat je alleen en blijmoedig in een fuik zwemt", weet de vogel me gerust te stellen. Ik neem zijn waarschuwing serieus, maar zal over acht jaar toch blijmoedig in een fuik zwemmen. Een fuik die geen val zal blijken.

Intussen vliegt de Surinaamse toekan steeds vaker met haar vertrouwde golfbeweging. Dan weer steil omhoog, dan weer glijdend naar beneden. Onderweg vangt ze met haar puntige snavel vruchten, gooit ze omhoog en vangt ze vervolgens met geopende snavel weer op. Als deze vruchten na verloop van tijd ook in de War van de vogelkolonie wrang blijken, krijgt de vogel steeds vaker opvliegers en ruimt uiteindelijk het veld.

DEEL 6. IK STA OP

De wet die ik je vandaag opleg, gaat je krachten niet te boven en ligt niet buiten je bereik. Bevond die zich in de hemel of aan de overzijde van de oceaan, dan kon je zeggen: Als iemand hem gaat halen en hem aan ons bekendmaakt, dan voeren we hem wel uit. Maar wie klimt voor ons naar de hemel, wie steekt voor ons de oceaan over? Nee, hij ligt binnen je bereik en is uitvoerbaar: je kent hem uit je hoofd, je draagt hem in je hart.

(Deuteronomium 30, 11-14)

00.84

De Britse roodborst Margareth ontsnapt aan de dood als een afscheidingsbeweging haar nest opblaast, de Indiase pauw wordt door haar bewakers vermoord en duizenden vogels op haar grondgebied niet lang daarna vergiftigd.

Het kustgebied bij de Hofstad voelt heilzaam. De zee en de duinen schenken me genoeg energie om, weer of geen weer, moeiteloos uren langs de kustlijn te vliegen. Tussen eb en vloed ontmoet ik op zekere dag Dody, een vogel die een onweerstaanbare aantrekkingskracht op me uitoefent. Opgejaagd door haar voormalige werkgever Tijd, vertelt ze over haar ontsnapping en zoektocht naar een andere Tijd. Haar verhaal raakt me. Dankzij Vogelenzang weer wat vogelvrijer nodig ik haar nog diezelfde avond nog uit om samen wat te drinken. De Liefde op het eerste gezicht vertaalt zich al snel in een verblijf van enkele dagen in het nest van de Gallische haan. Omdat Dody in gedachten bij een verloren Liefde is, houdt onze Liefde uiteindelijk geen stand.

Niet lang daarna raak ik bevriend met een nobele, vegetarische vogel, die werkt voor het Interkerkelijk Vredesduivenberaad. Samen met hem vlieg ik die zomer geheel op eigen kracht naar Perugia. Na 1700 kilometer, waarin we Eiffel en Stelvio trotseren, bereiken we moe maar voldaan de stad. Een groot gezelschap vredesduiven wacht ons op en nodigt ons uit om na te denken over de toekomst. Ook Smient is van de partij, maar ziet ons niet staan. De War lijkt hem te hebben gekooid.

Gaandeweg voel ik me weer de vrije vogel van vroeger. Zo vrij dat ik baltsvluchten durf uit te voeren rond een nest dat 'De Verwarring' heet. Op zekere dag vlieg ik daar een koningsstern tegen het lijf. Op jonge leeftijd door een inwendige kopbloeding getroffen, vertelt Koningstern me openhartig over haar keus voor het leven. Op mijn beurt vertel ik haar niet alleen over mijn bijna-doodervaring, maar ook over mijn opstanding. Geleidelijk groeit tussen de eenzaamheid van Koningstern en die van mij een brug, waar we vrijelijk overheen lopen. Niet lang na onze ontmoeting trekt ze bij me in en bouwen we ons nestje. Ruim vier jaar later zal een geleerde zwarte stern onze band in een kloosterkerk bevestigen.

Wekelijks vlieg ik van de Hofstad naar Vogelenzang om mijn ziel te laten masseren. Maar ook sla ik dat jaar mijn vleugels uit voor een vlucht naar Italië. Tijdens die vlucht

bezoek ik op een dag Assisi, waar ik in de buurt van een kleine kapel een zwarte paradijsvogel tegen het lijf loop. De gevleugelde, Franciscus genaamd, maakt me al snel deelgenoot van zijn levensverhaal. Overtuigd van zijn romantische aard, proef ik tussen zijn regels door ook zijn minder leuke ervaringen. Bijvoorbeeld dat zijn vader, een rijke vogel, hem na een vlucht over het Hanenrijk opeens anders ging noemen. Terwijl hij me wijst op een rij prachtige Italiaanse cipressen, vraag ik hem hoe het toch kwam dat hij ineens geïnteresseerd raakte in geestelijke zaken. Een steentje onder zijn poot vandaan peuterend, legt de vogel me uit dat een twist tussen Perugia en Assisi tot zijn gevangenneming leidde. "Maar het was uiteindelijk mijn ziekte, waardoor ik oog kreeg voor geestelijke zaken", voegt hij er onmiddellijk aan toe. Terwijl we samen opvliegen vertelt Franciscus dat een krijgstocht naar Apulië hem toch weer de ogen opende voor aardse zaken. "Maar", vervolgt hij ineens bloedserieus, "een visioen veranderde dat". *Visioen?* Alleen al bij het horen van het woord voel ik de grond onder mijn poten nog heter worden dan ze al is. Maar de paradijsvogel laat zich niet van zijn stuk brengen en vervolgt: "Die gekruisigde in het kerkje van San Damiano vroeg me zijn huis te herstellen". "Zijn huis? Wat bedoel je?", dring ik nieuwsgierig aan. "Zoals je huis alleen maar *kunt* begrijpen: als een plaats die bescherming biedt. Een Wereld die bij jezelf begint en bij de Vogelverkenner ophoudt. In Zijn huis maak ik een beginnetje in de hoop dat andere vogels volgen". "Zijn dat dan die vogels, die je voortdurend omringen?", haast ik me te zeggen. "Ach, als mijn naam valt, denken velen meteen aan de natuur. Ze weten dat ik met alles wat leeft een bijzondere verhouding had. Dat ik zou spreken met vogels, moet echter niet letterlijk worden opgevat. Eerder is het omgekeerde het geval: Omdat de Vogelkenner mij graag nabij wilde zijn, zorgde Hij voor vogels die tot mij spraken. Als vanzelf op mijn pad kwamen. Als gewaarwordingen, niet als waarnemingen. En nu komt de Liefde dus van twee kanten". Onder de indruk van zijn verhaal volgt een lange, betekenisvolle stilte. Ik voel dat de ontboezeming van de paradijsvogel me raakt. Liefde met een grote 'L'. Dat wil ik ook. "Maar waarom, *waarom* kan de Vogelkenner zijn verlangen niet wat sterker maken? Waarom laat Hij zich niet gewoon zien?", vraag ik de zwarte paradijsvogel in een uiterste poging de waarheid te achterhalen. Even valt er opnieuw een stilte, waarna de gevleugelde zijn betoog weer oppakt. "De Vogelkenner *láát* zich zien. Maar willen wij Hem wel zien? En dan niet als een sterfelijk lichaam, maar als een onsterfelijke geest?". In de vraag ligt het antwoord besloten: Wij willen Hem niet zien. Na Franciscus voor zijn wijze woorden te hebben bedankt, strek ik mijn vleugels uit om opnieuw het luchtruim te kiezen. Na veertig kilometer nog eenmaal omkijkend, is Assisi nog altijd niet van de horizon verdwenen. Sterker: de stad zal aanwezig blijven.

00.85

Een nieuwe Sovjetkraanvogel neemt de gedaante aan van een vredesduif, Palestijnse zonnvogels kapen een gestaalde vogel en een samenshoring voor hulp aan een vergeten continent breekt alle records. In Nederland grijpt de angst voor een dodelijke vogelpest om zich heen.

Terug in de Hofstad stort ik me weer met hart en ziel in de ontknoping van de War. Datzelfde doel dient ook het hoofdkwartier van het Interkerkelijk Vredesduivenberaad, dat met de vogelkolonie in hetzelfde nest is ondergebracht. De sfeer onder de duiven is gespannen, want juist dat jaar staat een grote demonstratie tegen de War op het programma. Smient heeft zich een nobel doel gesteld: Ontwapen de vogels, om te beginnen op het eigen grondgebied. Volgens velen een zotte gedachte, maar intussen wel ingegeven door de Vogelkenner. Het raakt me. Vooral de uitdaging om van Alleen Allen te maken spreekt me aan. De demonstratie wordt een succes, de War houdt aan. Die avond geeft een aantal vredesduiven een concert in het Paradijs, een voormalige kerk in het fantasierijke broeinest. De muziek verzacht de pijn.

Dat vogels de Vogelkenner naar hun eigen beeld herscheppen, doet het richtinggevoel van de vredesduiven geen goed. Smient raakt als gevolg van een verdeelde achterban steeds verder vleugellam. Een ervaring rijker, een droom armer, voel ik dat mijn eenzaamheid opnieuw terrein wint. Hoe samenwerking nieuw leven in te blazen? Ik neem deel aan een samenscholing waar die vraag centraal staat. Ten overstaan van mijn kooigenoten betoog ik dat de War voortdurend in beweging is en dat Babylonische spraakverwarringen die beweging alleen maar bemoeilijken. Bovendien, zo laat ik mijn toehoorders weten, zal zinvolle informatie steeds vaker wijken voor zinloze informatie. Meer informatie die steeds minder aansluit bij de diepste behoeften, luidt mijn voorspelling. De vogel zal steeds meer vervreemden van andere vogels en uiteindelijk sterven aan zaad alleen.

Mijn bijna-dood heeft inmiddels ook mijn band met vader en moeder veranderd. Met moeder twitter ik iets minder, met vader juist iets meer. In Vogelenzang al nieuwsgierig geworden naar zijn verleden, vraag ik hem op een avond naar zijn levensverhaal. Hij vertelt en houdt niet meer op. In het verhaal speelt vader zichzelf, buiten spel gezet. Waarom hij hoger dan ik wil vliegen, wordt ineens duidelijk: boven lijkt hij perfect en kan hij mij op zijn manier laten vliegen. Vaders verhaal doet me

denken aan dat van de Amerikaanse fregatvogel. Wat graag zou die zijn beide jongen in zijn droom hebben geholpen. Maar in plaats daarvan helpen zijn jongen hem uit zijn droom. De fregatvogel doodt daarop zichzelf, waarna het ene jong voor de kooi kiest en het andere voor zijn vrijheid.

Niet ver van mijn ouderlijk nest is mijn jongste zus Hyacint inmiddels aan haar droom begonnen. Tijdens een vlucht over het grondgebied van de hop en dat van de arend van Saladin is ze een holenduif uit het Verenigd Koninkrijk tegen het lijf gevlogen. Een balts in de staart heeft de twee naar Nederland gebracht. De duif, een trekvogel die vooral in boomholten en pijpen van gestaalde vogels nestelt, denkt nog na over een volgende bestemming. Uiteindelijk kiest hij voor klimaatverandering. Tijdens zijn vluchten naar uiteenlopende oorden zal hij nog veel kooldioxide uitstoten om de hoeveelheid kooldioxide terug te brengen. Verwarrend.

Na anderhalf jaar vogelkolonie is de War nog altijd niet ontknoopt. Dat vraagt immers om Samen. Verstaan voorziet daarbij in een prachtige brug, waar ik pootje voor pootje overheen loop. Een samenscholing over welsprekendheid brengt me direct al op het spoor van Aristoteles, een oehoe. De vogel, die bij dageraad en schemer jaagt, rust in rotsspleten en broedt in oude roofvogelnesten, leert me verstandelijk, braaf en gevoelig spreken. Alhoewel leerzaam, zijn het vooral de lessen van Puur die indruk maken. Onder de hoede van deze schoolmees begin ik aan een missie die het hoogtepunt van mijn scholing moet worden. De vraag waarom standpunten onenigheid kunnen veroorzaken, wil ik daarin beantwoord zien.

00.86

Op het grondgebied van de Russische steenarend leidt een ontploffing tot verhoogde radioactiviteit, een uitgedaagde gestaalde vogel ontploft boven het grondgebied van de Amerikaanse zeearend en mijn grondgebied is inmiddels voorbereid op Noah.

Inmiddels hebben zowel het Ideeënrijk als het Verre Oosten me op het spoor van Krishnamurti gebracht. In de hoop iets meer te weten te komen over mogelijkheden om de War te ontknopen, zoek ik de Indische boompieper op een zonovergoten dag op. De wijze, inmiddels behoorlijk op leeftijd, begroet me aan de rand van zijn nest en loopt enigszins in zichzelf gekeerd voor me uit. Ik ben de zoveelste die hem opzoekt. Op mijn vraag of hij een bezoekje op zijn tijd niet op prijs stelt, reageert de vogel afhoudend. "Mijn geest is onderhand een platgetreden pad", mompelt de oude stuurs. "De vogels zijn niet wijs!". Desgevraagd, maar niet na een diepe zucht te hebben geslaakt, legt hij uit wat hij bedoelt. "Ik probeer de vogels nu al jaren duidelijk te maken dat wijsheid vóór gevoel gaat. Om ons dagelijkse leven te leven hebben we verbazend veel wijsheid nodig, want alleen wijsheid kan onze geest opstandig maken". "Maar", werp ik tegen, "moet de War dan niet eerst worden veranderd?" "Eens", reageert de wijze vrijwel onmiddellijk. Maar die kan pas veranderen als vogels eerst uit de knoop raken". Vervuld van zijn wijsheid, verlaat ik het nest. "Eerst moeten vogels uit de knoop raken", hoor ik mezelf hem nazeggen.

Het is inmiddels najaar als een bevriende vogel me attent maakt op een interessante uitdaging. Een interkerkelijke kippenren, die eieren van arme vogels in het Zuiden helpt uitbroeden, is op zoek naar een vogel die goed kan verstaan. Omdat de spoeling voor paradijsvogels dun is, besluit ik te reageren. En zowaar: ik word uitgenodigd!

In de nacht voorafgaande aan de ontmoeting, voelt Koningstern zich plotseling niet goed. Ongewoon heftige hartkloppingen houden haar uit haar slaap. Naarmate de tijd verstrijkt, wordt ze steeds onrustiger. Voor alle zekerheid besluiten we een ziekenvolière op te zoeken. Gelukkig blijkt alles in orde. Halfdrie 's nachts lig ik pas in mijn nest om ruim drie uur later al weer op te staan. Als gevolg van een staking van het vluchtpersoneel sta ik noodgedwongen vroeg langs de startbaan in de hoop door een gestaalde vogel te worden opgepikt. Gelukkig pikt een barmhartige reuzenstern me op. Nog geen uur later zet hij me af op de plaats van bestemming: een monumentaal klooster in een oase van groen. Eenmaal binnen leidt een fregatvogel me naar de ren, waar zich op dat moment een alpensneeuwhoen, een fregatvogel, een Drentse hoender en een porseleinhoen bevinden. De hoen blijkt de overste van het hok. Hij geeft er tijdens de gedachtewisseling blijk van gewend te zijn aan hoge berghellingen. Dat hij met zijn ideeën af en toe uit de pas loopt heeft hem de bijnaam 'Antipas' bezorgd. Fregatvogel, onder wiens vleugels ik me geborgen zou moeten voelen, is zijn tegenpool. Hij stelt zich voorzichtig op en laat zich niet uit over de looprichting. De Drentse hoender toont zich een opgewekte, enigszins clowneske scharrelkip. Ze kakelt honderduit en toont indrukwekkend baltsgedrag. De porseleinhoen tenslotte lijkt op haar soortgenoten: moeilijk waar te nemen, maar met een kenmerkend geluid. Het getwitter verloopt in een goede sfeer, waarbij ik vooral de energie van Antipas voel. Omgekeerd laat hij blijken in mij een vogel te zien, die vogels op ons grondgebied aan het denken kan zetten over armoede in de Zuidelijke War. Hij prijst me omdat ik mezelf veel heb geleerd. Als ik na het gesprek naar buiten vlieg, voel ik me gloeien. Het klooster zou weleens mijn klooster kunnen worden. En dat wordt het. Als de leiding van de kippenren me kort na het gesprek laat weten van mijn diensten gebruik te willen maken, kriebelen mijn poten als vanouds. Na een korte ontmoeting met moerassneeuwhoen, de overste van de legbatterij, leg ik de gelofte van trouw af. Trouw aan de orde.

00.87

De Amerikaanse zeearend komt in aanvaring met de Iraanse nachtegaal, de Sovjetkraanvogel wil uit de nesten raken en Palestijnse zonvogels komen voor het eerst in opstand tegen de hoppen.

Na anderhalf jaar broeden komt mijn grootste ei in de Kooi voor Steenuilen eindelijk uit. Het antwoord op de vraag waarom standpunten onenigheid kunnen veroorzaken, is eenvoudig. Standpunten worden soms ervaren als oordelen en oordelen geven botsingen. En als vogels botsen, gaat het als snel niet meer om de inhoud maar om de vorm. Vogels, ongeacht hun pluimage, worden dan al snel haantjes. Ego's.

Op 25 september krijg ik de twijfelachtige eer om zelf haantje de voorste te spelen. Ongemakkelijk en gehuld in een bizar verenkleed sta ik op mijn voetstuk. Tot Puur in bijzijn van Koningsstern en onze wederzijdse ouders de deur van haar Kooi voor me opent. "Vuurwerk!", laat ze zich op de valreep ontvallen. En ik laat de Kooi achter me.

Van vuurwerk in de kippenren is geen sprake. Nog niet in het bezit van enige voorkennis ervaar ik mijn domein als een ontspannen broedplaats van scharrelkippen, die onder druk van een aangrenzende legbatterij hun werk doen. Onophoudelijk vlieg ik tussen mijn broedplaats en de batterij heen en weer, om de verhalen uit de Zuidelijke War tot leven te brengen. Soms moet ik daarbij op eieren lopen: de harde feiten zijn soms zo schokkend dat een verhaal daarover arme vogels in gevaar kan brengen! Die harde feiten zie ik bevestigd in beelden van gemartelde vogels, die zich niet in de War wilden laten brengen.

Overste Antipas blijkt behalve een buitenbeentje een gedreven vogel, die de behoeften van de armen ter harte gaat. Meer dan Moerassneeuwhoen, die het belang van zaadverstrekking benadrukt, wijst hij op de noodzaak van eerlijke zaadverdeling: in het wapen van zijn orde komt recht voor medeleven. De ideeën van de sneeuwhoen sterven echter een vroege dood. Op Goede Vrijdag, een moment dat herinnert aan een ver verleden, doet Antipas zijn naam eer aan. Tijdens een verblijf in de alpensneeuw loopt hij uit de pas en raakt bedolven onder een zware lawine. Op voorstel van de orde wordt Moerassneeuwhoen verantwoordelijk voor het reilen zeilen van de legbatterij. Het voelt niet goed. Noch bij mij, noch bij veel anderen. De pas van sneeuwhoen verdraagt zich niet met die van Antipas. Kort na zijn aantreden wordt dat bevestigd als Moerassneeuwhoen nog een tweet met mij aanknoopt. Op mijn vraag of hij het aantal scharrelkippen wil opvoeren, reageert Moerassneeuwhoen afhoudend. Zijn kippenren moet eerst en vooral een legbatterij worden. Enkele maanden na zijn uitspraak komt die legbatterij onder leiding van een korhoen. Hij zal me buiten spel zetten.

00.88

De kraanvogel ziet zijn Sovjetnest uit elkaar vallen en de arend van Saladin vergast 5000 Irakese patrijzen. Tussen de bedrijven door wreekt mijn land de Tweede War door de braakbal goed te spelen.

Een jaar na zijn dood wordt Antipas bejubeld als een bijzondere Alpsneeuwhoen, die veel en goed wist samen te werken met vogels in de zuidelijk War. Herdacht worden zijn denkkraft, gevoed door zijn geloof in de Vogelkenner. Zijn fantasie en nieuwsgierigheid stimuleert zijn volgelingen om na te denken over de mogelijkheden en grenzen van internationale samenwerking. In de jaren die volgen gaat het tot mijn spijt vooral over de grenzen.

Zo zwart als Goede Vrijdag was, zo zwart wordt 17 mei. Het vrouwtje van Bruinkopmees, de heerser van de vogelkolonie, is uit haar nest gevallen. Dood. Een dag eerder nog bij de twee op bezoek, kan ik het bericht niet bevatten en ben volkomen van de leg. Waarom? Waarom moest uitgerekend Bruinkopmees dit

overkomen? Of had de Vogelkenner hier soms niet de hand in? Ik weet het niet meer en trek de Vogelkenner in twijfel. Opmerkelijk genoeg is het Bruinkopmees die Hem kort na het noodlottige ongeval zelf tot leven laat komen. Bezield door de Vogelkenner schetst hij wie zijn vrouw voor hem was: "Zo blauw zo licht scheen mijn lieve schat in mijn leven. Slechts even toch een lange tijd. Gelukkig ben ik die dat allemaal mocht beleven". Drie dagen na haar val vierten we haar opstanding, omringd door vogels die van Oost- naar West-Berlijn vliegen. Want alleen die vogels worden niet teruggefloten, laat staan neergeschoten.

Het is een stralende dag in september als Koningsstern en ik elkaar trouw beloven. Een sirene verstoort onze muziek, mijn geliefde schuift de verkeerde ring om mijn poot en steigers ontsieren de kerk. De Zwarte Stern die ons voorgaat stelt ons echter gerust. "Dat steigers bouwwerken altijd geschikt maken voor de toekomst, is een misverstand", betoogt hij. En zo is het ook met de steiger die vader en moeder Koningsstern voor Koningsstern en mij hebben willen neerzetten. Trouw dwing je niet af met verstand, maar met gevoel.

Kort na ons trouwen vestigen Koningstern en ik ons niet ver van de kippenren tussen bomen. We zijn terechtgekomen in een oase, waar nog weinig oog is voor een gat in de ozonlaag. De geestelijke armoede is goed afgeschermd, de tastbare rijkdom uitgestald. Ondanks ons moeizame inburgeren, lijkt de tijd rijp om aan jongen te denken. Maar twijfelen doe ik wel. Zullen zij zich in deze War welkom voelen? Ik deel mijn twijfel met Koningstern, maar zij overtuigt me ervan dat jongen juist nodig zijn. Zij kunnen de War immers helpen ontknopen. Vanaf dat moment krijgen ook jongen het voordeel van mijn twijfel.

00.89

Ook in het land van de Roemeense steenarend verdwijnt het kippengaas, een verdrongen gestaalde vogel schaadt het milieu voor de kust van de Amerikaanse zeearend en in het land van de Japanse kraanvogel vloeit bloed. De Iraanse nachtegaal twittert "fatwa" en doet een artistieke vogel in de ban.

De talloze tweets met vogels onder de evenaar zijn niet alleen boeiend, maar ook schokkend. Zo ontmoet ik op een namiddag een Filipijnse trekvogel, die voortdurend moet onderduiken uit angst te worden doodgeschoten. "Comfortabel christen zijn", benoemt hij de vrijblijvendheid waarin rijke vogels leven. "Het is gemakkelijker om op jullie grondgebied dan op dat van mij de christelijke vogel uit te hangen". Deze en ook andere gedachtewisselingen met onderdrukte vogels bevestigen wat ik al wist: Dat meeleven en recht bij elkaar horen. Vogels worden gekooid, vervolgd, gemarteld en gedood. En dat alleen maar omdat ze gezien willen worden. Dat verhaal vertellen, blijkt haast onmogelijk. Vogelvrijen willen zich uit angst voor de gevolgen immers niet door persmusketen laten gebruiken. Bovendien zijn hun verhalen ook nog eens parels voor de zwijnen: Recht verkoopt nu eenmaal niet, krom wel. Ik raak ongeduldig en ga op zoek naar een ander geluid. Omdat de School voor Uilen me onbegrijpelijk leerde piepen, laat ik me bijscholen in begrijpelijke taal. Dit in de hoop

verhalen dichter bij de vogels te kunnen brengen. Een uitgelezen kans doet zich voor als het vijftienvigjarig bestaan van de kippenren in zicht komt. Onder de naam 'Armoe Troef' heeft een aantal artistieke vogels zich verenigd. Omdat juist theater doet verstaan, sluit ik me onmiddellijk aan. In een ongekende energie spreken en zingen we al snel één taal met armoe inderdaad als troef. In mijn noot op deze zang neem ik de armoedebestrijding op de hak. Mijn boodschap: over de ruggen van de armen zijn we vooral met onszelf bezig. Ineens komt Claus, een koningseider, uit de lucht vallen. De vogel, die kampt met te weinig nestruimte, zou onderweg naar samenwerking de snavel zijn gesnoerd. Terwijl hij overwinnaar had moeten zijn, staat hij aan de grond genageld. Genageld, ja. Dat is het juiste woord.

00.90

Het verwijderde kippengaas blijft het nieuws beheersen: de Roemeense steenarend wordt verdreven, een Poolse witte arend en een Tsjechische steenarend komen binnenvliegen, en de Duitse steenarend verliest zijn gespleten persoonlijkheid. In hetzelfde jaar vliegt de Zuid-Afrikaanse paradijskraanvogel zijn vrijheid tegemoet en valt de Amerikaanse zeearend de Panamese harpij aan.

Na ruim twee jaar kippenren mag ik met eigen ogen zien hoe al die heilzame eieren elders in de War worden uitgebroed. Een trek over het grondgebied van de Keniaanse haan en dat van de Tanzaniaanse giraffe geeft me een indruk van het leven daar. Ik maak kennis met de wilskracht van woestijnleeuweriken in Nakuru en het enthousiasme van boerenzwaluwen op de hoogvlakte van Tarime. Stuk voor stuk smaakmakende vruchten van samenwerking. Maar ook ervaar ik de gevolgen van een botsing tussen een groep vechtkwartels en arme winkeldiefjes in Nairobi en die van de Vogelpest in Kagera. Onderdeel van mijn trektocht is een interkerkelijke samenshoring over de vraag wat nou eerder was: de kip of het ei. De kip is het ei, meent een hazelhoen. Hij roept een wonderbaarlijke gebeurtenis in herinnering. Overtuigd van het tekort aan eieren zouden volgers van een vroege paradijsvogel wanhopig om zich heen hebben gekeken in de hoop een kip te vinden. Totdat hij hen

wees op hun vermogen om zelf eieren te leggen. Het verhaal maakt veel duidelijk, waaronder het besef dat ontknoping om samenwerking vraagt.

Een dieptepunt tijdens mijn vlucht vormt een ontmoeting met twee Nederlandse kooivogels, die onder toezicht van mijn kippenren op het grondgebied van de Keniaanse haan werken. Onthutst ben ik als ze hun snavel roeren over de leiding van het de kippenren. De gesjeesde korhoen zou met zijn haantjesgedrag voor veel verwarring hebben gezorgd! Zo zouden arme vogels tevergeefs op hem hebben gewacht, omdat het warme nest van de kooivogels hem zo goed beviel. Als andere vogels het haantjesgedrag van korhoen bevestigen, slaat de schrik me om het hart. Ook korhoen is in de War geraakt. Ik krijg onderhand de indruk dat de Interkerkelijke kippenren vreemde eenden in haar bijt heeft.

Inmiddels weer thuis vlieg ik op zekere dag een Italiaanse woestijngrasmus tegen het lijf. Na zich als Ferrucci te hebben voorgesteld, begint de vogel ineens over een gevoelige en twijfelende vogelkenner. Deze zou het slachtoffer zijn geworden van zijn eigen schepping. Een beetje Friedrich, denk ik, maar al snel gooit de mus het over een andere boeg. Niet de vogels maar de vogelkenner zou het kwaad hebben veroorzaakt. Hij zou de knoop niet uit de War kunnen krijgen en onvrije vogels maar laten aanmodderen. "Maar dan is jouw vogelkenner niet mijn Vogelkenner", roep ik uit. "Want mijn Vogelkenner houdt zich ook op in de vogels zelf. Naar beeld en gelijkenis, weet je nog? Vogels modderen maar aan, omdat ze de vrijheid niet durven nemen. Bovendien is de Vogelkenner goed èn kwaad. Hij is boven alle twijfel verheven". Al teveel opgegaan in mijn eigen ergernis loop ik naar de nestrand. Voor mijn laatste opvlieger draai ik me nog één keer om. "Het blijft regenen zolang je de voet van Golgotha niet hebt bereikt", laat ik hem op de valreep weten. Dan strek ik mijn vleugels en verkies het luchtruim.

Weer met beide poten op de grond verrijkt een mannetje op 14 september ons leven. We noemen hem kort en bondig Dapper. De aanwezigheid van Dapper maakt ons tot vader en moeder. Meer dan ooit voelen we ons verantwoordelijk.

00.91

In de woestijn van de Irakese arend en de Koeweitse valk eindigt een War met de bevrijding van de valk, het Sovjetnest valt uit elkaar en op de Balkan breekt een vogeltwist uit.

In de kippenren baren de Babylonische spraakverwarringen me steeds meer zorgen. Op zoek naar die wereld van overeenkomst blijven verschillen verdeeldheid zaaien. Op het eerste oog zoekt onze orde samenwerking, maar die indruk wordt telkens door de feiten achterhaald. Vogels die zich anders gedragen, worden regelmatig op het matje geroepen. Tot overmaat van ramp vliegt Fregatvogel met alle winden van de moerassneeuwhoen mee. En raakt hij al de oceaan, dan raken zijn veren meteen doordrenkt. Maar ook op het land kan de vogel zijn draai niet vinden. Onhandig schuifelt hij voort of klimt omhoog naar een plaats waar hij kan ontkomen. Zonder een straffe wind van Moerassneeuwhoen heeft de dwaalgast zichtbaar moeite met

vliegen. Eenmaal in de lucht zweeft hij urenlang zonder enige beweging over de oceaan, al is er gewoonlijk wel land in zicht. Het moge duidelijk zijn: ook Fregatvogel biedt weinig houvast.

Terwijl ik steeds meer tegen de muren opvlieg, ontmoet ik op een regenachtige morgen Maarten. Op mijn vraag waarom hij zo bedroefd kijkt, deelt de lijster zijn zorgen. "Als protestant wilde ik de vogels ooit op eigen poten laten staan". "Maar daar is toch niks op tegen?", reageer ik verbaasd. "Nee, maar die vrijheid heeft wel tot eenzaamheid en machteloosheid geleid. En die twee zijn ook heel protestant". Nauwelijks bekend met zijn leer, kijk ik de melancholieke vogel vragend aan. "Kijk, ik heb altijd gezegd dat alle vogels kwaad en zondig worden geboren. En ook heb ik altijd beweerd dat de Vogelkenner vogels alleen vergeeft als ze zichzelf kleineren". "Anders dan die Eras-mus vond!", roep ik gevat. "Precies", reageert mijn gesprekspartner terstond. "Maar dat idee van de vogel als machteloos instrument in handen van de Vogelkenner zat je toch niet lekker?". "Inderdaad. Vandaar ook mijn vurige verlangen naar zekerheid. Die zekerheid kwam als een openbaring. Opeens begreep ik dat vogels niet gered worden om wat ze waard zijn, maar om hun geloof. Alleen een geloofservaring die geen twijfel oproept, maakt een vogel zeker van zijn verlossing." "Nou, dat is dan toch een bevrijdende gedachte", probeer ik in een poging iets van zijn zorgen weg te nemen. "Inderdaad, maar het geeft wel te denken dat jouw protestantse kloosterorde de vogel weer wil terugbrengen tot een machteloos instrument ". Terwijl dat denken tot mij begint door te dringen, heeft mijn medebroeder de draad van zijn kloosterwandeling alweer opgepakt. En zijn pijp.

Het gesprek met Maarten nog vers in mijn geheugen sta ik voor de keus. Wat moet zwaarder wegen: mijn kloosterorde of mijn geestelijke vrijheid? In tweestrijd vlieg ik ineens Goudzwaard tegen het lijf, de hoogste baas van ons kippenhok. Tijdens onze ontmoeting twittert de goudlijster over zijn plan om naar Namibië te vliegen. Daar zal hij vieren dat dit grondgebied onafhankelijkheid wordt. We spreken af dat ik zal proberen om persmusketen voor zijn missie te interesseren. Eenmaal onderweg twittert de goudlijster uitgebreid over zijn ervaringen en gevoelens. De persmusketen tonen belangstelling, zeker ook omdat de goudlijster een markante en invloedrijke dwaalgast uit diepe, dichtbegroeide wouden is.

Arme vogels. Ze zijn niet alleen onder, maar ook boven de evenaar te vinden. Zelfs op ons grondgebied, zelfs binnen de Interkerkelijke kippenren. Dat ook binnen de ren vogelrechten worden geschonden, wordt steeds duidelijker. Vooral in de legbatterij legt de ene na de andere kip het loodje. Het domein van de scharrelkippen verandert intussen steeds meer in een broedplaats waar Fregatvogel alle controle kwijt is. Omdat er geen haan naar de chaos kraait, voel ik me steeds eenzamer. Het is onder die omstandigheden dat Fregatvogel me op een ochtend een taak oplegt, die ik onder druk van het vele werk niet kan waarmaken. De vogel blijft echter aandringen, omdat hij op zijn beurt de hete adem voelt van Korhoen, zijn opdrachtgever. Voor het blok gezet zie ik geen andere mogelijkheid dan me voor onbepaalde tijd ziek te melden. Ziek van het blok waarvoor ik me gezet zie, ziek van de kooi. Volkomen in

mezelf gekeerd, laat ik Moerassneeuwhoen weten wat me bezielt. Niet alleen lucht ik mijn hart over de door mij waargenomen misstanden, ik vraag ook aandacht voor mogelijke oplossingen. In plaats van een open oor, biedt Moerassneeuwhoen verzet. Hij voelt zich op zijn nummer gezet en blijft volhouden dat zijn War in orde is. Ten einde raad zoek ik contact met een buidelmees, die als kooikenner naam heeft gemaakt. Omdat ik een botsing tussen mezelf en de ren voor wil zijn, vraag ik hem om een uitweg. Achterovergeleund blaast de buidelmees een aaneenschakeling van heldere fluittonen de ruimte in. De vogel die nooit rapporten leest, een hekel heeft aan lang nadenken, niet op zijn snavel is gevallen en elke 48 seconden een beslissing neemt, slaat met zijn poot op tafel. "Voorgevoel!", roept hij stellig. "Voorgevoel is nog altijd de meest waardevolle eigenschap van de leider". "Maar wat dan als dat voorgevoel ontbreekt?", vraag ik nieuwsgierig. "Voorgevoel krijg je door afstand van de zaak te nemen. De samenleving kan de dupe worden van ambtelijke kloosters waarvan de leiders mager, oppervlakkig of oneerlijk zijn. Bewogen vogels komen dan al snel buitenspel te staan". Na deze lessen keer ik huiswaarts, waar ik opnieuw slapeloos raak. Gaat 00.83 op herhaling? Hoe kom ik hieruit? Mezelf pijnigend met deze vragen, klampt een vogel me aan die zichzelf voorstelt als Edward. De Filipijnse roodkeelnachtegaal trekt zich al jaren het lot aan van gekooiden in zijn land. "Kun je gevangen zijn en toch vrij?" vraag ik hem direct op het mannetje af. Zonder mijn bedoelingen te kennen, geeft hij openhartig antwoord: "We zijn vrij, zelfs in onze kooi. Maar het is beter in dan buiten de kooi. Ook al bieden onze cellen ons beter bescherming tegen de tyfoon. Ook al is het voedsel er beter". "Maar waar ligt onze vrijheid dan?", houd ik aan. Luisterend naar mijn eigen geluid, hoor ik me ineens naar de bekende weg te vragen. De weg immers die de Indische Boompieper al wees. "In onze eigen beslissing", reageert de nachtegaal zonder aarzeling. "In onze beslissing om samen te strijden, voor ons eigen welzijn, voor onze vrijlating uit de kooi, om betrokken te blijven bij de strijd van arme vogels buiten de kooi". Overtuigd van zijn gelijk en bevestigd in mijn geloof neem ik afscheid.

Mijn slapeloosheid houdt aan. Omdat ik lichte paniek voel, vraag ik een dupontsleeuwerik om over mijn gezondheid te oordelen. Als de vogel me vraagt naar de redenen van mijn toestand botsen we over recht en onrecht. Geërgerd laat de leeuwerik me weten dat vogels die de War zo nodig uit de knoop willen halen hem met rust moeten laten. Als ik hem vraag of de War hem dan geen zorgen maakt, wijst hij op allerlei uit de Zuidelijke War geïmporteerde voorwerpen. Die bewijzen toch dat arme vogels hem boeien? Na afloop geeft de vogel zijn oordeel: ik ben overspannen en moet gekalmeerd met één milligram haldolzaad per dag. Omdat ik kooigenoten in Vogelenzang onder hetzelfde middel gebukt zag gaan", vraag ik naar de bijwerkingen. "Hooguit gaan je poten er wat van trillen", doet hij mijn vraag geruststellend af. Ik stel me meegaand op en neem het recept mee. Thuisgekomen laat ik het middel onaangebroken. De War van Dupontsleeuwerik staat ver van mijn Wereld. Ik ben gevangen en roep: "Vogelkenner!". Niet tevergeefs.

DEEL 7. OPSTAND

Waar het visioen ontbreekt, verwildert het volk; Als het de rechte leer bewaart, is het gelukkig.

(Spreuken 29:18)

Het hoofdstuk dat nu volgt is het Centrale Heiligdom van dit verhaal. Begin 00.92 kwam ik daarin mezelf tegen, begon te twijfelen en werd bijna gek. Waarom ik? Maar het bleek uitgerekend. Mijn vader Josephus, zijn vader Jacobus, mijn moeder Maria, ik: we waren al eens geweest. Eenmaal tot rust gekomen, pakte ik de draad weer op. Wel bleef het gevoel dat ik alles al eens gedaan had. Daarvoor weglopen, kon ik niet. Maar ik deed dat wel. Om mijn omgeving gerust te stellen.

00.92

De Balkan raakt steeds verder in de War, een nieuwe Amerikaanse zeearend wordt ingevlogen en in Nederland werkt een gestaalde vogel uit het hoppennest zich in twee nesten. Wereldwijd gaat communicatie steeds meer om de spin in het web draaien.

1 februari. Precies om 04.00 werpt mijn eenzame opsluiting haar eerste vrucht af. In een beeld worden vogels opgeroepen om hun talenten in te zetten voor de ontknoping van de War. In ruil daarvoor mogen ze in alle vrijheid zinvol werk doen. Nog diezelfde dag leg ik het beeld voor aan Zomertaling, een vogel die ooit in de interkerkelijke kippenren nestelde en inmiddels zijn eigen hoenderhok heeft. "Gevangen in Ja, maar", wijst hij me op problemen voor de organisatie. Bovendien vraagt hij zich af wat ik de sollicitanten eigenlijk te bieden heb. Omdat de hulpverlener de orde zwaarder laat wegen dan de eigen kracht van vogels, raak ik een beetje geïrriteerd: "Ze hebben zichzelf wat te bieden!" Mijn oproep blijkt echter tevergeefs. Als ik de gekooide weer verlaat, hoor ik in de verte een haan kraaien.

Een plotselinge aanval van vrieskou maakt dat ik in de nacht van 1 op 2 februari opnieuw om 04.00 bij de tijd ben. In de vorm van een sneeuwbal stelt overste Antipas zich voor als Maakbaarheid. Hij die op Goede Vrijdag werd begraven onder een sneeuwlawine, laat me in zijn opstanding ondubbelzinnig weten dat ik zijn interkerkelijke kippenren moet herstellen.

Moerassneeuwhoen en korhoen moeten tot leven komen, ont-dooien. Ik voel ongeloof en blijf aan mijn nest genageld liggen. Dan explodeert de sneeuwbal in een oogverblindende vulkaan, indrukwekkender dan (ja, dan wat?). In een fractie van een seconde versmelt mijn hele levensloop in een voorstelling, waarin vogels die mij passeerden spontaan weer opduiken: de Aziatische kalender, Grote Bonte Specht, de Indische boompieper.

De verschijning van Antipas markeert het begin van een periode van innerlijke onrust. Namen, natuurverschijnselen, getallen, symbolen: opgenomen in een puzzel krijgen ze ineens betekenis. Niet ik maak mijn werkelijkheid, de werkelijkheid maakt mij. Voortdurend spuugt mijn levensloop beelden uit. Zo staat mij in de nacht van 2 op 3 februari, opnieuw om 04.00, een Universeel Stappenplan voor de Vogelbescherming voor ogen. Instemmen met één stap betekent automatisch en onomkeerbaar één stap hoger op de trede Zo eenvoudig kan het zijn:

- Een vogel moet kunnen vliegen om vrij te kunnen zijn (eens/oneens).
- Veel vogels kunnen niet vliegen en zijn dus niet vrij (eens/oneens).
- Die vrijheid moet worden geregeld in een Individuele Verklaring die voor alle vogels geldt (eens/oneens).
- Die Verklaring luidt dat alleen vrije vogels tot hun recht komen (eens/oneens).

04.00 uur. Op dat tijdstip openbaart zich het boek Openbaring. Ik heb er weleens over gehoord, maar het beeld gelaten voor wat het was. Het blijkt een verhaal op mijn lijf geschreven! Is het de Wereld van de Vogelkenner die zich in visioenen, beelden, getallen en zinspelingen aan mij ontvouwt? Die Wereld die zo haaks op de War staat? Wil Hij mij tot artiest in zijn atelier maken? Ik raak buiten mezelf, word nog onrustiger, weet het niet meer. Hoe moet ik Wereld en War verenigen? Kan dit wel? Om de druk wat van de ketel te halen, besluit koningsstern Dapper tijdelijk onder te brengen bij haar vader en moeder.

Ik was gevangen en riep: Vogelkenner! En Hij heeft geantwoord. Hij heeft mij de ruimte gegeven, Hij komt voor mij op als een vriend. Beter te schuilen bij Hem, dan te vertrouwen op vogels. Beter te schuilen bij Hem, dan te vertrouwen op macht (Psalm 118, 5 t/m 9).

In de nacht van 4 op 5 januari gebeurt het. Ruim drieëndertig jaar na mijn geboorte, word ik opnieuw geboren in degene die ik was. Teruggevlogen in de tijd herken ik me niet in langer in Paulus, tot zijn bekering nog een vogelverschrikker, maar in een twaalfjarige die een groepje schriftgeleerden toespreekt. In een gloedvol, door de Vogelkenner ingegeven betoog, hou ik mijn toehoorders een spiegel voor. Voor wie kies je: voor Hem of voor de War? Gaandeweg ontpop ik me als een gevleugelde die kooien uit de War wil helpen. Die kooien, zo begrijp ik al als tiener, zijn het product van onmacht: vogels kooien zichzelf en elkaar uit angst voor hun eigen vrijheid. Mijn spiegel nodigt uit om alle kooien te openen en vrij te worden. Maar helaas. Onbedoeld verzamel ik een verzameling fladderaars om me heen. Onder de indruk

van mijn optreden, willen ze zich in mij laten opsluiten. Waar ik voor vreesde gebeurt: de kooihouders voelen zich bedreigd. Ik realiseer me de risico's van mijn optreden, maar zet toch door. De Vogelkenner trekt mij immers meer dan de War. Intussen maken vogels, waarvoor ik tot het uiterste wilde gaan, me op de meest vernederende manier kapot. Ik voel me gekneveld, gepijnigd, weggehoond. Ja, aan handen en voeten gebonden. Maar lichamenlijk dood ben ik niet. Om het Leven gekomen, ben ik aan de dood ontsnapt. Wel voelt mijn denken om me uit een duivels dilemma te bevrijden als een doornenkroon. Zoals Friedrich zich ook moet hebben gevoeld toen hij voor gek werd aangezien. Verraden voel ik me. Verraden door de kus van een Fregatvogel, die voor anderen de vuile was moest doen. Zoals mijn vader dat voor zijn vader deed. Van die War krijg ik het zuur, voel ik me leeg. Als een graf. Maar Vogelkenner-zij-dank: uitgerekend een vrouwtje, een van de minsten, toont gevoel voor mijn lijden. Ik moet tot leven komen, op zoek gaan naar een andere taal. Haar taal. Moeilijk, want de War is daar ongevoelig voor. Nog wel. Toch moet het werken. Zelfs een dove kwartel zag immers het licht, zij het na mijn wonden eerst zelf te hebben gevoeld. Opgelucht haal ik adem. In het diepst van mijn gedachten ben ik een vogelkenner geworden. Met een kleine 'v' wel te verstaan. Maar hoe sla ik de brug? Ik heb immers waawaawaanzinnig gedroomd. Ik was zo mooi, dat het niet gewoon was. Iedereen riep: Hosanna! Daarna werd ik gekust en gekroond. Diep in de nacht, totaal onverwacht, duizelde mijn hoofd van geluk. Iedereen lachte. En alles werd licht. Maar toe ik ontwaakte dacht ik beschroomd: niemand vertellen wat ik heb gedroomd.

"En jullie, wie zeggen jullie dat Ik ben?" Petrus antwoordde Hem: "U bent de Boodschapper". Hij verbood hun met iemand over Hem te spreken. Hij begon hun uit te leggen: de Boodschapper moet veel lijden, hij moet verworpen worden door de oudsten, hogepriesters en schriftgeleerden, ter dood gebracht worden, en na drie dagen opstaan. Hij sprak hierover ronduit. Petrus nam Hem apart en begon Hem de les te lezen. Maar Hij keerde zich naar zijn leerlingen, keek hen aan en berispte Petrus: "Weg daar, achter Mij, satan, want jouw gedachten zijn niet die van de Vogelkenner, maar die van de vogels". Hij riep de menigte met zijn volgers bij zich en zei tegen hen: "Als iemand achter Mij aan wil komen, laat hij dan met zichzelf breken, zijn kruis opnemen en Mij volgen. Want wie zijn leven wil redden, zal het verliezen. Wie zijn leven verliest vanwege Mij en de goede boodschap, zal het redden".

Vrij naar Marcus 8, 29-35

Vanaf hier pak ik de draad van mijn leven weer op waar u deze in Matteüs (hfdst. 28, vs. 51), Marcus (hfdst. 15, vs. 37), Lucas (hfdst. 23, vs. 46) en Johannes (hfdst. 19, vs. 30) mogelijk kwijtraakte.

Schijndood probeer ik vanaf mijn kruis nog wat beweging in de kippenren te krijgen. Tot mijn verdriet hebben Moerassneeuwhoen, Fregatvogel en Porseleinhoen echter meer boodschap aan de doofpot dan aan mijn ontbinding. Ik ben en blij gekooid, luidt hun weinig opbeurende commentaar. In deze sfeer, waarin gevoel aan verstand is opgeofferd, bereikt me het nieuws dat Goudlijster zijn voorzitterschap heeft overgedragen aan een zwarte specht. Dan, als een donderslag bij heldere hemel, biedt Goudlijster me een strohalm. Inmiddels zelf vogelvrij heeft hij een persmusket

in een onderdrukt mengsel van kwelende en krassende tonen laten weten dat hij zelf gelukkig was met de War binnen het Interkerkelijk kippenhok. "De War", zo oreert hij, "lijkt op een jaagpad, waar gekooide vogels maar moeizaam in beweging komen". Omdat zijn opvlieger niet de kooien maar wel de vogels spaart, blijven reacties echter uit. Reden dat ik na een maandje doofpot en gevoed door gewaarwordingen, mijn eigen knuppeltje in het hoenderhok gooi. Indachtig het optreden van Grote Bonte Specht roep ik dat de Hoge Raad verdeeldheid zaait in een War die eenheid zou moeten oogsten. Overgeleverd aan de War weet ik wat me te wachten staat: mijn kruisiging. En inderdaad. Moerassneeuwhoen roept onmiddellijk op het matje en laat me weten dat ik de vuile was buiten heb gehangen. Mijn tegenwerping dat ik alleen maar de wasmachine wilde laten zien, valt niet in goede aarde. "Jij ook altijd met je woordspelingen", verzucht Moerassneeuwhoen met enige irritatie in zijn stem. Mijn lot is bezegeld. Omdat ik de hele kloosterorde te kijk heb gezet, krijg ik op de derde dag van de tweede maand op staande poot mijn vrijheid terug. Opluchting! Terwijl de leden van de Hoge Raad hun poten in onschuld wassen, vlieg ik na drieëndertig jaar cel mijn vrijheid tegemoet. Vliegend door het luchtruim roept Zomertaling me nog één keer na: "Je bent stom geweest." Zijn woorden worden echter voor de derde keer overstemd door hanengekraai.

Na mijn geestelijke opstanding breekt een periode aan, waarin beelden me nog lang in hun macht houden. Friedrich heeft geen gelijk gekregen. Vogels kunnen helemaal niet beseffen dat de Vogelkenner dood is. Sterker: het Ongelooflijke dat Hij leeft is nog onderweg! Dat maakt een omweg, is nog niet tot de vogels doorgedrongen. Ik ben te vroeg gekomen. Intussen zing ik nog wel mijn lied, maar geen enkele toonaard komt aan. Integendeel. Hoe meer ik roep, hoe minder mijn geluid serieus wordt genomen. Datzelfde geldt voor Koningsstern. Op 15 april brengt zij in haar eenzaamheid een vrouwtje ter wereld. We dopen haar Roem. Van elkaar verwijderd pakken donkere wolken zich samen. Mijn slapeloosheid houdt aan en een tweede kooi voor verwarde vogels dreigt. In mijn vrolijke weten weet ik weliswaar wie ik ben, maar daar heeft niemand een boodschap aan.

De tijd heeft opnieuw ruimte gemaakt als ik weer eens als vanouds over het fantasierijke broeinest vlieg. Ineens zie ik in de verte Friedrich opduiken. Voordat hij opnieuw gevlogen is, klamp ik hem aan en twitter over mijn herwonnen vrijheid. "Ik heb de Vogelkenner gezien! Sterker nog: ik voelde me ineens zo vrij dat ik een knuppel in mijn hoenderhok heb gegooid". En?", vraagt de vogel na een korte, betekenisvolle stilte. "Mijn daad heeft de War inderdaad aan het licht gebracht!", roep ik opgewonden. "Tja", reageert de vogel, "en nu sta je op straat!". Even doe ik er het zwijgen toe. Dan vervolgt de vogel: "En weet je ook waarom je op straat bent beland?". Opnieuw zwijg ik. "Omdat het raadsel nog altijd niet is opgelost", vervolgt Friedrich. "Het raadsel?", reageer ik op mijn beurt. "Ja, het raadsel. Want dat maakt dat vogels de War nog steeds niet uit de knoop hebben kunnen halen. Ooit twitterde ik dat de onrust van de Westerse War en de rust van de Aziatische Wereld elkaar wel zouden vinden in een oplossing". "En dat is niet gebeurd?", verzucht ik. "Nog niet. Ik had duidelijk te vroeg geroepen. Want in het Westen dook ineens die Japanse kraanvogel op die zijn punt achter de geschiedenis zette. En je weet wat er daarna is gebeurd: allerlei dwaalgasten legden zich bij die punt neer". "Ook de dwaalgasten in het hoenderhok, bedoel je?". "Inderdaad. Want ook zij konden in de War blijven, omdat het raadsel niet vanzelf oploste". "Ook zij?", vraag ik door. "Ach, kijk maar om

je heen. De War is een lusthof geworden. Iedereen zijn cola of *big mac*. Zogenaamd in een Wereld zonder pijn. Want zo spreken al die goedgebekte volgers van de democratie en zijn moderne ideeën. Allemaal lompe brave vogels. Moedig en fatsoenlijk. Maar ook vogels die onvrij en oppervlakkig zijn. En dat komt weer omdat ze maar al te graag met die oude, rustige samenleving willen afrekenen. Haasten dus maar. Als verkeer dat geen richting heeft. Maar wat drijft de vogels? Als het draait om de belofte om alle vogels gelukkig te maken, moet de bevrediging van al die verlangens dan wel onze drijfveer zijn? Moeten we ons wel inlaten met al die luchtkastelen, zinloos opgaan in onze kinderlijke verlangens? Kijk nou eens eerlijk naar die War van verslapping om je heen! Het antwoord ligt toch voor het oprapen?". Overrompeld door zijn scherpe analyse, heb ik even behoefte aan frisse vlucht. Teruggekeerd wil ik Friedrich bedanken, als hij alweer blijkt gevlogen.

Op afstand van de kippenren houden enkele postduiven me tussen alle bedrijven door op de hoogte van de bewegingen daarbinnen. Even lijkt een opstand aanstaande, maar Moerassneeuwhoen en Zwarte Specht slagen erin een dreigende crisis te voorkomen. Dat ook de kippen in grafstemming zijn, blijkt als ik enkele weken na mijn vrijlating mijn overlijdensbericht krijg toegestuurd:

In memoriam: Paradijsvogel

Het bericht van het overlijden van onze paradijsvogel, één van de meest waardevolle en ijverige leden van ons kippenhok, heeft ons diep bedroefd. De paradijsvogel laat een lege plaats achter, die moeilijk op te vullen zal zijn. De paradijsvogel heeft jarenlang veel meer voor ons gedaan dan men normaal van een vogel mag verwachten. Als er iets gedaan moest worden of als er hulp nodig was hoorde men dan eenstemmig: "Laat de paradijsvogel het maar doen." En vroeg men aan één van ons een bepaalde taak op zich te nemen, dan was heel vaak het antwoord: "Dat kan de paradijsvogel beter dan ik" of "Daar heeft de paradijsvogel meer verstand van".

De paradijsvogel was een bijzondere vogel, dikwijls een wondervogel. Maar van deze wondervogel werd te veel verwacht. Paradijsvogel is niet meer en dus zullen we meer zelf moeten doen.

IederEen Samen.

Terwijl ik het overlijdensbericht lees, voel ik me weer terug in die kleine, maar knusse bovenverdieping aan de brouwersgracht. Daar waar mijn gistingsproces begon toen ik nog niet wist wie ik was.

SPREUKJESBOEK

De spreuken in dit boek zijn kort voor mijn graflegging opgetekend. Ze maken duidelijk wat wijsheid in de Nieuwe Wereld inhoudt. Het gaat daarbij vooral om wijsheid en levenskunst die te doen zijn: hoe ga je als vogels met elkaar om, wat zijn goede manieren, wat is eerlijk en betrouwbaar en wat is een goede houding om in het leven te staan? Bij dit alles staan eenvoud, geduld, begrip en zorg voorop.

De hoogste wijsheid ontstaat in een levende relatie met de Vogelkenner. Handelen in Zijn geest komt niet alleen jezelf maar ook andere vogels ten goede. Dwalen levert gemiste kansen op en kan tegenslag veroorzaken. De wijsheid van de Nieuwe Wereld draait om de eigen verantwoordelijkheid van vogels. Ze mogen zich daarbij gedragen weten door de vleugels van de Vogelkenner.

Spreuken over de Vogelkenner

De Vogelkenner is onzijdig, niet afzijdig

De Vogelkenner is ontwapenend

De Vogelkenner schiep de mens naar Zijn beeld, de vogel de Vogelkenner naar zijn beeld

Wie de Vogelkenner ontkent, ontkent zichzelf

Een Vogelkenner die afgod is, is god af

De Vogelkenner roept vogels tot Zijn orde, de vogel de Vogelkenner in zijn War

De Vogelkenner maakt Zich kenbaar in de natuur, met inbegrip van de vogels

De Vogelkenner deelt lief en leed, lief en leed verdeelt de vogels

Spreuken over vogels (algemeen)

Vogels zijn op proef: ze kunnen slagen of mislukken

Ongeboren vogels zijn als de dood voor het leven, geboren vogels als leven voor de dood

Vogels die zwart/wit denken, bekennen geen kleur

Opgezette vogels zijn dood

Vrijgevochten vogels onderscheiden zich zonder onderscheid

Ook vogels met een grote bek kunnen zingen

Spreuken over Liefde

Vogels die Liefde in de wet stoppen, zijn wetmatig in Liefde
Liefdevolle vogels ver-staan, haatdragende staan ver

Spreuken over geloof

Gezonden vogels zijn geneeskrachtig
Struisvogels geloven het wel

Spreuken over hoop

Vogels die hopen staan boven de War, vogels die wanhopen zijn in de War
Hoop is de drijfveer van zin

Spreuken over vrije vogels

Een vrije vogel kan worden gekooid, zijn geest niet
Vliegen maakt vrij, kooien onvrij
Gemene en schappelijke vogels kunnen een gemeenschappelijke zomer maken

Spreuken over recht en onrecht

Arme vogels hongeren naar recht, rijke naar krom
Rijke vogels nemen het vlees, arme de benen
Vogels die weten van onrecht, gedragen zich voortvluchtig
Eerlijke zaadverdeling doet zelfs een winkeldiefje aan zijn trekken komen.
Vogels die hun jongen in de War brengen, dragen ook zorg voor de ontknoping

Spreuk over Lijden

Lijden loutert, louter lijden niet

Spreuk over de War

Vogels worden in de War gemaakt, niet in de War geboren

Spreuken over taal

IV-a Woordtaal

Vogels zingen zoals ze gebekt zijn
Eén tweet maakt nog geen (Arabische) lente
Gekooide vogels spreken de taal van de kooi
Taal is als een verenkleed: ze ontsluit en versluit
Niet de taal achterhaalt de feiten, de feiten achterhalen de taal
Vogels die zichzelf kunnen beheersen, beheersen hun taal
Taal is een kolibrie: vliegensvlug

IV-b Beeldtaal

Her beeld heeft geen boodschap voor vogels die geen boodschap hebben aan het beeld.
Vogels die een beeld breken, breken ook de werkelijkheid
Persmusketen die het beeld vertekenen, verslaan zichzelf

Spreuken over verstaan

Vogels op stok kunnen niet ver-staan
Hoogte biedt uitzicht, diepte inzicht
Verstand doet zien, verstaan inzien
Verbondenheid op www vraagt om vogels die zich verbonden voelen
Vrienden op www vertonen vaak fladdergedrag

Spreuken over arbeid

Geestdodend werk doodt zelfs de vlijtigste mus
Vogels met overwerk vormen niet het probleem, overwerkte vogels wel

Spreuken over beloning

Zie de integere vogels: ze zaaien en ze graaien niet
Beter op zwart zaad dan in zwarte handel

Vogels die hun zaad verdienen, krijgen hun verdiende zaad

Vogels die opzien tegen hoogvliegers, hoeven nog niet lager te vliegen

Spreuken over tijd

Vogels die tijd maken, leven 'bij de tijd'

Vogels die de tijd nemen, krijgen die ook

Vogels die de tijd moeten doden, laten het leven aan zich voorbijgaan

Spreuken over ruimte

Ruimdenkende vogels zien altijd plaats voor de ander

Blinde vogels vogels zien geen gat meer in de ozonlaag

Hardvliegers zijn doodlopers

Vogels die angst hebben voor de dood, zijn als de dood voor het leven

Vogels die de ruimte boven de aarde kiezen, vertonen vluchtgedrag

DEEL 8. MIJN TWEEDE VAL

"Wat nacht voor mij is, noemen jullie dag. Maar is er dan licht in deze duisternis? Als het dodenrijk mijn woonplaats is en daar mijn bed al klaarstaat, als ik het graf mijn vader noem en de wormen mijn moeder en zusters, wat voor hoop is er dan nog? Wie kan dat ontdekken? Mijn verwachtingen gaan mee naar het dodenrijk, mijn wensen neem ik mee naar mijn graf"

(Spreuken 17, 12-16)

Graflegging

De eerste maanden na mijn kruisiging zweef ik nog vrolijk in de lucht. Ik voel me gedragen door de Vogelkenner en mijn bevlogenheid kent geen grenzen. Tot de ravage die ik heb aangericht geleidelijk tot me doordringt. Ik heb mijn hoogzwangere Koningsstern in de steek gelaten, ben uit het Interkerkelijke kippenhok gezet en word niet meer serieus genomen door mijn omgeving. Om aan mijn eenzaamheid te ontkomen, maak ik een reis door mezelf. Ik teken mijn gewaarwordingen op en probeer te begrijpen waarom ze op mijn pad kwamen. Ik houd mezelf nog staande. Totdat het 'even zangzaad halen' waarmee Koningsstern het nest verliet, onderdeel blijkt van een samenzwering. Drie kwartier na haar vertrek arriveert mijn lief en leed in gezelschap van een vlucht niet gediplomeerde hulpverleners. In een vlammend betoog treed ik nog eenmaal op als verdediger van de Nieuwe Wereld. Bij de vader van Koningsstern leidt dat tot de verzuchting dat ik een prima advocaat had kunnen zijn. Maar geen advocaat van de duivel, denk ik bij mezelf. Dan voel ik mijn krachten afnemen. Naarmate ik dieper wegzak, verlies ik het contact met mijn omgeving. Over de rand van mijn afgrond zie ik de omstanders, inmiddels allemaal hulpverlener, mijn kant opkijken. Dan wordt alles zwart. Zand erover, levend begraven.

De geschiedenis herhaalt zich inderdaad. Want opnieuw word ik opgenomen in een kooi voor verwarde vogels. En opnieuw ervaar ik dat die maar weinig verschilt van de War. Een eerste ontmoeting met een onderzoeker levert me onmiddellijk een standje op. Ik heb mijn eigen glazen ingegooid! Dat de Vogelkenner mij droeg, verzwijg ik. Mijn eigen vrolijke weten verstaat zich nu eenmaal moeilijk met het weten van de onderzoeker. Bovendien heeft hij maar één doel voor ogen: me opnieuw in de War brengen en vooral niet te veel stilstaan bij de Wereld. Wel behandeling, maar geen onderzoek naar mijn drijfveren dus. Het is in deze onmogelijke spagaat dat ik op zekere dag zwaarmoedig en tegen alle afspraken in een hooggelegen nest opzoek. Klaar voor mijn vrije val raak ik echter overmand door angst. Ik sta en zing in rust. De Vogelkenner let immers op mij. Aarde en afgrond verstommen, hoe erg ze ook brommen. Bijna opgelucht vlieg ik terug, meer in mijn geest dan in mijn vlees. "Afspraak is afspraak. Een mannetje een mannetje, een tweet een tweet", hoor ik fluisteren. Ik ieder geval heb ik mijn aardse vader gehoorzaamd. En in hem mijn hemelse. Maar zo voelt dat op dat moment niet.

DEEL 9. IK STA OP

De wet die ik je vandaag opleg gaat je krachten niet te boven en ligt niet buiten je bereik. Bevond die zich in de hemel of aan de overzijde van de oceaan, dan kon je zeggen: Als iemand hem gaat halen en hem aan ons bekendmaakt, dan voeren we hem wel uit. Maar wie klimt voor ons naar de hemel, wie steekt voor ons de oceaan over? Nee, hij ligt binnen je bereik en is uitvoerbaar: je kent hem uit je hoofd, je draagt hem in je hart.

(Deuteronomium 30, 11-14)

00.93

Op het grondgebied van de Rwandese grijze kroonkraan vertonen talloze vogels vluchtgedrag als gevolg van gruwelijke gewelddadigheden. De Amerikaanse zeearend bestookt de Irakese arend van Saladin en de Palestijnse zonvogels worden het uiteindelijk niet eens over vrede. In het land van de emoe worden de rechten van de oorspronkelijke bewoners erkend.

Gehoorzamen doe ik, ook in de kooi. Het leven is er strikt, want structuur moet ervoor zorgen dat ik de War straks weer aankan. Vrolijk weten hoort daar niet bij, kan daar niet bij horen. Als vreemde vogel in mijn bijt vlieg ik gelaten en gezagsgetrouw van behandeling naar behandeling. Anders dan veel van mijn lotgenoten kan ik me daar echter niet aan overgeven. Tweets pareer ik met twijfel, tot ergernis van een Spaanse mus die zich als heemeester opwerpt. "Slik dat 'Ja, maar' nu eindelijk eens in", explodeert hij tijdens een samenscholing. De groep zwijgt en ik ben even snavel dood. Een nieuw 'Ja, maar', kan ik nog net onderdrukken, maar mijn twijfel blijft. Hij in zijn, ik in mijn weten.

Naarmate de tijd verstrikt, ontmoet ik steeds meer kooigenoten. Aangrijpend zijn de steltkluten. Van onderen zijn ze wit, van boven zwart met zeer lange, rozerode poten. Omdat hun verschijning niet zou voldoen aan hun droom, vliegen ze zichzelf veelvuldig kapot. Als ik al met de kluten in aanraking kom, weet ik maar moeilijk tot ze door te dringen. Met name een van hen trekt mijn aandacht. Ze gedraagt zich nerveus en luidruchtig, zoekt met maaiende kopbeweging in ondiep water naar voedsel en zwemt zo af en toe. Op een dag vertelt een van haar lotgenoten dat haar familie haar nog jonge lijfje heeft misbruikt om mee te spelen. Een week na ons gesprek wordt de vogel dood aangetroffen. In ondiep water.

Na tien maanden slapeloosheid mag ik wegens goed gedrag doorvliegen naar een hok dat voorbereidt op een leven na de kooi. Het is inmiddels lente en er lijkt sprake van een nieuw geluid. Een boompieper, een tureluur en ik hebben elkaar in de muziek gevonden en geven concerten op het grondgebied voor onze kooi. De behandelaars reageren verrast en ontroerd. De grens tussen in en uit de War vervaagt. Het voelt als geluk. Eén van de behandelaars maakt me duidelijk dat de

stemming in een kooi soms ineens kan ontstaan. Zo ineens is dat niet. We hebben elkaar leren verstaan. Een vogel die niet over een plein durfde, een lotgenoot die zich onbedwingbaar uitte, een vraatzuchtige: ze voelen zich gekend en hoeven hun schaamte niet langer te onderdrukken. Het is in deze lente, dat mijn oog (en niets meer dan dat) op Boulimia valt. De fraaie roodborst is me al eerder opgevallen vanwege haar onrustige dribbel. Als ik mijn verhaal over Boulimia met Koningsstern deel, staat mijn vader Josephus binnen de kortste keren op de stoep. Koningsstern heeft mijn vreemde gedrag als vreemd *gaan* beleefd. Een pijnlijk misverstand.

Het eind van mijn tweede Vogelenzang komt in zicht. Op de valreep kijk ik terug op een periode waarin Koningsstern me trouw bleef en haar familie geen thuis gaf. Uit de gratie gevallen. "Het gaat wel weer goed, hè?", is een controlevraag die ik af en toe nog krijg voorgelegd. Uitstekend, denk ik in mijn vrolijke weten. Maar geholpen door wat Lithium in mijn pap wordt een afgevlakt "Ja" mijn antwoord. Verdacht raken mag ik immers niet. En dus blijft erkenning voor mijn gewaarwordingen uit.

Tweeduizend jaar na mijn eerste vogelvlucht, stel ik vast dat de War nog altijd niet is veranderd. Integendeel. Ook nu doen valse voorspellingen de ronde en zijn er vogels die eerder scheiden dan verbinden. Een enkele oprechte opstanding daargelaten, overheerst een grafstemming. In die War mag ik, voorzien van mijn vliegbrevet en Lithium, weer rondfladderen. "Geen Ideeënrijk meer", is de opdracht die mijn onderzoeker me nadrukkelijk meegeeft. Ik tweet "Ja", maar denk "Nee". Want hoe immers zou ik mijn ideeën kunnen opgeven?

Bezig om me voor te bereiden op mijn terugkeer in de War, zoek ik contact met een Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer. Bonte Kraai, een zeldzame broedvogel en algemene doortrekker, ontvangt me hartelijk en heeft begrip voor mijn doorstart. Het is even wennen aan mijn nieuwe, onrustige broedplaats. Onbekende vogels vliegen af en aan en Bonte Kraai loopt het vuur uit haar poten om ze aan vast onderdak te helpen. En ik? Ik raak schoorpotend weer in mijn element. Mijn verbondenheid met onderdrukte vogels heb ik niet hoeven loslaten en dat voelt natuurlijk. Tegelijkertijd weet ik dat mijn teleurstelling over de War niet tot onverschilligheid mag leiden. Het Interkerkelijke kippenhok, dat op een steenworp afstand ligt, wilde mijn heilige vuur doven. Maar ze had kunnen weten dat mijn dood niet het einde van mijn leven *kon* betekenen. Maar goed. Dat was. Ik kwam gewoon te vroeg. Weer met beide poten op de grond dreigt inmiddels wel een ander gevaar: Zwart zaad. "Zie de vogels, ze zaaien en ze maaien niet", probeer ik Koningsstern gerust te stellen. Maar als dochter van een goed verzekerde vader en moeder wil ze daar niets van weten. Ik besluit daarom mijn zoektocht naar een andere broedplaats kracht bij te zetten. Die inspanning lijkt effect te hebben. Tijdens een fluitconcert van Glittering, een roodborsttapuit, word ik herkend door een kleine, bonte specht. De vogel, die ooit in een kerk tegenkwam, geeft me in overweging om mijn snavel in zijn mussenvolière te steken. Omdat dit vooruitzicht een breuk met mijn verleden oplevert, ben ik aanvankelijk terughoudend. Eerst kippen, nu mussen: Een wereld van verschil. Toch zet ik de stap. Wie weet pakt de oogst goed uit.

Eenmaal binnen de volière pas ik me aan. Ik voel me als een dode mus in een paradijsvogel. Dat verandert als ik geleidelijk weer oog krijg voor mijn kleurrijke omgeving. Behalve de huismus, waar ik al langer mee vertrouwd was, kom ik daar ook hegge-, rood- en rotsmussen tegen. Binnen de kortste keren loop ik weer rond. Vliegen gaat me, vleugellam, nog te ver.

00.94

Dieptepunt van het jaar is de massamoord op het grondgebied van de Rwandese grijze kroonhaan, waarbij zeker een half miljoen vogels gruwelijk worden afgeslacht. Zuid-Afrika krijgt in Mandela zijn enige echte paradijskraanvogel.

De volière waar ik in ben terechtgekomen werkt voor een bestuur van ganzen, elk met hun eigen kleur. De ganzen zijn grote en luidruchtige watervogels die voornamelijk voedsel zoeken op het land en nestelen op grond of kliffen. Het valt me op dat zij niet zozeer hun eigen geluid laten horen, maar dat van hun soortgenoten in allerlei toonsoorten *herhalen*. En dat dan weer in de hoop dat niet-soortgenoten op hun beurt dat geluid weer overnemen. Een zeer voorspelbaar schouwspel, waarin de ganzen zichzelf gevangenhouden. Het spektakel leidt af van de inhoud.

Mijn eigen aanvaring nog vers in het geheugen, maak ik mezelf de eerste weken kleiner dan ik ben. Snel en veerkrachtig in zijn vlucht vraagt een kleine burgemeester me op zekere dag om me in hem te verplaatsen en zijn tweets in een vorm te gieten die tot de verbeelding spreekt. Eindelijk erkenning! Mijn nieuwe rol bevalt me uitstekend. Ik mag me in de vogel verstaan en kneed zijn woorden tot kleine kunststukjes. Geleidelijk oogst Kleine Burgemeester waardering voor zijn tweets, zo ervaar ik als ik me op een dag aansluit bij zijn gehoor. Hij groeit en ik groei mee. Tien jaar nog zal ik spreekbuis van de burgemeester zijn.

00.95

Op de Balkan grijpen vogels van mijn grondgebied niet in als duizenden vogels onder haar toezicht worden gedeporteerd en vermoord, de hop Rabin wordt vermoord en vanwege dreigende overstromingen krijgen 200.000 vogels in Nederland tijdelijk een ander nest.

Na ruim een jaar volière, tipt een mus me op zekere dag op een volière in wording. Het betreft een hok met hoogvliegers, maar opnieuw: Mussen. En ook die werken voor een Ganzenbord. Met knikkende poten knoop ik een tweet aan met een heggenmus, die me op zijn beurt in contact brengt met Legerman, een grote baardgrasmus. De vogel, herkenbaar aan zijn witte baardstreep, blijkt op de hoogte van mijn spraakmakende voorgeschiedenis, maar durft het desondanks met me aan. Niet lang daarna stelt hij me voor aan Taxus, een grote burgemeester. Anders dan zijn kleine tegenhanger loopt deze vogel op stelten en heeft een opmerkelijk grote snavel. "Hij twittert graag", laat baardgrasmus me na afloop weten. Niet lang daarna kom ik daar zelf achter. Als ik op een mooie zomerdag de eervolle opdracht krijg om

Grote Burgemeester wat woorden in zijn snavel te leggen, moet ik die toch maar weer inslikken. Ook Grote Burgemeesters hebben soms een groot ego.

Begin oktober verhuizen Koningsstern, onze twee jongen en ik naar een park in de buurt van Dorestad. Op deze voor Noordwest-Europa ooit zo belangrijke handelsplaats landen we op nummer 31, een drie-eenheid die me opnieuw herinnert aan mijn verleden. Ten tijde van de Romeinen zou ons nest aan de Rijn hebben gelegen, gesplitst door de noordelijke grens van het Romeinse Rijk. En opnieuw: Herinneringen. Maar veel tijd om stil te staan bij het verleden is er niet. Ons nieuwe onderkomen eist al snel alle aandacht op. Jaren van klussen volgen, waarbij de pestvogel van mijn Verre Oosten avontuur me helpt. Zijn vrouwtje heeft hem eerder verlaten en hij moet zijn ei kwijt. Een aanvankelijk uitgewoond nest verandert gaandeweg in een fraai onderkomen in het groen.

Het is winter als ik in mijn nieuwe woonplaats langs een klein paleisje vlieg. Ik weet inmiddels dat daar een koningseider onder de naam Irene broedt, maar laat het nestje aan me voorbijgaan. Dan ineens haalt een knarsende *korr*, zachter dan die van de reuzenstern, me uit mijn vlucht. Aan de rand van de tuin sta ik ineens oog in oog met de dwaalgast. "Majesteit", roep ik, zonder me rekenschap te geven van haar turbulente voorgeschiedenis. "Geeft niet", laat de vogel me op vredige toon weten. "Mijn oranje snavel zal je ongetwijfeld in verwarring hebben gebracht". Ik beweeg me nog wat ongemakkelijk als Irene alweer het woord neemt. "Ik kom zojuist terug van een gesprek met een boom". "Met een boom?", reageer ik een beetje gniffelend, maar ook belangstellend. "Ja, met een *boom*. Vreemd, zal je misschien denken, maar voor mijn gevoel zijn wij vogels met alles verbonden. Dus ook met de natuur. Even voel ik weerstand opkomen. "Kijk dan maar uit. Want uw aanname dat alles met alles samenhangt, zal u niet overal in dank worden afgenomen! De meeste vogels denken nu eenmaal liever in kooien". "Maar", vraag ik nieuwsgierig door, "hoe gaat dat dan in zijn werk, dat praten met bomen?". "Dat gaat op gevoel. Maar dat gevoel kan pas ontstaan als we ons met al het leven verbonden *weten*". "En dat is lang niet altijd het geval", ontbreek ik de zeer zeldzame broedgast op basis van eigen ervaringskennis. "Nee, dat is zeker niet altijd het geval. Vogels voelen zich immers

vaak méér dan natuur. Alsof ze daar de baas over zijn". Ik herken me in wat de koningseider zegt en we wisselen nog wat van gedachten over haar vallen en opstaan. Openhartig deelt Irene haar ontroering, maar ook haar pijn en angst die haar verbondenheid met de natuur soms in de weg staan. "Tja, vertel mij wat", laat ik me ontvallen. "Uw ervaringen hebben u in uw eigen vrolijke weten gebracht, zoals ik in die van mij terecht kwam!". De koningseider veert op. "Vrolijke weten?" In het besef voor mijn beurt te hebben gesproken, probeer ik mijn gemoedstoestand van 00.92 uit te leggen. "Maar ja", besluit ik mijn verhaal. "Zo lang je jouw eigen vrolijke weten niet met anderen kunt delen, sta je er gewoon alleen voor". Opgegroeid in een omgeving waar het moeilijk was zichzelf te zijn, doet Irene er even het zwijgen toe om daarna weer het woord te nemen. "Als vogels mijn gesprekken met de natuur dan maar niet belachelijk maken". "En wat dan nog?", reageer ik subiet. "Waarom zou je vogels serieus nemen die hun gevoel voor de natuur zelf zijn kwijtgeraakt?". Irene zwijgt. Terwijl de koningseider zich al in gedachten op haar landgoed heeft teruggetrokken, vlieg ik nestwaarts.

00.96

Vechtkwartels van de Taliban verjagen de Afgaanse steenarend en op het grondgebied van de Guatemalteekse quetzal komt een einde aan een langdurige War.

Gaandeweg kijken Koningsstern en ik wat vaker over de rand van ons nieuwe nest om oog te krijgen voor onze omgeving. De tuin biedt een prachtige gelegenheid om de War te ontvluchten. Al vroeg wakker gemaakt door een opgewekte merel, begeef ik me tussen de bloemen en de planten om daar aandachtig in op te gaan.

In het omringende bos duiken regelmatig gevederde vogels op, meestal grijze. Op een avond zien we een havik voorbijkomen. Op zoek naar zijn prooi fladdert hij onstuimig achter andere vogels aan. Maar dan, als ik iets vredelievends roep, ziet de zeldzame broedvogel in mij ineens ook een prooi. Ik keer mijn wang toe, maar de havik ziet meer in vrede met alle geweld. Na een korte schermutseling weet ik me te bevrijden. Korte tijd later, het broedseizoen is inmiddels alweer begonnen, kom ik Havik opnieuw op mijn vlucht tegen. Uit het zicht van de vogels zie ik hoe hij, bijgestaan door een vogel uit het hoppennest, stinkende eieren legt. Behoedzaam probeer ik in de buurt te komen om iets van hun verhaal mee te krijgen. "Vreemde vogels moeten oprassen", hitst de sluwe vogel uit de stam Juda de Havik op. Aangeschoten herhaalt Havik zijn boodschap op steeds luidere toon. De grimmige sfeer ademt de tijdgeest. Een tijd van onbekend maakt onbemind.

00.97

De Israelische hop en de Palestina honingzuiger bereiken een akkoord en de Verenigde Nesten zien ons grondgebied als een Europees broeinest dat vogels in de War alleen maar verder verdooft. In reactie op Noah wordt Delta voltooid.

Omdat de Vogelkenner dat wil, sluit ik me aan bij een kerkelijk nest. Al snel kom ik in aanraking met een groep lijststers die aandacht vraagt voor het lot van arme vogels op het grondgebied van de Indische pauw. Het gaan daarbij vooral om vogels die onder moeilijke omstandigheden samenscholen. Omdat ik het grondgebied in 00.80 al bezocht, fluit ik mijn partij al snel mee. Het project gaat nog meer leven als twee vrouwtjes uit het kerkelijk nest naar het grondgebied van de Indische pauw vliegen, om de arme vogels daar zelf te scholen. Ze willen met eigen ogen zien of ons zaaigoed ook vruchten afwerpt. Dat blijkt zo te zijn, al blijft het klimaat waarin de arme vogels samenscholen wisselvallig.

Het is voorjaar als een witkopeend ineens mijn aandacht trekt. Als enige stekelstaarteend in Europa opent hij de aanval op verwarde vogels. Opmerkelijk aan de eend is zijn gezwollen snavel en schuw, fuutachtige gedrag. Witkopeend beklagt zich over de broedplaatsen van vreemde vogels. Met angst als slechte raadgever, legt hem dat geen windeieren. Ook buiten Europa oogst de onwelriekende wind van de eend een storm. Twijfel overvalt me. Predikt deze vogel niet dezelfde onzin als destijds de Romeinse adelaar: Hij die zichzelf omringd door vuur doodde en opstond uit een schorpioen? Is de geschiedenis niet bezig zichzelf te herhalen? En, belangrijker nog: wordt de geest die deze eend drijvend houdt dan niet herkend? Koortsachtig worden zijn drijfveren nageplozen, maar er blijkt weinig bekend over zijn diepste roerselen. Sterker: Witkopeend *laat* zich niet kennen. Zelfs met zijn broer, die hem machtsbelust noemt, heeft hij nauwelijks omgang. Ik heb ergens wel met hem te doen. Het is de eenzaamheid die hem onbenaderbaar en schuw heeft gemaakt. Zijn aanval blijkt zijn beste verdediging.

Naarmate de tijd verstrijkt, wordt steeds meer bekend over de drijfveren van witkopeend. Zo zou hij als jonge eend in het hoppennest hebben gewoond en dit nest, naar eigen zeggen, ongeveer veertig keer hebben bezocht. Witkopeend is van het hoppennest gaan houden en sluit zelfs niet uit dat zijn voorouders hop waren.

Terwijl de eend zijn opmars maakt, gaat ook het leven in mijn nieuwe volière in alle haast en verkeer verder. Anders dan in mijn eerste volière vlieg ik regelmatig door de regio om de taal en toon van grote en kleine burgemeesters op elkaar af te stemmen.

00.98

Een scharrel met een vrouwelijke dwaalgast brengt de Amerikaanse zeearend in opspraak, de Indonesische Brahmaanse arend vlucht na wekenlange protesten en op het grondgebied van de Lage Landen groeit het aantal onbekende vogels flink.

Het is een zonnige lentedag als Baardgrasmus me uitnodigt voor een bezoek aan Steen, de hoogste eidereend van de provincie. We ontmoeten de weloverwogen en vriendelijke dwaalgast in zijn hooggelegen nest. Minzaam blaast hij hoog van zijn toren, maar zijn uitstraling maakt duidelijk dat op zijn nest valt te bouwen. Baardgrasmus ligt intussen aan zijn poten. Pas later zal ik begrijpen waarom: Hij is uit op een plek in diens nest.

Intussen vliegt de tijd en Baardgrasmus niet minder. Voortdurend nestelend in dicht struikgewas, langs open bosplekken of oevers van stromen, is zijn zang vooral hoorbaar vanuit de struiken of tijdens zijn korte, dansende baltsvlucht. Ik word er onrustig van. Al dat gefladder en dat voor een Ganzenbord waar de meeste vogels niet eens om gevraagd hebben! Op zoek naar een onderkomen dat me weer met die vogels in aanraking brengt, krijg ik vrijwel gelijktijdig twee uitnodigingen. In de eerste krijg ik aangeboden om opnieuw onder de kleine burgemeester te dienen, de tweede stelt me in het vooruitzicht om onder een andere kleine burgemeester verder te vliegen. Opnieuw werken voor een Ganzenbord dus, maar wel een bord waar vogels de ganzen hebben gekozen. Ik kies voor de andere kleine burgemeester. Op de rand van de kooi heet een alpenheggemus, de aanvoerder van het team, me welkom. Hij oogt gedrongen en levendig, al biedt zijn zwartgekleete verenkleed weinig grond voor dat laatste. Op de plaats van onze ontmoeting tref ik behalve Alpenheggemus ook twee vrouwtjesmussen. De een, Parel, gedraagt zich als een kind van het Licht, de ander als een wilskrachtige beschermer. Het gesprek verloopt in een goede sfeer en ik krijg de zegen.

Voor onbepaalde tijd vlieg ik door een groene omgeving, waar zich een hele kolonie persmuskieten ophoudt. De volière, een schepping van de wereldberoemde nestbouwer Dudok, valt op door zijn hoge toren. Ik verwacht hier wel drie jaar te kunnen uitzingen, het worden er uiteindelijk ruim zeventien.

Mijn derde volière brengt me opnieuw in aanraking met kleurrijke mussen. Alpenheggemus maakt kennis met mijn vrolijke weten, ik met zijn ethische. "De Vogelkenner laat zich kennen in de natuur, niet daarbuiten", benadrukt de zachtaardige vogel. Ik krijg de indruk dat we elkaar aanvoelen, maar vaak zullen we elkaar niet treffen. Hij blijft in zijn hoekje en ik in dat van mij.

00.99

De zuivering van onbekende bekende vogels op de Balkan doet de internationale gemeenschap ingrijpen, de Zuid-Afrikaanse paradijs kraanvogel wordt afgelost en de brahmaanse wouw wil ook Oost-Timor gekooid houden.

De verschillen in de War blijven me bezighouden. Aan de ene kant werken voor een volière die de vogels aardige projecten voorschotelt. Aan de andere kant werken in een War die alleen maar verder in de knoop raakt. Ik blijf zoeken naar de balans, maar merk dat ik telkens mijn evenwicht verlies. Zo houdt het onrecht dat Palestijnse zonvogels wordt aangedaan me voortdurend bezig. Die worden steeds bozer op hun bezetter, het hoppennest. "Nee, het is onze grond", blijven veel hoppen volhouden. Omdat veel kerkelijke nesten het hoppennest verdedigen en de zonvogels veroordelen, maak ik me sterk voor een ander Beloofd Land. Verdeeldheid is het gevolg. Begrijpelijk. Want zoals ik in 00.72 al zei: Geschiedvervalsing, vervolging en uitroeiing hebben ertoe geleid dat het lot van de hop hoger op de agenda staat dan dat van de zonvogel.

Het duizendjarig vrede-rijk is in zicht, als ik binnen mijn volière een goedgebekte fazant tegenkom. De vogel wijst me erop dat hij met het oog op die nieuwe toekomst een fluitconcert voorbereidt. Alhoewel zijn jazz de aandacht op het verleden vestigt, is mijn nieuwsgierigheid toch gewekt. "Ik heb wel wat met het verleden", laat ik de vogel weten. Of ik in dat geval wil meespelen, vraagt hij daarop zonder aarzeling. Het idee staat me aan en ik mag onder zijn vleugel mijn partijtje meeblazen. Fazant lijkt overtuigd van mijn kunnen en stelt me niet lang daarna voor aan zijn samenschooling. In het concert dat we geven, krijgt mijn muzikale energie een podium. Aansluitend vliegen Koningsstern, onze twee jongen en ik naar het Verenigd Koninkrijk, waar we de overgang naar het duizendjarig vrede-rijk bijwonen. Van vieren is echter geen sprake: Ziek vliegen we na de jaarwisseling weer terug.

00.00

Na grote demonstraties op zijn grondgebied verlaat de Servische arend zijn nest. Op ons grondgebied ontstaat veel onrust over zinloos geweld.

Stilte na de storm. Het vuurwerk waarmee het afgelopen jaar werd afgesloten, krijgt geen vervolg. De tijd schrijdt gewoon voort. Toch nog een bijzonder moment. Op 2 december verlaat de broer van moeder de War. Een vreemde vogel rouwt met hem mee. Broer leidde dragend en zelden klagend een losbandig, maar eenzaam leven. Hij was niet alleen mijn suikeroom, maar ook een roomkleurige rietzanger, die nooit twijfelde over zijn kruinstreep. In gezelschap kon hij een explosief tukje doen, bij opwinding overgaand in ratelend gestotter. Kortom: een markante vogel, die ik nooit zal vergeten.

00.01

De hele War ziet is getuige van een ernstig ongeluk: Twee gestaalde vogels zetten een Tweeling in brand. Omdat een dunsnavelfitis voor deze aanval verantwoordelijk wordt gehouden, valt de Amerikaanse zeearend spoedig daarna de Afghaanse steenarend aan.

Het leven in mijn nieuwe volière bevalt goed, zij het dat de mussen in mijn omgeving meer over dan met elkaar twitteren. Waar we samen optrekken, leidt dat regelmatig tot verdeeldheid, of veel erger nog, afgunst. Van nabij ervaar ik opnieuw dat vogels zichzelf soms kleineren en hun drijfveren wegstoppen. Op een dag wil Alpenheggemus me voorstellen aan Eerlijk, de kleine burgemeester. De afspraak is gemaakt, maar de burgemeester is druk en dus een beetje geërgerd als ik me meld. Pas later leer ik hem kennen als een bewogen vogel met een moeizame tweet. Ook in deze burgemeester mag ik me als twitteraar verstaan.

Binnen het kerkelijk nest zijn de lijsters en ik inmiddels overeengekomen om neer te strijken in het Midden-Oosten. Het rommelt er immers nog steeds, zowel boven als onder de grond. Om wat meer afstand van de hop en de zonvogel te kunnen nemen, zoeken we verbinding met Aleppo. Na vergeefse pogingen om deze grote stad op

het grondgebied van de Syrische arend van Saladin aan te vliegen, worden onze landingsrechten ineens zonder reden ingetrokken.

Het is inmiddels augustus als een wilskrachtige blauwe pauw voor het eerst duidelijk van zich laat horen. De kleurrijke vogel, een alleseter die luistert naar de naam Pim, voedt zich niet alleen met insecten, slakken en wormen, maar ook met bessen en zaden. Alhoewel hij de meeste tijd op de grond doorbrengt, vliegt hij zo nodig overal naar toe. Om contact te krijgen zet hij zijn pronkveren uit, maar bemoeit zich verder niet met eieren of jongen. Want zoveel is wel zeker: Ook Blauwe Pauw is een eenling. Pas later zal ik begrijpen waarom. Anders dan moeder zou vader veel van nest en weinig bij zijn jongen zijn geweest. Sterker: Blauwe Pauw en zijn vader zouden een moeilijke relatie hebben gehad. Voor moeder zou hij daarentegen altijd een prinsje zijn gebleven. Ik herken me wel in de vogel, zonder me als gelijke te zien. Hij wil immers dat zijn blauwe, ik dat mijn rode kleur tot inzicht leidt. Na bijna twee eeuwen bekvechten tussen rood en blauw heeft Blauwe Pauw zijn conclusie getrokken: Wie in de War staat heeft gewonnen van wie in de Wereld staat. Later zal blijken dat de pauw voor zijn beurt heeft gesproken. Het nog niet tot de mensen doorgedrongen besef dat zij de Vogelkenner hebben gedood zal immers plaats maken voor het nog niet tot de mensen doorgedrongen besef dat de Vogelkenner leeft.

Het leven in mijn vrolijke weten heeft Koningsstern en mij inmiddels de nodige windeieren gelegd. De zekerheid die zij en haar familie bij mij hoopten te vinden is onzeker geworden. Onze balts heeft aan kracht verloren. Steeds vaker zie ik Koningsstern in gezelschap van lotgenoten die elkaar in hun verhaal bevestigen: mannetjes komen van Mars, vrouwtjes van Venus. Dit misverstand en mijn vliegbrevet van onvermogen leiden uiteindelijk tot een definitieve verwijdering. De vader en moeder van Koningsstern trekken een goedbedoelde scheidslijn tussen hun jong en mij. Als een mannetje uit hun nest die scheidslijn wil doorbreken, wordt hij teruggefloten. Steigers, een sirene, verkeerd geringeloorde: 00.88 lijkt een voorteken te zijn geweest? Als Koningsstern op een dag ineens haar ring niet meer om heeft, voel ik me eenzaam en intens verdrietig. Maar ook word ik overmand door twijfel. Is mijn Liefde voor Koningsstern een keuze uit eigenbelang geweest? Zou ik me in mijn eigen onzekerheid niet juist aan haar hebben willen optrekken? Ik hou het op een eerlijk midden: Ik wilde haar in haar kracht helpen, maar voelde me wel degelijk ook door haar geholpen. Een onstuimige periode breekt aan. De laatste warmte verdwijnt uit ons nest. Ik ben in een vrije val terechtgekomen, maar ik niet alleen.

Op 11 september ben ik getuige van een andere vrije val. Twee gestaalde vogels hebben het symbool van de Warhandel in Zaden vernield. Niet lang daarna spuugt de tweeling, waar ik me verwant mee voel, talloze hulpeloze vogels uit. Negentien onbekende vogels, vereenzaamd in hun Ideeënrijk, krijgen de schuld. Voor wie niet kortzichtig denkt, wordt de War opnieuw zwart/wit.

00.02

De Brahmaanse wouw geeft Oost-Timor toch zijn vrijheid, vechtkwartels van de Russische zeearend beëindigen met veel bloedvergieten een gijzeling en kerkuil Johannes Paulus II wil doen geloven dat de Vogelkenner de vogels beu is en zich niet meer wil laten zien. In Nederland maakt de moord op een blauwe pauw dat velen voor deze flamboyante vogel kiezen.

Het is eind februari, vroeg in de morgen. Koningsstern staat op het punt me te verlaten. Dapper en Roem gaan met haar mee. Ik huil, Koningsstern ook. Wat er in onze jongen gebeurt? Ik kan en wil het niet weten. Ze zijn ons allebei trouw gebleven, wij hen niet. Ik voel me verscheurd.

In mijn nieuwe eenzaamheid zoek ik mijn toevlucht in een naburig nest, waar een zeearend me liefdevol onder zijn vleugels opneemt. Dagelijks vlieg ik als een automatische piloot tussen mijn tijdelijke nest en de volière heen en weer. Thuis trek ik me terug in de hoop alsnog mijn draai te vinden. Zeearend is veel onderweg, maar vangt me regelmatig op. Puttend uit zijn eigen ervaringen vertelt hij over zijn leven en reikt me een spiegel aan. Zeearend is op het juiste moment gekomen.

Gedurende mijn verblijf bij hem trek ik, al dan niet in zijn gezelschap, regelmatig door het bos. Omringd door ontluikende natuur voel ik me opgenomen in een groter geheel. De geuren en kleuren helen. Het is onder die omstandigheden dat ik Koningsstern en haar familie een beetje los kan laten.

Het is 6 mei. Op een steenworp afstand van mijn volière wordt een blauwe pauw dood aangetroffen. Vermoord. De kogel zou van links zijn gekomen. Ik zeg u: de kogel kwam noch van links, noch van rechts. De kogel kwam uit het midden. Uit het onvermogen om samen op te trekken.

Eind van het jaar mag ik weer op mijn eigen nestje terugkomen. De ruimte is leeg. Niet van plan om tegen de muren van mijn nest te vliegen, zoek ik contact met een groep vogels die in vergelijkbare omstandigheden verkeren. Daar aangeland valt mijn oog onmiddellijk op een tortelduif, Helper genaamd. De slanke gestalte, die zachter en meer ingetogen twittert dan de andere vogels, maar maakt me nieuwsgierig. Nog geen drie weken ontmoeten we elkaar in haar nest. Tijdens die gelegenheid valt mijn oog op twee getooide vogelkoppen waarmee tortelduif haar onderkomen heeft versierd. Ze vertelt me dat de veren haar aantrekken. Hun kleuren en vormen ervaart ze als schatten van de natuur. Nog enigszins terughoudend om meteen al haar hele indianenverhaal met mij te delen, blijft het verder bij een ontspannen onderonsje.

00.03

De Amerikaanse zeearend en de Roodborst van het Verenigd Koninkrijk vallen zonder toestemming van de Verenigde Nesten de Irakese arend van Saladin aan en de gezondheid van de War is in het geding.

Niet lang na onze laatste ontmoeting treffen Tortelduif en ik elkaar opnieuw. In geuren en kleuren vertel ik haar over mijn ouderlijk nest, ongeveer tachtig kilometer bij ons vandaan. "Ik ken die vogelkolonie en heb er zelfs een bevriende vogel wonen", laat ze me verrast weten. Vragend naar de plaats van dat nest komt ze uit op 88. Ik val van mijn stokje. Twee maal 44, het domein van mijn zus Alleen. Daar nestelt mijn andere zus, Hyacint! Het voelt alsof verschillende verhaallijnen elkaar kruisen. Nog maar nauwelijks bijgekomen van opwinding twittert Tortelduif met Hyacint, dat haar broer en zij in hetzelfde schuitje *en* in hetzelfde nest zitten! Alsof het zo moet zijn. Spontaan kom ik in een gemoedstoestand, waarin ik geluk voel opkomen: Tortelduif lijkt voor mij bedoeld.

In de weken die volgen maak ik kennis met haar twee jongen. Maan, een bijzonder vrolijk vogeltje, wil nog niet van mijn wijnstok eten. Ze vliegt regelmatig naar de overkant, omdat de scheiding haar nu eenmaal dwingt van twee walletjes te eten. Daniël is onzichtbaar. Hij is jaren geleden in het buikhuis van Tortelduif achtergebleven. Vooral het verdriet over de dood van Daniël heeft Tortelduif en Zwarte Specht van elkaar verwijderd. Een kind in een leeuwenkuil opeisen, is immers net zo onmogelijk als Maan in tweeën hakken en de helften eerlijk verdelen. Sinds de scheiding trekt Maan steeds vaker met Zwarte Specht op. Tortelduif laat dat zo. Met pijn in haar hart

Binnen het kerkelijk nest blijft de ontknoping van de War de gemoederen bezighouden. Nog steeds eisen het hoppennest en de door haar bezette gebieden veel aandacht op. Inmiddels heeft een groepje Palestijnse zonvogels onze belangstelling gewekt. De vogels willen ondanks alle geweld op hun grondgebied een toneelstuk opvoeren en vragen om hulp. Theater, denk ik bij mezelf. Daar heb ik wel wat mee! Het toneelstuk wordt opgevoerd voor jongen. Twee trekvogels leiden Palestijnse jongen op tot spelers, die op hun beurt weer andere jongen tot spelers opleiden. En zo spelen ze hun Wereld in de War. In die War is meer dan de helft van alle vogels jong. Dagelijks hebben ze met geweld te maken. Op hun vlucht overleven alleen de sterksten. Als ze samenscholen is er maar weinig ruimte voor groei. De kooitjes zijn daarvoor al teveel in de War geraakt. De vogeltjes komen er maar een paar uurtje. Ze zitten vaak tegen hun zin thuis. Met als enige afleiding: een verzetje.

Een van de toneelspelers in opleiding is Rafat. Hij woont in een kooitje in het zuiden. Dagelijks wordt daar geschoten. Rafat is bang. Maar anders dan vroeger durft hij dat voor het eerst te laten zien. Tijdens een eerste verzetje werd hij als held gezien. Hij was daar als jong vogeltje erg trots op. Nu voelt hij zich vooral verloren en teleurgesteld. Behalve als hij toneel kan spelen. "Dan kan ik lachen, springen, huilen, me als een jong gedragen, een vrouwtje zijn. Dan ben ik de aardige Rafat zonder problemen. Theater helpt me mijn verdriet te verwerken". Terwijl ik Rafat hoor spreken, denk ik terug aan 00.67, aan de toneelspeler die ik was. Een toneelspeler die niet mocht zijn. Ik moest weer in de War, in het gareel. Om de verbeelding weer aan de macht te helpen, krijgen de Palestijnse zonvogels onze steun.

Het Hoog(st)e Lied

De Liefde tussen Tortelduif en mij begint vrucht te dragen: Het wordt zeer onrustig in haar buikhuis! Fladderend en twitterend tussen haar en mijn nest, komt mijn Hoogste Lied er op 13 april spontaan uit. (Dit Hoogste Lied is op uitdrukkelijk verzoek van Tortelduif niet in dit verhaal opgenomen. Het kwam te vroeg. Allebei ervaren we de woorden als ingegeven door de Vogelkenner. Maar gevoel en opwinding lopen in het Lied zo door elkaar, dat Tortelduif vreest voor opschudding. Vandaar.). Tijdens een vlucht naar de Stad van de Liefde voorzien we de vrucht van een naam: Leven.

Tussen de Oude en de Nieuwe Tijd in zoeken mijn twee jongen en ik tijdens de zomer onze toevlucht in Rome, de Navel van de War. In een gestaalde vogel beleven we een bijzondere en onvergetelijke trektocht, waarbij ook het Forum Romanum op het programma staat. Het gebied waar belangrijke beslissingen werden genomen, talloze vogels werden gedood en veel vogelvertoon plaatvond, roept herinneringen op aan een ver verleden. *Mijn* verleden, weet ik nu. Op de plaats waar voor een Jan van Gent ooit een huis werd gebouwd, houd ik even stil. De Hoge Raad, flitst het door mijn gedachten.

Het is in het heuvelachtige landschap van het Forum dat ik op zeker moment de Hofstadduif herken, die ik in Nice al tegen het lijf vloog. "Couperus!", hoor ik mijn tweet tussen de ruïnes galmen. "Paulus!", kaatst de vogel vrijwel onmiddellijk terug. Na elkaar hartelijk de poot te hebben gedrukt, raken we al snel verzeild in een adembenemend gesprek, waarin de stadsduif aangemoedigd door de historische omgeving zijn ziel en zaligheid blootlegt. "Het ligt in mijn aard altijd te betreuren wat ik niet meer heb en niet genoeg te waarderen wat ik heb", verzucht de vogel. Al op jonge leeftijd diepzinnig, beantwoord ik zijn opmerking met een beeld dat ik aan vroegere tijden ontleen. "U bedoelt dat u eigenlijk altijd naast het net vist". "Ja, ik zou graag *in* het moment zijn, maar leef daar eigenlijk aan voorbij. Steeds meer voel ik me iemand die naar de beschaving kijkt, in plaats van er deel aan te nemen". De vogel is nog niet uitgesproken of een schok van herkenning maakt zich van mij meester. Iemand die de beschaving op afstand bekijkt. "Uw ontboezeming raakt me, haast ik me te zeggen. Ik voel me precies zo! Meelevend, maar ook afstandelijk". Na een korte stilte, waarin onze mijmeringen bezinken, neemt de stadsvogel opnieuw het woord. "Dat ik niet in het moment zelf leef komt omdat ik geloof dat we oude zielen hebben. Zielen vaak teruggekeerd en zielen overvol herinnering. Zo heb ik mijn oude ziel in Rome, in Venetië en in Assisi gevoeld". Nog niet in het besef dat ik een aantal van deze plaatsen later nog zal aandoen, vraag ik de stadsduif zijn relaas over oude zielen nog wat te verder te verduidelijken. "Tja, ik begeef me hier op glad terrein. Wedergeboorte is immers nog altijd niet door iedereen aanvaard. Maar laat ik even uitgaan van mijn eigen inzichten. Zo was ik op een dag in de Algerijnse stad Timgad, waar ik een opschrift op het Forum uit vroegere eeuwen herkende. Ik schijn in het begin van onze jaartelling een Romein te zijn geweest, want ik herinnerde mij allerlei vreemde dingen uit die tijd en geloof vast aan voortbestaan. En zo zag ik met herkenkende blijdschap dat opschrift weer. Ik geloof niet dat ik het zelf gegrift heb,

maar wel dat ik het een bevriende vogel in een levenslustige bui heb zien doen. Te jagen, te baden, te lachen, te spelen, ook in Liefde: dat is leven!", luidde dat opschrift. Onder de indruk van zijn verhaal stel ik de stadsvogel voor onmiddellijk de daad bij het woord te voegen. Tot diep in de nacht zoeken we onze toevlucht jagend, badend, lachend en spelend in een Romeins badhuis.

Rome vliegt voorbij. Alweer onderweg naar mijn eigen nest, draag ik mijn jongen halverwege over aan Koningsstern. Scheiden doet opnieuw lijden. In een roes, die verleden en toekomst doet samenvloeien, vlieg ik de volgende dag door naar Tortelduif. Onrustig drementelt ze voor haar nest heen en weer. We vallen in elkaars vleugels en realiseren ons dat een nieuw tijdperk aanbreekt: dat van één samengesteld nest, waarin nog veel tegenstrijdigheid zal moeten worden overwonnen. Zwarte Specht, de vogel waarmee Tortelduif hokte, ontmoet ik kort daarop. "Hij is een zeldzame broedvogel, die vooral in het winterhalfjaar tussen naaldhout rondzwerft", laat ze me na afloop weten. Die avond delen Tortelduif en ik het nest en komen nog even terug op de twee getooide vogelkoppen. "De vogels zouden zijn opgedoken in mijn verleden", vertrouwt ze me toe. "Een leven, waarin mijn Indiaanse ouders me kort na haar geboorte in een bos zouden hebben achtergelaten". Eenzaamheid is vanaf dat moment een gemeenschappelijk thema.

Het is inmiddels najaar als Tortelduif me voorstelt aan haar vader, een vogel die bij onze begroeting afstand neemt. Al enige tijd heeft Tortelduif geen contact meer met haar vader gehad. Sinds de dood van zijn eerste vrouwtje nestelt hij met het vrouwtje van een kleine burgemeester, eveneens gevlogen. Ondanks alle afstand verloopt het bezoek ontspannen. Dat verandert als ik bij ons vertrek zijn vrouwtje tussen mijn vleugels neem. Vader steekt er zijn stokje voor. "Dat hoort niet!", laat hij me vastbesloten weten. Ik laat hem op mijn beurt weten, dat mijn familie daar anders over denkt en zijn vrouwtje misschien ook wel. De vader van Tortelduif zwijgt, zijn vrouwtje ook. Pas later zal ik hun gedrag begrijpen: ze leven in een War van rangen en standen.

00.04

In het nest van de Russische steenarend eindigt een gijzeling in een bloedbad, een nieuwe Amerikaanse zeearend wordt ingevlogen en de Palestina honingzuiger overlijdt.

Op 14 januari schenkt de Vogelkenner ons een nieuw jong: Leven. Aan de tijd voorbijgegaan vestigt de vader van Tortelduif op de dag van haar onderdompeling onze aandacht op de datum: 4-4-4. We zien wat we eigenlijk al wisten: dat de Vogelkenner het goed met Leven voorheeft. Uiterlijk al prachtig, ervaren we snel ook haar innerlijke wijsheid. Alsof Leven al van de War wist. Op zeer jonge leeftijd toont ze zich ongekend taalvaardig en laat zich niet in de nesten van onze pubers werken.

Leven heeft zich nog niet aangediend of tegenslag eist alweer de aandacht op. Wat al dreigde, wordt dreigender: de leiding van de volière wil haar toekomst over de ruggen van hardwerkende mussen veiligstellen. Met name mijn hokje moet flink inleveren, omdat onze mussen te weinig kwaliteit zouden leveren. Het bestuur neemt de beschuldiging, afkomstig van een sperwergrasmus met grote ellenbogen, serieus. Ons hokje dreigt te worden gehalveerd. Ik hang boven de markt en voel dat de geschiedenis zich herhaalt. Vandaar: Voortdurend peinzend over samenwerking verbaas ik me opnieuw over de Babylonische spraakverwarring. Terwijl we zouden moeten streven naar een Wereld van overeenkomst, blijven de onderlinge verschillen verdeeldheid zaaien. Niet behept met een hokjesgeest teken ik opnieuw verzet aan.

DEEL 10. MIJN DERDE VAL

"Wat nacht voor mij is, noemen jullie dag, maar is er dan licht in deze duisternis? Als het dodenrijk mijn woonplaats is en daar mijn bed al klaarstaat, als ik het graf mijn vader noem en de wormen mijn moeder en zusters, wat voor hoop is er dan nog? Wie kan dat ontdekken? Mijn verwachtingen gaan mee naar het dodenrijk, mijn wensen neem ik mee naar mijn graf"

(Spreuken 17, 12-16)

Na een vakantievlucht krijg ik mijn gestaalde vogel niet aan de praat. Vleugellam laat ik me door een blauwgele reiger voor een behandeling op sleeptouw nemen. Halverwege onze tocht vliegt de vogel echter door oranje, ik onontkoombaar door rood. Frontaal raak ik een lamp om twee weken later weer tot bewustzijn te komen. Die twee weken breng ik door in een schemerachtige onderwereld met gevoelloze trollen. Mijn geest dwaalt door een beeldentuin, mijn lichaam zit gevangen in vinkentouw. Twee weken later brengt een ooievaar, herkenbaar aan zijn witte vederkleed, me terug in de bewoonde wereld. Het voelt als een wedergeboorte, maar wel een zware. Tot in details herinner ik me mijn onderwereld, maar vergeet die liever zo snel mogelijk. In roestoestand en vastgebonden aan mijn nest neem ik mezelf en mijn de omgeving in me op. Ik weet niet waar ik ben, niet eens wie ik ben. Mijn gedachten gaan naar 00.83 en 00.92. Ik vermoed dat ik opnieuw ben opgenomen in een kooi voor verwarde vogels. Gelukkig doet mijn liefdevolle omgeving, Tortelduif voorop, me opstaan. Voor haar ogenschijnlijk buiten kennis zingt ze me toe: Arme vlinder, die wacht onder de bloesem. Arme vlinder, van wie ik zo hou. De momenten lijken uren, de uren jaren. En als ik door mijn tranen heen lach, fluister ik: de maan en ik weten dat ik je trouw zal zijn. Ik weet zeker dat je terugkomt. Maar als je niet terugkomt, zal ik nooit zuchten of huilen". Ontroerd door alle zorg en toewijding, zie ik mezelf op een dag in een donkere spiegel. Niet alleen mijn snavel, maar ook het gebied daaromheen zijn zwaar gehavend. Slechts één vraag houdt me daarna nog bezig: waarom ben ik opnieuw op mijn bek gegaan? Later zal ik begrijpen.

DEEL 11. IK STA OP

"De wet die ik je vandaag opleg, gaat je krachten niet te boven en ligt niet buiten je bereik. Bevond die zich in de hemel of aan de overzijde van de oceaan, dan kon je zeggen: Als iemand hem gaat halen en hem aan ons bekendmaakt, dan voeren we hem wel uit. Maar wie klimt voor ons naar de hemel, wie steekt voor ons de oceaan over? "Nee, hij ligt binnen je bereik en is uitvoerbaar: je kent hem uit je hoofd, je draagt hem in je hart."

(Deuteronomium 30, 11-14)

Mijn herstel verloopt voorspoedig en ik krijg geleidelijk oog voor de ooievaars die mijn wedergeboorte mogelijk maakten. Speer, de zwarte ooievaar die mijn snavel herstelde, ontmoet ik later. Hij is trots op zijn resultaat en ik op hem. Tijdens onze ontmoetingen brengt hij stapje voor stapje mijn wonden in beeld: vier snavelbreuken, een gebroken oogkas, een verbrijzeld jukbeen, een gebroken neus. Mijn angst voor mijn gezondheid voorbij laat ik de ooievaar zijn verhaal doen, blij dat zijn ingreep achter de rug is. Intussen groeit in de ooievaar ook de ijdelruit. Begrijpelijk is dat wel. Zwarte ooievaars nestelen op eenzame hoogte. Als grenswachters tussen leven en dood verkeren ze soms in twijfel, een positie die zowel risico als aanzien oplevert. Een spanningsveld waarbinnen aanzien soms de overhand krijgt: zwarte ooievaars twitteren nu eenmaal niet graag over risico's, wel over hun successen. Ik gun Speer zijn succes. Hij heeft een meesterwerk afgeleverd. De blauwgele reiger is intussen in geen velden of wegen meer te bekennen. De onbarmhartige Samaritaan heeft zich op bevel verschanst.

Het is inmiddels september als ik weer terug mag naar mijn warme thuisnest. Helaas kan ik mijn omgeving slechts één wang aanbieden, in de andere moet de doorstroming nog op gang komen. Maanden van opkrabbelen volgen, waarbij Tortelduif en andere dierbare vogels alles uit de kast halen om me weer op de poot te helpen. Zelfs Havik vliegt even langs om me drinken aan te bieden. In de weken die volgen helpt Nobel, een zachtaardige en onbaatzuchtige vogel, me geduldig mijn bek te onderhouden. Langzaam maar zeker slaag ik erin mijn vlucht weer wat richting mee te geven, maar mijn aandacht en herinnering haken regelmatig af. Namen van vogels die me voor mijn val spontaan te binnen schoten, komen moeizaam boven of lijken voorgoed gewist. Onzekerheid en schaamte overvallen me. Ik voel me eenzamer dan ooit.

00.05

Zuidoost-Azië en New Orleans zijn overspoeld en eisen alle aandacht op. Gezaghebbende vogels tekenen voor een betere leefomgeving en in mijn geboortestad doet het Dolhuys een boekje open over verwarring.

Binnen mijn voliëre heeft de onzekerheid over mijn toekomst intussen plaats gemaakt voor houvast: ik mag voorlopig blijven. Versuft en nog verdwaald, pak ik mijn drijfveren weer op. Eén daarvan beweegt me om de natuur te herstellen. Een begroeide brug waarover dieren ongehinderd heen en weer kunnen gaan, geeft hoop. Maar er doen zich ook kansen voor om vogels in hun eigen kracht te helpen.

Eén daarvan stimuleert ontmoetingen tussen bekende en onbekende vogels. Een bevlogen kleine bonte specht uit eigen nest en een al even bevlogen soortgenoot nemen het voortouw. Al twitterend stellen we vast dat een simpel rondje voorstellen al een droom kan doen uitkomen. Niet "Wat ben je?", maar vooral "Wie ben je?" zou daarbij de eerste vraag moeten zijn. "Stel je voor!", zoem ik ritmisch onderbroken door de ruimte in een poging War en Wereld te verbinden. De spechten nemen mijn ingeving over. Verbeelding is opnieuw mijn drijfveer geworden. Maar natuurlijk: je mag zeggen dat ik een dromer ben. Maar ik ben niet de enige. Ik hoop dat er een dag komt dat je je aansluit, zodat Eenzaam Samen wordt.

Nog volop bezig met mijn herstel vlieg ik boven het fantasierijke broeinest op zekere avond door de Linnaeusstraat. Ook die naam roept herinneringen op aan mijn verleden, reden dat ik even wegdroom. Halverwege de straat ontwaak ik ineens uit mijn roes. In de verte zie ik Theo, hij die me ooit "rotte vis" noemde. De nachtzwaluw, berucht vanwege zijn snorrende zang, zou geiten s nachts beroven van hun melk. Precies om die reden is hij niet geliefd bij geitenhoeders. Alhoewel Theo geen geiten spaart, blijf ik ook hem als een geschenk van de Vogelkenner zien. Inmiddels alweer in hert luchtruim boven de straat, zie ik ineens hoe een onbekende vogel de nachtzwaluw uit zijn vlucht neemt en ritueel slacht! Zonder aarzeling maak ik een duikvlucht om, eenmaal beneden, nog net te zien hoe Theo zijn laatste adem uitblaast. "Wat kijk je?", vraagt de moordenaar. "Dat kun je toch niet maken", reageer ik. "Dat kan ik wel, waarom niet... hij heeft het ernaar gemaakt". Ik weer: "Dit kan niet, dit kan je niet maken. Hij is een geschenk van de Vogelkenner". De onbekende vogel: "Dat kan ik wel maken en dan weten jullie ook wat je te wachten staat". In alle rust vliegt de onbekende vogel richting Oosterpark. Zou hij werkelijk denken de War met zijn moord te hebben geheeld?

00.06

Hoppen bezetten het nest van Libanon, vechtkwartels van eigen bodem landen op het grondgebied van de Afghaanse steenarend en de Somalische vrije vogel Ayaan Hirsi laat zich niet gevangen zetten en vertrekt uit de Nederlandse tegenstrijdigheid.

Het leven binnen de volièrre lijkt weer toekomst te hebben als een koningseider een brug in de natuur slaat. Verbroken verbindingen zijn hersteld. Mensen, dieren en planten krijgen weer vrij spel. Ongeveer driehonderd vogels maken van de brug gebruik, waaronder ook zeldzame exemplaren. Maar natuurlijk: de brug roept ook twijfels op. Ze zou een hobby zijn van enkelingen. Voor mij telt maar één ding: Verantwoord rentmeesterschap en de Vogelkenner ziet vanzelf dat het goed is.

Inmiddels zien Tortelduif en ik haar vader en diens vrouwtje weer wat vaker. Op een dag laat Tortelduif me weten dat hij, nog altijd gevangen in de Tweede War, uit een kooi zou zijn ontsnapt. Maar wat er precies is gebeurd, wil hij pas na zijn dood prijsgeven. "Waarom niet nu?", dring ik aan. Tortelduif weet het niet. Gaandeweg ga ik vermoeden dat haar vader misschien bang is niet begrepen te worden. Een angst die mijn vader ook kent. En vaders die hun gevoel door verstand overvleugeld eigenlijk niet?

00.07

De Russische steenarend zal Europa bedreigen als de Amerikaanse zeearend zich in Oost-Europa blijft ophouden, de eerste mogelijk bewoonbare planeet buiten ons eigen zonnestelsel wordt ontdekt en vechtkwartels uit het Verenigd Koninkrijk kondigen aan zich terug te trekken uit de Noord-Ierse wintereik.

Ook vogels uit den vreemde moeten de Nederlandse War begrijpen en eraan meedoen, zo vindt het Ganzenbord. Het klinkt logisch. Pas als je begrijpt kun je meedoen. Toch gaat de oproep aan het leven van veel vogels voorbij. Want begrijpen is voor de een nu eenmaal gemakkelijker dan voor de ander. Zo zijn er vogels die een ontmoeting met voor hen onbekende vogels niet durven of zelfs mogen aangaan. En zo blijft onbekend onbemind. Stel je voor! indachtig besluit ik mijn diensten aan te bieden aan Leeuw, een pechvogel uit het nest van de Irakese arend van Saladin. Samen met zijn vrouwtje en een jong is hij eerder naar Nederland gevlucht. In de jaren die volgen leer ik zijn drijfveren kennen. Maar ook ervaar ik dat zijn Vogelkenner niet verschilt van die van mij. Ik help de vogel beter verstaan en hij mij. Zijn familie en mijn familie delen in het zaad en we trekken samen op. Telkens weer is het een feest.

Verstaan doe ik me intussen ook met vogels in de buurt van de volière. Voor vogels die van weinig zaad moeten rondkomen wordt een bijeenkomst georganiseerd. Ze krijgen de gelegenheid om met elkaar over hun omstandigheden te twitteren. De volière blijkt al snel te klein. Een tweede bijeenkomst is nodig om in de behoefte te voorzien. Gelukkig is er brood en vis voor iedereen.

Op uitnodiging van de leiding van de volière zijn intussen twee matkopmezen neergestreken. Hun opdracht om de vogels uit hun kooitjes los te maken krijgt waardering, maar stuit ook op weerstand. Met name de haantjes in ons huis voelen zich steeds meer door de matkopmezen en hun volgers bedreigd. Het spanningsveld roept herinneringen op aan mijn verblijf in de Interkerkelijke kippenren, inmiddels vijftien jaar geleden. Even lijkt de geschiedenis zich te herhalen, maar de leiding van de volière geeft de beweging vrij spel. Als de matkopmezen me vragen om zelf in positie te komen, vraag ik Tortelduif om haar oordeel. Ze prijst me om mijn kwaliteiten, maar vindt ook dat ik mezelf vaak schuil hou, veel energie verbruik en aandachtiger moet worden. Strijd, een bevriende mus, voegt daar nog aan toe mij graag eens met mijn poten in de klei te zien staan. Paradijsvogels en klei? Ik laat hem in zijn rol als raadgever.

Enkele maanden later zijn de matkopmezen weer gevlogen. Mijn opdracht is duidelijk: ik mag me geen prooi meer voelen, moet vaker mijn omgeving opzoeken, terug naar mijn kwaliteit om vogels te verbinden, met andere ogen gaan zien en meer optrekken met gelijkgezinden. Ik besluit hier werk van te maken. Het verhaal dat ik in 00.92 begon is onderweg al ben ik me daar nog niet van bewust.

00.08

De crisis in zaden en de verkiezing van de eerste 'zwarte' Amerikaanse zeearend houden de gemoederen bezig. De spanningen tussen de Iraanse nachtegaal en vogels die zich rond het water hebben genesteld lopen intussen hoog op, vooral

nadat de Saoedische gier de Amerikaanse zeearend heeft verzocht om de Iraanse nachtegaal aan te vallen.

De crisis in het War heeft er een nieuwe loot bij gekregen: de crisis in zaden. In de hele War proberen zaadverstrekkers en hun afnemers zwart zaad te voorkomen. Tegen dat decor vlieg ik op zekere dag Jeroen, een voormalige persmusket, tegen het lijf. Verontwaardigd over de gedragingen van een aantal zaadverstrekkers, legt hij de poot meteen op de zere plek: "Al die trotse, verwaande vogels willen te veel en verstaan elkaar slecht". Het gesprek krijgt al snel een staartje als ik nog geen maand later uitgerekend een hebzuchtige zaadverstrekker in zijn vlucht tegenkom. Het is Aasgier, een vogel die me onmiddellijk doet denken aan zijn soortgenoten. Als ik hem mijn spiegel voor hou, haalt hij voorspelbaar uit naar drie zaadverstrekkers die op hun beurt zijn rijk aan stukken scheurden. "Schurken. Ik heb er geen andere woorden voor", werpt de vogel zijn eerste steen. Als ik hem fijntjes herinner aan het zaad dat hij opstreek, stamelt de vogel iets over recht. "Het is niet aan mij om daar een voorbeeld in te stellen, dat moet de War doen. Maar het was wel een merkwaardige gewaarwording om opeens over zoveel zaadjes te beschikken. Ik kan het iedereen aanraden". Kunt u het alleen aanraden of ziet u ook mogelijkheden om die zaadjes met arme vogels te delen", wil ik de aasgier nog vragen. Maar bekeerd van mijn bekeerdrift doe ik er het zwijgen toe. Nederigheid heeft het laatste woord, hoogmoed komt voor de val.

Op 22 april bezegelen Tortelduif en ik de Liefde die ons in 00.03 overviel met een overeenkomst voor onbepaalde tijd. Het is de dag die me vijftwintig jaar geleden uit Vogelenzang deed opstaan, maar nu met een beter uitzicht. Oog in oog met de Vogelkenner en in aanwezigheid van dierbaren beloven we elkaar trouw. Op ons verzoek neemt Eckhart, een geheimzinnige vogel uit een hooggelegen nest, ons aan het slot van de plechtigheid in vertrouwen. "De Vogelkenner", zo fluistert hij ons toe, "kan ook in jezelf verschijnen". Nieuwsgierig vraag ik de vogel zijn geheim toe te lichten. "Met onze energie veroveren we de werkelijkheid. Zo maken verstand, groei en verlangen elke vogel afzonderlijk al belangrijk. Maar 'verstaan' gaat verder. Het maakt alle vogels belangrijk. En dan is er ook nog die derde kracht, die ik 'open' noem". Belangstellend vragen we Eckhart wat hij met dat laatste bedoelt. "Ik zou hier van een zielenvonk of een woestijn willen spreken. Diep vanbinnen zijn vogels open. Die openheid is van de Vogelkenner en vindt enkel in Hem haar rust. Het is daarom onze opdracht om zowel de lagere als de hogere krachten in dienst van open te stellen. Alleen op die manier kunnen we een lege plek voor de ander zijn". Een lege plek voor de ander zijn. De opmerking is nog niet geland of ik krijg ineens een aha-gevoel. "Zou het kunnen dat je op die lege plek ineens vogels ontmoet, zoals ook die zwarte paradijsvogel uit Assisi overkwam?". Na een moment van absolute stilte neemt Eckhart opnieuw het woord. "Persoonlijk heb ik daar geen ervaring mee. Wel weet ik dat die lege plek aan Liefde voorafgaat, dat Liefde in openheid ontstaat". Gevoed door zoveel innerlijke wijsheid begeven Tortelduif en ik ons na elkaar indringend te hebben aangekeken weer in de War.

In de maand waarin elk vogeltje zijn ei legt, laten ook mijn jongen een nieuw geluid horen. Ze willen de War allebei herscheppen, de een op papier, de ander in nesten. Met enige trots voel ik hoe mijn eigen scheppingsdrang zich in hen herhaalt. Maar ik ben ook opgelucht. Na mijn scheiding van Koningsstern hebben ze zich immers nooit in de nesten laten werken. Dit geluk staat in schril contrast met een ongeluk dat

Moed met me deelt. Een gestaalde vogel heeft Merel, een schoolgenoot, verslonden. Ze had haast, zag door de spoorbomen het bos niet meer en vloog zich dood. Daags daarna zou thuis een merel zijn verschenen. Voor mij een bevestiging van mijn vrolijke weten. De Vogelkenner gebruikt vogels om zichzelf kenbaar te maken.

Het is een prachtige zomeravond als Ella, een vogelaar, onze volière bezoekt. In tal van afspraken heeft 'Stel je voor!' een hoogtepunt bereikt. In bijzijn van de vogel tekenen vertegenwoordigers van verschillende nesten voor één doel: de War een beetje uit de knoop halen. Dat vogels van verschillende pluimage niet samen één nest zouden willen delen, wordt als fabeltje afgedaan. De Wereld vraagt immers om één, kleurrijk nest. Gekooid als veel vogels zijn, zal het initiatief twee jaar later helaas stranden.

In de War vragen haast en verkeer intussen steeds meer aandacht. Gekooid in gestaalde vogels zitten veelal kostbare boomklevers me tussen nest en volière op de hielen. Steeds vaker venijnig kijkend, soms geblindeld. Links en rechts halen ze me in. Inhalig. Veel boomklevers hebben zich getooid met brandmerken, waaraan ze absolute vrijheid of recht op de halve War ontleen. Aanvankelijk kan ik de verleiding om mee te haasten niet weerstaan, gaandeweg wel. Een file gestaalde vogels aan de overzijde onthaast.

In mijn eigen haast roept de Vogelkenner me op zekere dag tot Zijn orde. "Wat betekent jouw brandmerk Kia?", fluistert Hij in. Terug op mijn nest zoek ik het uit. De betekenis bevestigt wie ik was: in actie vermoord, maar herboren. In dat mengsel van Westerse onrust en Aziatische rust dat Kia heet, heeft Friedrich mijn komst voorspeld. Het raadsel is opgelost. De Japanse kraanvogel, die het wereldproces eerder in één Westerse beschaving voltooid zag, heeft inderdaad voor haar beurt gesproken!

Het raadsel mag dan zijn opgelost, de onrust blijft. Want mijn eigen vrolijke weten is nog altijd niet opgegaan in een gemeenschappelijk weten. Ik ben nog eenzaam in een War die intussen steeds harder "Samen!" scheeuwt. Voor even kies ik daarom voor de Aziatische rust die me eind dit jaar op het spoor van Nhat Hanh brengt. Op het moment van ons treffen maakt de uiterst zeldzame Vietnamfazant juist een duikvlucht om een vlieg te verorberen. Al eerder door Maakbaarheid overtuigd, leert de verlichte geest me tijdens acht samscholingen wat aandachtig leven is. Na afloop ben ik zo enthousiast dat ik de meester nog één keer wil ontmoeten. Opgesloten in zijn eigen vrolijke weten opent hij zijn pootje, waarin zich gelijktijdig een bloem ontvouwt. "Vraag die maar. Die heeft je een hoop te vertellen". Later zal ik

me zijn opmerking eigen maken. Je hoeft geen verre reizen te maken om de Wereld te kennen. Die schuilt al in één bloem.

00.09

De crisis in zaden, de komst van een Afro-Amerikaanse zeearend en een aanslag op een Koningseider beheersen het nieuws. In het nest van de Duitse steenarend zaait een bekeerde vogel onrust.

Januari. Een gebeurtenis op het grondgebied van de Duitse steenarend mijn aandacht. Geestdriftige vogels die daar nestelen bekeren tienduizenden mannetjes en vrouwtjes tot de islam. Sommigen daarvan zouden zich weer laten scholen op het grondgebied van de Pakistaanse steenpatrijs. Met name een slechtvalk zou zich wel heel geestdriftig gedragen. Hij zou mannetjes bekeren en veel onrust zaaien. Altijd op zoek naar waarheid wil ik het fijne ervan weten. Na een paar uur vliegen bereik ik een berg, waar de bekeerde zich zou moeten ophouden. En inderdaad: in gedachten verzonken tref ik Slechtvalk kort na mijn landing op zijn nest. Desgevraagd vertelt hij me over zijn verleden. Over zijn inspanningen voor gekooiden in oorlogsgebieden en eenzame vogels in eigen land. Maar ook over tegenstrijdigheden in Het Woord, die hem van de Vogelkenner verwijderden. "Hoe kan het zijn dat een Schepper ons scheidt, zonder te zeggen wat we moeten doen!", roept hij ineens vertwijfeld. "Hij zegt ons wel degelijk wat we moeten doen", reageer ik zonder aarzeling. "Maar dan moeten we hem wel in Zijn Geest en niet in onze letter verstaan. Doen we dat wel, dan scheppen wij verwarring en niet de Vogelverkenner". Slechtvalk zwijgt. Blijmoedig in zijn eigen fuik gezwommen, blijkt hij niet meer op andere gedachten te brengen. Nog niet.

De oprukkende islam is ook voor Witkopeend aanleiding om weer eens van zich te laten horen. "Het hoppennest moet Europa verdedigen", tiert de eend stellig. "Maar helaas", vervolgt hij direct daarna, "het Westen ziet dat anders en blijft het hoppennest ontkennen". In zijn donderpreek moet ook de Amerikaanse adelaar het ontgelden. Deze vogel, die hoppennest aanvankelijk nog steunde, gaat volgens hem moeilijke tijden tegemoet. Ik hoor het allemaal gelaten aan in het besef dat gedachten geen feiten zijn en angst een slechte raadgever. En ik weet: Ondanks een schare volgers zal de eend zich toch eenzamer gaan voelen.

Het is inmiddels najaar als moeder en ik Rome bezoeken. Aanleiding voor onze reis naar de Navel van de War is haar tachtigste verjaardag. Aangetrokken door de Eeuwigheid loopt ze met een op stok in haar poot kranig tussen de bezienswaardigheden door. Het oudste deel van de Navel slaan we over om ongelijke vloeren te vermijden. Vluchten naar historische monumenten, boeiende kolonies en heilige vogelhuisjes maken dat echter ruimschoots goed.

Aangekomen in het heilige der heiligste vogelhuis stuiten we op een ochtend op een gedenkwaardig dood vogeltje: Kerkuil 23. Deze schaarse broedvogel zou de bestrijdingsmiddelen en de zaadtekorten op de agenda van alle heilige huisjes hebben willen zetten. Maar dat niet alleen. Ook had hij de Babylonische spraakverwarringen graag vervangen gezien door Het Woord. Een in zijn habijt wat vreemde vogel dus, maar wel met het hart op de goede plek. "In het begin kreeg de oproep van de vogel gehoor, maar later leidden zelfs zijn plannen tot spraakverwarring", weet moeder zich te herinneren. Inmiddels heeft Kerkuil 23 na

wat tussenpauzen plaats gemaakt voor Kerkuil 16, een vogel die vleermuisachtig en bij schemering bepaald spookachtig voornamelijk op kleine knaagdieren jaagt. We zijn het erover eens dat zijn onheilspellende schreeuw vaker lijkt ingegeven door de letter dan door de geest. "Kerkuil 16 wil koste wat kost voorkomen dat heilige huisjes omvallen", twitter ik ten overvloede. Inmiddels weten we dat een van die huisjes al op instorten staat: Het verbod voor paapjes om met andere vogels te verkeren. In hun eenzaamheid vergrijpen paapjes zich steeds vaker aan minderjarige vogeltjes. Laat de vogeltjes tot mij komen, is te lang te letterlijk genomen. Voor mij opnieuw een bewijs dat de Wereld, zelfs die van kerkuilen, behoorlijk in de War is.

Na vijf dagen Navelstaren vliegen moeder en ik bij wijze van afscheid naar de Campo dei Fiori. Daar waar zich voorheen een weide bevond, trekt een bronzen beeld onze aandacht. De nieuwsgierige ogen die ons onder een donker hoofddeksel opnemen, verraden met wie we te doen hebben: Het is Bruno, een vrijdenkende bruine lijster die in 1600 om het leven werd gebracht. Hij herinnert ons aan een zwarte bladzijde uit de geschiedenis die zijn schaduw nog altijd vooruitwerpt: die van de Rechtbank van het Geloof. De lijster zou de ideeën van een koperwiek, die de zon als middelpunt van de dwaalsterren zag, verder hebben uitgebouwd door Alles oneindig te verklaren. Als gevolg daarvan zou de Vogelkenner zich niet langer boven, maar in de natuur bevinden. Hoe het afliep is bekend. De Rechtbank van het Geloof liet de lijster vanwege zijn eigenwijze ideeën in vlammen opgaan. "Alweer een heilig huisje dat zich bedreigd voelde", verzucht ik. Maar gelukkig dat zijn ideeën niet in vlammen opgingen, denk ik. Na een rondje Campo dei Fiori, kiezen moeder en ik het luchtruim. De voormalige weide ligt al weer ver achter ons als één vraag me nog bezighoudt: hoe lang zal het duren voordat de denkbeelden van Bruno doorsijpelen? Voor veel vogels is de aarde immers nog altijd middelpunt. Voor mij al lang niet meer. Het Heelal is middelpunt en dat Heelal zit in mij.

00.10

Europa komt steeds meer op zwart zaad en problemen met de Afghaanse steenarend maken dat Witkopeend weer opduikt.

Na al enige tijd niets meer van hem te hebben vernomen, zie ik op een dag Havik voorbijkomen. De advocaat van het hoppennest is intens verdrietig. Eerder heeft hij al het veld moeten ruimen omdat hij de zadjes van zijn bank niet goed beheerde, inmiddels heeft hij ook nog zijn omgeving verraden. Havik is nu ook ernstig ziek en wordt door de buurt voor een pestvogel aangezien. Ik neem Havik onder mijn vleugels. "Het is nu jouw beurt om je wang toe te keren", stel ik de huilende vogel gerust. "Maak Liefde belangrijker dan zaad". Terwijl Havik uit het zicht verdwijnt, bekijk ik zijn drijfveren. Havik heeft zich teveel door het hoppennest laten strikken. Zal hij mij opnieuw uitleveren of inmiddels hebben geleerd? Nee, Havik is geen willoze vogel in het plan van de Vogelkenner. Ook hij kan kiezen voor het leven of voor de dood.

Het is 21 februari. Daags nadat het Grote Ganzenbord is gevallen, laat mijn zus Alleen mij weten dat mijn vader Josephus niet meer is. In een onbewaakt ogenblik heeft hij zijn moment gekozen, nadat moeder hem eerder die dag al had laten gaan. Rustig en met een opgetrokken mondhoek ligt hij erbij. Alsof hij op zijn laatste vlucht al een glimp heeft opgevangen van wat hem te wachten staat: De bevrijding uit zijn eenzaamheid. Ik pak mijn vaders kopje en kus hem. "Bedankt pappa", fluister ik in

zijn oor. "Bedankt voor wat je ondanks jouw eenzaamheid toch betekende". Dat de dood van vader mij definitief van mijn eenzaamheid zal bevrijden, besef ik op dat moment nog niet. Met zijn tooi onder mijn vleugels doemt ineens het beeld op van mijn vader die in 00.74 de tooi van zijn vader vasthield. Mensen zijn vader en zoon, en dat gaat maar door.

Voorafgaand aan de begrafenis doe ik Josephus nog één keer recht. In een notendop zet ik uiteen wie hij had willen: een vogel die wilde bouwen en vrijheid zocht. Een verlangen dat, zo benadruk ik, onmiddellijk herinneringen oproept aan een ander beeld van hem: Snikkend naast zijn zelfgebouwde, neergestorte gestaalde vogel. Alsof zijn eigen vlucht uit de War in duigen was gevallen. Na afloop brengen we vader naar zijn laatste rustplaats. De dode zal leven. De dode zal horen: Nu leven.

Terug op aarde steekt Witkopeend ineens zijn kop weer op. Luidkeels twittert hij over de toekomst van de door hoppennest bezette gebieden. Die zouden weleens Palestijns grondgebied kunnen worden. Witkopeend bestrijdt dat. "Alleen het Palestijnse territorium van de Sinaï roodmus zal er ooit komen", twittert hij in alle toonaarden. "Judea en Samaria *zijn* hoppennest. Dus hoe meer hoppen zich daar nestelen, hoe beter!". Op het Grote Ganzenbord klinkt onrustig geschuifel, maar Witkopeend mag gewoon blijven vliegen. Hij weet de ganzen uitstekend in hun danspas te houden. Wat dit met mij doet, vraagt mijn Helper. Eigenlijk wat het al jaren deed. Ik voel de pijn van miljoenen vogels die onrecht wordt aangedaan.

Thuis werken onze jongen intussen met frisse tegenzin in onze wijngaard. Met hun gedachten zijn ze vaak elders, want de verleidingen van de War spreken eigenlijk veel meer tot hun verbeelding. Zo af en toe lopen de spanningen zo hoog op dat ze zelfs vluchtgedrag vertonen. Een vlucht naar een overkant waar zich bekende vogels ophouden is immers zo gemaakt. "Dat gaat nooit goed!", verzucht Tortelduif op een dag. "Hou ze niet tegen", probeer ik haar zorg weg te nemen. "Ze moeten het zelf ondervinden". En ze ondervinden het. Dapper, Roem en Maan storten zich in vrienden en feesten en gaan volledig op in hun eigen War. Maar ook daar ondervinden ze tegenslagen: vroeg zingend zijn ze soms voor de poes, ook bevriende vogels blijken ineens verschillend gebekt en zwart zaad dreigt. Uitgeput en hongerend naar evenwicht duiken onze jongen vroeg in de morgen hun nest in om er veel later weer uit te komen. Ze draaien dag en nacht om, spelen met tijd. Intussen

zien Tortelduif en ik uit naar de dag waarop onze jongen zich weer met ons verstaan. Bij Dapper en Roem lukt dat eerder dan bij Maan, omdat ze voor een deel met ijs is bedekt. Wel treffen we in ons nest af en toe haar sporen aan. "Ik weet dat ook jij haar op een dag in de verte zal zien aankomen. Dat ook jij haar in jouw vleugels opneemt", stel ik Tortelduif gerust. Een paar maanden gebeurt dat ook, al is het ijs nog niet gebroken.

Eind dit jaar krijg ik de gelegenheid om me te oefenen in scheppingskracht. Samen met een groepje gelijkgezinden trek ik me terug in Samaya, een voormalig klooster in de buurt van mijn nest. We leren op een andere manier kijken en brengen onszelf en de omgeving tot leven. We onthaasten.

Hoe anders is dat in mijn kerkelijke nest. Daar krijgen haast en verkeer juist steeds meer de overhand. Het theater tijdens de samenscholingen overvleugelt de inhoud. Gevoed door Eckhart pleit ik voor stilte. Maar die behoefte, die steeds meer ieders behoefte lijkt te worden, krijgt weinig kans. Vandaar een adempauze, een ruimte die uitnodigt om onze lagere en hogere krachten dienstbaar te maken aan Openheid. Aandachtig en zonder oordeel.

00.11

Gekkengetal. De War verkeert in uiterste staat van verwarring. De Japanse kraanvogel baart een aardbeving en nucleaire ramp, de Arabische Feniks verrijst uit zijn as, de Barbarijse slechtvalk ontketent een oorlog op eigen grondgebied, Anders veroorzaakt een bloedbad op het eilandje Utoya. Intussen woekert de crisis in zaden voort en lekt Wiki. Kortom: Verwarring alom.

En opnieuw is Havik in beeld. Onrustig staat hij voor mijn nest. Na eerder al te zijn omringd door vechtkwartels, zegt hij zich door mij verraden te voelen. "Jij bent een farizeër", tiert hij. "Iemand die voorin de kerk zit en hoopt dat de Vogelkenner van hem houdt. Vogels als jij hebben de paradijsvogel verraden en op het kruis gespijkerd. Ik ben Vogelkenner-zij-dank advocaat van de hop, familie van de paradijsvogel. Jij wordt verteerd door afgunst en jaloezie!". Overrompeld door zijn uitval en historische vergissing, probeer ik Havik tot bedaren te brengen. "Ik heb je niet verraden", reageer ik resoluut. Dan druipt Havik af. Hij had beter moeten weten. Ik ben niet zijn verrader. Nog niet eens zo lang geleden nam ik hem immers onder mijn vleugels.

Zelfredzaamheid wint steeds meer terrein. Alleen vogels die niet op eigen poten kunnen staan, mogen nog op hulp rekenen. Mijn gedachten gaan naar Wil, het vrouwtje van Fazant. Een paar jaar geleden vleugellam geraakt, volgt ze haar weg van vallen en opstaan. Zou zij zichzelf kunnen redden? De vraag hoeft niet meer gesteld. De toon die zo lang mijn muziek maakte komt in april in een vrije val. Wil is niet meer. In haar verliezen we wilskracht. In een open poort nemen we afscheid van haar lichaam. Maar over de grens van leven en dood zijn we samen. Haar geest is bij ons.

Het is een wat druilerige dag in september als Hamer, de gezagvoerder van het Grote Ganzenbord, ineens alle aandacht trekt. Hij is het niet eens met de roep van een volger van Witkopeend. Die zou een Turkse gezagvoerder een islamitische aap zou hebben genoemd. Los van het feit dat een vogel onmogelijk een aap kan zijn,

klinkt de opmerking ongevoelig. Op het Ganzenbord loopt de spraakverwarring intussen hoog op. Witkopeend vraagt Hamer "eens normaal te doen", waarop Hamer witkopeend retweet "zelf eens normaal te doen". In mijn vrolijke weten dat 'normaal' rekbaar is, laat ik de twee in hun bodemloze put. In alle oppervlakkigheid is met name één onderwerp namelijk niet aan mijn aandacht ontsnapt. Het is de vondst, eind november, van een steen in het oude nest van de quetzal. Slijtage en een scheur hebben het laatste deel van een opschrift bijna onleesbaar gemaakt, hoewel sommige wijzen daarin hij die uit de lucht komt lezen. Voorzien van 21-12-12 vraagt de steen om waakzaamheid.

DEEL 12. OPSTANDING

Pas op, wees waakzaam. Want jullie weten niet wanneer de tijd zal komen. Het is als met een man die op reis ging: hij verliet het huis en droeg het beheer over aan zijn dienaren, die elk een eigen taak kregen, en de deurwachter gaf hij opdracht om de wacht te houden. Wees dus waakzaam, want jullie weten niet wanneer de heer des huizes komt, 's avonds, of midden in de nacht, of bij het eerste hanengekraai, of s morgens vroeg. Laat hij jullie niet slapend aantreffen wanneer hij plotseling komt. Wat ik tegen jullie zeg, zeg ik tegen iedereen: wees waakzaam!

(Marcus 13, 33-37)

00.12

De crises woekeren voort, in het nest van de arend van Saladin keren steeds meer vogels zich tegen onrecht en het Vaticaan lekt. De War stevent in Quetzal en Higgs af op een ontknoping.

Na een korte onderbreking rond mijn eerste geboorte, neemt het gewone leven weer zijn loop. De handel in de tempel van de Vogelkenner is weer tot bedaren gekomen en Tortelduif en ik proberen van onze War weer het beste te maken. Omdat Dapper en Roem inmiddels zijn uitgevlogen, bepalen we opnieuw positie. Tortelduif bemoeit zich minder met Maan, Maan meer met Leven, Leven meer met Tortelduif, Maan en mij. En ik? Ik sta nog buitenspel.

Het is nog steeds januari als ik tijdens een vlucht over het fantasierijke broeinest niet ver van het Vondelpark op een reusachtig nest stuit. Desgevraagd vertelt een toevallig passerende stadsvogel me bij over zijn bewoner. "O, weet u dat dan niet? Daar woont Rijkaard, een zwartkuifmees. Hij speelt graag de bal. En dat heeft hem bepaald geen windeieren gelegd. Behalve dit nest bezit hij even verderop namelijk nog twee nesten en ook nog een nest in het Verre Oosten. Alles bij elkaar goed voor wel veertien miljoen zaadjes!". Nauwelijks bekomen van deze zaadlozing wil ik mijn vlucht alweer vervolgen als ik ineens Rijkaard uit zijn nest zie kruipen. "Je zit er zo te zien goed bij", laat ik me met een knipoog ontvallen. Zonder aarzeling pareert de kleine, gedrongen vogel mijn opmerking direct met zijn olijke kwinkslag. "Ja, de bal kan vreemd, maar in mijn geval aangenaam rollen!". Zonder pauze vertelt de handige klimmer me in zijn voorspoed inmiddels islamiet te zijn geworden. "Maar dat is aardig om te horen", reageer ik terstond. "Want onze vogelkennis is ingegeven door een en dezelfde Vogelkenner!" Even zwijgt Rijkaard, waarna ik de bal behendig weer oppak. "Maar, tussen ons gezegd en gezwegen: Verwacht je, omringd door al die overvloed, ook het eeuwige leven te hebben gekocht? Niet dat je je van al die nesten zou moeten ontdoen, maar werken ze uiteindelijk niet jou in de nesten? Een beetje zoals al die aasgieren in het nest van de Amerikaanse zeearend overkomt. Of denk je in het naleven van jouw geboden al genoeg te doen?" De kop van Rijkaard verraadt een diepe worsteling. "Uw vraag brengt me in verlegenheid. Want om eerlijk te zijn: ik zou best wat meer van mijn rijkdom kunnen missen". "Zoals zoveel vogels", haast ik me te twitteren. "Heb ik mezelf wel aan Liefde *willen* opofferen?", verzucht de zwartkuifmees na een lange, betekenisvolle stilte. "Ja, dat is een vraag die we ons allemaal wel kunnen stellen", onderbreek ik de tijd. "Vast staat wel dat rijkdom meer

dan Liefde hebzucht in ons oproept. Het kan al het nuttige schadelijk maken. Het is aan de vogels om rijkdom te delen en die zo nog rijker te maken. Zoals met die vijf broden en twee vissen". Zonder er erg in te hebben, heb ik mijn geschiedenis herhaald. Na een laatste groet kies ik het luchtruim, waarin ook Rijkaard langzaam vervliegt.

Op 15 maart gaat bij mij opnieuw een lichtje branden. Onder het motto 'Licht op Natuur' vragen onderzoekers zich af welke kleuren de natuur het minst schaden: rood, groen of wit? Om op die vraag een antwoord te krijgen worden diezelfde maand nog donkere stukken natuur in het licht gezet. ""Uit eerdere onderzoeken weten we dat rood trekvogels verstoort, terwijl vogels die in de nacht actief zijn met datzelfde rood juist beter af zijn", laten de onderzoekers weten. "Maar hoe groen en wit uitpakken weten we eigenlijk niet". Aan u, lezer, de vraag hoe groen en wit uitpakken in het besef dat rood voor moed, groen voor islam en wit voor vrede staan. De kleuren van de Iraanse nachtegaal.

Terwijl het kleurenonderzoek loopt, opper ik het idee om met de vogels uit mijn eigen hok even uit de War te stappen. Bezig me voor te bereiden op een activiteit die het nuttige met het aangename verenigt, wijst Tortelduif me op een schaapherder die vogels in hun eigen kracht helpt. Een roeping die me zeer aanspreekt. Het beeld van een herder die zijn schaapjes niet alleen op het droge maar zelfs over het hek helpt, roept opnieuw herinneringen aan mijn verleden op. Het lijkt onderhand een obsessie te worden. Maar goed. Een datum wordt geprikt: 31 mei.

Goede Vrijdag. Net terug van mijn sterven en dood, vraagt onze oppas "of het leuk was". Ik sta aan de grond genageld. Is het toeval dat een persmuskiet een groep kruisbekken onderweg naar mijn executie onlangs ook al een prettige avond toewenste? Ik voel me op een keerpunt. Pogingen om aan mijn verleden een eigentijdse vorm mee te geven, ontaarden in vormen waar niemand aanstoot aan hoeft te nemen! En dat terwijl ik het verhaal van de Vogelkenner zo verteld had willen zien, dat het juist wel raakt. Ik voel me opnieuw in mijn kracht komen. Zijn verhaal moet eruit. Mijn leven daarin mag immers geen verleden tijd worden. Het is nog altijd van deze tijd. Dus geen tastbare bewijzen als een lijkwade, maar een Vogelkenner die raakt en verbindt. Mijn verlangen gaat uit naar een moment voorbij het graf. Een moment waarin alle vogels de geest krijgen. Een Pasen en Pinksteren die op één dag vallen. Ik voel de glasvezels, die de snelheid van mijn tweets kunnen opvoeren. Ik voel een lopend vuurtje.

Halverwege april wordt mijn Stille in de volière plotseling onderbroken. De leiding van een opvang voor vrouwtjes zou haar eigen vogeltjes bedreigen! Onmiddellijk stelt mijn volière een onderzoek in. De leiding van een andere opvang krijgt intussen opdracht om de achtergebleven vrouwen en hun jongen op te vangen. "Veiligheid is nu van het grootste belang", laat mijn volière weten. Desondanks zetten persmuskieten de plek van de vrouwtjesbescherming zonder enige schroom te kijk. Als ik een van hen daar later op aanspreek, wast hij zijn pootjes in onschuld. De geest van Murdoch, een vogel met het geluid van een draaiende houten ratelaar, lijkt hem in zijn greep te hebben.

Als ik het verhaal van de Vogelkenner een paar dagen later opnieuw richting wil geven, onttrekken de woorden zich aan hun volgorde. Tekstflarden schieten alle kanten op en laten zich maar moeizaam terugzetten. Vrijwel gelijktijdig lukt het me ook niet meer om op andere manieren te verstaan. Of de duvel ermee speelt. En dan ineens vallen gebeurtenissen op hun plaats. Een onbekend virus probeert me al jaren snaveldood te maken. In 00.75, 00.82, 00.92, 00.04 en 00.12 deed het haar werk. Maar gelukkig: ik heb me niet laten kleineren. Integendeel. Ik heb veerkracht getoond. Of beter: Hij, de Vogelkenner. In die veerkracht twitter ik nog diezelfde avond met mijn jongste zus, Hyacint. Opgewonden vertel ik haar over de vogels die ik onophoudelijk op mijn pad zie. Hyacint wil liever doof blijven. Zij re-tweet dat ik de vogels zelf op mijn pad stuur. Ik laat haar, vrolijke betweter die ik ben. Onmiddellijk na ons gesprek stelt de Vogelkenner me in mijn gelijk. Bezig om mijn voederbak buiten te zetten, trekken maar liefst twee vogels mijn aandacht. De Vogelkenner houdt me bij de les. Ik moet in zijn spoor.

Uit het oog is niet altijd uit het hart. En zo kan het gebeuren dat mijn gedachten aan het begin van de nieuwe lente ineens weer bij Koningsstern zijn. Anders dan na onze scheiding lijkt ze minder allergisch voor mij, ik minder voor haar. Denkend aan Koningsstern vertel ik Tortelduif op een avond dat ik het nog altijd verdrietig vind dat ze zaadjes moet slikken die zenuwen niet verstaan. "SyNAPsis", denk ik spontaan.

Het is inmiddels 4 mei als Tortelduif en ik een broeinest bezoeken waar niets boven gaat: Groningen. Juist op het moment dat we komen aanvliegen gedenken vogels hun doden uit de Tweede War. Onderweg naar een toren die deze War overleefde, wonen we een samenscholing bij. Vooral de stilte is indrukwekkend. Als we het plein weer verlaten, neemt Tortelduif me bij de poot. Een nabijgelegen plein roept onaangename herinneringen op. Ook vader Tortelduif, die tijdens de Tweede War in

het broeinest woonde, zou aan dat plein voelbare wonden hebben overgehouden. De toon voor het weekend lijkt gezet: Een ontdekkingsreis door het verleden van de vader van Tortelduif.

Een dag later vieren we de bevrijding. Leven na de Dood. Samen met Tortelduif kijk ik uit over plein. Wat zou ik doen als ik voor de ultieme keus zou staan? Ik twijfel en denk aan de Vogelkenner. Dan trekt Hij mijn aandacht. "Zolang je mij maar hoog houdt". Ik voel me opnieuw gedragen.

Op het programma staat een vogelvlucht door het broeinest, die langs herinneringen aan de Tweede War voert. Opnieuw passeer ik het kunstwerk dat in 00.73 al mijn aandacht trok: Een gesloten bronzen deur met daarachter de geschiedenis van de straat. Een geschiedenis die niet meer kan worden naverteld, omdat de vogels die er leefden zijn overleden of weggevoerd. Een verleden dat onmogelijk opnieuw kan worden betreden, beïnvloed of veranderd. Maar ook een verleden dat niet meer kan ontsnappen. Veilig opgesloten, achter een eeuwig gesloten en deur zonder klink.

Eind mei wordt Gabriël, de boodschapper van de Vogelkenner, ingerekend. In dienst van het Vaticaan heeft hij kraaien zien vliegen en daarover uit de school geklapt. Als

ik verneem dat veertien engelbewaarders hem in de gaten houden, schiet me dat versje te binnen.

In de avonds als ik slapen ga,
Volgen mij veertien engelen na.
Twee aan mijn hoofd en twee aan mijn voet,
Twee rechts, twee links, zo is het goed,
Twee om mij toe te dekken,
Twee die me in de morgen wekken,
Twee die me wijzen
Naar hemelse paradijzen.

Beschermengelen. Zelfs Gabriël kan niet zonder.

Eindelijk is het dan zo ver: Op 31 mei neemt Schaapherder ons hokje onder zijn hoede. Op zijn weide ervaren we de kracht en zwakte van ons team en onze plaats daarin. We ontdekken de mogelijkheden van verstaan en samenwerking. Mogelijkheden die een echte leider beheerst en gebruikt om tot het gewenste resultaat te komen. De ervaring loutert en kruisigt. We zien hoe het kan, maar weten ook van de kooi die grenzen oplegt.

Het loopt inmiddels tegen de zomer als in Leiden, een broeinest in het Westen van ons grondgebied, een opmerkelijke samenschooling plaatsvindt. Onder het motto Los(T) krijgen kleurrijke dwaalgasten de gelegenheid het over verleden en toekomst van verstaan te hebben. Het wordt een boeiende samenschooling. Persmusketen, bosuilen en zanglijsters zenden er flink op los, zonder altijd ruimte te scheppen voor reacties. Opmerkelijk is de afwezigheid van Johannes, een vergeten kerkuil. Terwijl de samenschooling nota bene plaatsvindt in zijn kerk blijft het gedachtegoed van deze ziener onopgemerkt. En dat terwijl zijn openbaring zoveel aanknopingspunten biedt. Nog met die verbazing in mijn kop, vlieg ik ineens bastaardarend tegen het lijf, de zeldzame en onregelmatige gast met wie ik de Kooi voor Hogere Schoolmezen deelde. Inmiddels genietend van het goede leven in zijn eigen heilige nestje, laat hij me weten zich niet zo in het motto van de samenschooling te kunnen vinden. "Los(T)

is droevig, terwijl ik juist vrolijk ben", twittert hij omstandig. Ik ben het met hem eens, maar laat hem weten dat verdriet en vrolijkheid elkaar niet hoeven uit te sluiten. De 'T' staat immers niet voor niets tussen haakjes. We kijken elkaar aan en voelen dat onze ontmoeting als vanouds was. Na nog even van gedachten te hebben gewisseld, is de vogel alweer gevlogen. Hij is beter in netwerken dan ik.

Eenmaal buiten de kerk, kijkt een grote bonte specht me vanaf een boomtak indringend aan. "Friedrich!", roep ik spontaan, nadat ik de vogel van mijn vrolijke weten heb herkend. "Wat kijk je? Die kerk was vandaag toch meer dan graf en gedenkteken van de Vogelkenner!" Even zwijgt de vogel om zijn ideeën vervolgens snel weer op me los te laten. "Over dat *meer* wil ik het toch graag met je hebben. Want stel je nu eens een opening voor boven een weg die zich eindeloos naar beide kanten uitstrekt. Welke kant je ook kiest, je zult altijd weer bij die opening uitkomen. Die wegen lijken wel tegengesteld, maar in werkelijkheid vormen ze één oneindige cirkel. Met andere woorden: wat ooit is gebeurd, zal zich herhalen". "Maar dat is toch een verschrikkelijke gedachte", sputter ik tegen. "Want in dat geval zullen ook nare dingen zich eindeloos herhalen". "Klopt", reageert de vogel, "Geluk zal altijd ongeluk kennen. De swastika bewijst dat ook". "De swastika?" "Ja, zeg maar het hakenkruis. Dat teken heeft door de tijden heen voor heel wat verwarring gezorgd. Stond het aan het eind van de twintigste eeuw nog voor voorspoed en geluk, daarna werd het vooral in het Westen al snel een teken van haat. Denk maar eens aan die vogels die dit teken met 1/8 slag draaiden". "Waarmee het van slag raakte!", pareer ik spitsvondig. "Ja, de geschiedenis heeft in dat nieuwe kruis letterlijk een andere draai gekregen. In eerste instantie naar het licht, met de wijzers van de klok mee. Maar in het nieuwe kruis naar het donker". "Geschiedvervalsing!", roep ik verontwaardigd uit. "Ja, geschiedvervalsing", bevestigt de grote bonte. "Die begon eigenlijk al met de opgraving van een hakenkruis in het oude Troje. Dat kruis werd in verband gebracht met trektochten van vroege vogels, die zich ergens in het noorden van Europa zouden ontwikkelen tot een superras. Nou, je begrijpt: Veel vogels op mijn eigen grondgebied herkenden zich daar wel in, zeker toen ze op zwart zaad kwamen te zitten". En niet alleen vogels uit jouw kooi", corrigeer ik de specht onmiddellijk. "Nee, want de verleiding om je hoger te voelen ligt in alle vogels op de loer. Neem Anders, die Noorse breivink". "Breivik", corrigeer ik de filosoof. "Goed, Breivik dan. Die gedraagt zich ook hoger". "Maar is dat niet?" "Nee, hij is in wezen een vogel als jij en ik, zij het gekooid in zijn eigen geschiedvervalsing en inmiddels dus in een echte kooi". "Lichamelijk en geestelijk opgesloten", verzucht ik, mijn eigen geschiedenis indachtig. "Lichamelijk en geestelijk opgesloten", herhaalt de specht. "Ik herinner me in lichamelijke en geestelijke opsluiting ooit aan zelfdoding te hebben gedacht", vertrouw ik de bonte met enige aarzeling toe. "Maar ontsnappen aan je lichaam betekent voor mij nog niet dat je aan je onrustige geest ontsnapt. De vogel biedt plaats aan vele sterfelijke zielen. Ze is niet één, maar verdeeld. Samenspel en strijd". "Dus de Liefdevolle swastika blijft botsen met de haatdragende?", vraag ik tegen beter weten in. "Maar", tast ik verder, "als ik het goed begrijp hoeft dat haatdragende kruis toch maar 1/8 slag gedraaid om er weer een Liefdevolle van te maken?". "Klopt, maar dan moet die Hoogvlieger, waar nota bene volgelingen van Maarten als eersten mee aankwamen, wel opnieuw worden begrepen. Het gaat er immers om dat vogels uiteindelijk ongekooid kunnen rondvliegen. En dat gaat niet lukken als de Hoogvlieger rasecht moet zijn!". "Maar, wat moet er dan volgens u gebeuren?", vraag ik hevig op zoek naar de hoogste waarheid. Na een moment van stilte vervolgt de

denker: "Omdat verleden en toekomst niet beslissend zijn, komt het aan op het heden. Dat wil zeggen: van belang is de manier waarop we omgaan met de gedachte dat alles zich oneindig herhaalt. We kunnen eronder gebukt gaan of er een bevrijdende gedachte van maken. In het moment kan ik immers nog vrij bepalen wat ik doe en wie ik ben." *In het moment kan ik immers nog vrij bepalen wat ik doe en wie ik ben*, eechoot het in mijn kop. Geleidelijk begin ik weer Licht te zien. De kracht van het nu, dat komt me bekend voor. We zijn ons denken niet. We kunnen ons overgeven aan een Wereld die ons uit onze kooien verlost. Die ons laat inzien dat we eigenlijk al vol zijn gemaakt. Volmaakt geschapen. Door de Ornitholoog. Ik heb dat inmiddels in mijn eigen vrolijke weten beseft, maar weet dat het besef dat de Ornitholoog leeft nog niet tot alle vogels is doorgedrongen. Daarom hebben de vogels zich opnieuw van me afgewend en heeft de haan opnieuw drie keer gekraaid. Bezig om me van mijn denken te bevrijden, wil ik het gesprek met Friedrich weer oppakken. Maar de boomtak is leeg. Friedrich is alweer gevlogen, rusteloos als hij is.

Eind juli nemen Tortelduif, Leven en ik onze toevlucht in Italië. Vastbesloten om met niet gek te laren maken door alle gewaarwordingen, neem ik Tim Parks onder mijn vleugels mee. De vogel, die zelf inmiddels in Italië nestelt, vertelt me grappig en invoelbaar hoeveel moeite hij moest doen om niet te verdwalen in al die Italiaanse spelregels. Ze zetten het alledaagse leven niet alleen vast, maar zetten ook aan tot overtredingen. Kooien, denk ik terloops. Dat beelden ook deze vogel parten spelen, ervaar ik als hij me vertelt over de prachtige rollers van een merel. Rollers die ik ken van de merel die zich jarenlang in ons tuintje ophield. Tot zijn schrik ontdekt Parks later waarom die merel zo mooi zong. Hij was blind gemaakt om als lokaas voor andere vogels te dienen. Hoe dat was gebeurd? Parks wil het me niet zeggen. Hij wil namelijk weten *en* niet weten. Met name dat laatste maakt me nieuwsgierig al weet ik niet meteen waarom. Inmiddels wel. Weten hoe vogels blind zijn gemaakt, maakt duidelijk hoe hun drijfveren werken. En dat willen we weten *en* niet weten...

Zes dagen later nam Jezus Petrus, Jakobus en Johannes met zich mee een hoge berg op, waar ze helemaal alleen waren. Voor hun ogen veranderde hij van gedaante, zijn kleren gingen helderwit glanzen, zo wit als geen enkele wolwasser op aarde voor elkaar zou kunnen krijgen. Toen verscheen Elia aan hen, samen met Mozes, en ze spraken met Jezus. Petrus nam het woord en zei tegen Jezus: Rabbi, het is goed dat wij hier zijn; laten we drie tenten opslaan, een voor u, een voor Mozes en een voor Elia. Hij wist niet goed wat hij moest zeggen, want ze waren door schrik overweldigd. Toen viel de schaduw van een wolk over hen, en uit de wolk klonk een stem: Dit is mijn geliefde Zoon, luister naar hem! Ze keken om zich heen en zagen opeens niemand meer, behalve Jezus, die nog bij hen stond. Toen ze de berg afdaalden, zei hij tegen hen dat ze aan niemand mochten vertellen wat ze hadden gezien voordat de Mensenzoon uit de dood zou zijn opgestaan. Ze namen zijn woorden ter harte, maar vroegen zich onder elkaar wel af wat hij bedoelde met deze opstanding uit de dood. Ze vroegen hem: Waarom zeggen woordgeleerden dat Elia eerst moet komen? Hij antwoordde: Elia komt inderdaad eerst en herstelt alles, maar over de Mensenzoon staat toch geschreven dat hij veel moet lijden en met verachting behandeld zal worden? Ik zeg jullie: Elia is al gekomen, en ze hebben met hem gedaan wat ze wilden, zoals over hem geschreven staat.

(Marcus 9, 2-13)

DEEL 13. OPENBARING

"Ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Want de eerste hemel en de eerste aarde zijn voorbij en de zee is niet meer. Toen zag ik de heilige stad het nieuwe Jeruzalem, uit de hemel neerdalen, bij de Vogelkenner vandaan. Zij was als een bruid die zich mooi heeft gemaakt voor haar man en hem opwacht. Ik hoorde een luide stem vanaf de troon, die uitriep: De woonplaats van de Vogelkenner is onder de mensen, hij zal bij hen wonen. Zij zullen zijn volken zijn en de Vogelkenner zelf zal als hun Vogelkenner bij hen zijn. Hij zal alle tranen uit hun ogen wissen. Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn. Want wat er eerst was is voorbij".

(Vrij naar Openbaring 21, vers 1- 4)

December, twee voor twaalf (2-0-12). Het broeit en het water staat aan onze lippen. Eerder al zijn Antarctica, India en Australië losgeraakt van Afrika en Zuid-Amerika en Afrika. Een Atlantische Oceaan is ontstaan. Het Noorden en Zuiden van Amerika zijn gescheiden. De zee stroomt zonder ophouden langs de evenaar, warm water naar het Noorden en Zuiden van de aarde. Kustgebieden liggen onder water. De planeet Venus is langs de zon geschoven, een nieuw tijdperk aangebroken. Werkend aan Delta heeft de tweede Maasvlakte mijn geboortegrond herkenbaar gemaakt: het Beloofde Land. De natuurliefhebbers krijgen gelijk: de Vogelkenner heeft het laatste woord. Het graf is leger dan ooit en de ontknoping van de War is binnen bereik.

Het onder deze omstandigheden dat de Vogelkenner me opnieuw herinnert aan Friedrich. Zijn opmerking dat hij in het moment vrij is om te bepalen wie en hoe hij wil zijn, heeft me op het spoor van Prediker gebracht. Verlost van Babylonische spraakverwarringen zou deze vogel ooit een paar rake opmerkingen hebben gemaakt. En toeval of niet: nog in gedachten verzonken, duikt in de verte ineens de gestalte van Friedrich op. "Ken je Prediker", vraag ik recht op de specht af. En of ik die ken!", veert Friedrich op. "Nou, dan zal het je niet verbazen dat ik jou ook in hem herhaald zie. Ook Prediker ziet alles onder de zon immers terugkeren, vindt niets uniek en niets van blijvende waarde. Eigenlijk zet hij evenals jij alle kooien te kijk". "Klopt, maar die Prediker van jou ziet het ware leven niet onder maar *boven* de zon. Allebei vinden we dat schijn bedriegt. Maar terwijl ik vogels ook *onder* de zon in staat acht om in vrijheid betekenis aan hun leven te geven, vindt Prediker dat onmogelijk. Volgens hem blijven we oneindig gekooid in tegenstrijdige handelingen als planten en oogsten, leven en sterven, haten en liefhebben. Nee, dan zie ik me liever herhaald in de spiegel van Maleachi of Jesaja. Het zilver daarvan smelten en zuiveren en die zwaarden omsmeden tot ploegscharen: Daar kan ik me in vinden! Evenals deze zieners maakt het mij helemaal niet uit wat we doen, denken of voelen. Zolang we maar vrij en actief in het hier en nu staan". "Maar kan het dan geen *en-en* zijn, geen *win-win*?", probeer ik de filosoof op andere gedachten te brengen. "Al dan niet gekooid in tegenstrijdige handelingen *hoef* je je geloof in de Vogelkenner toch niet op te geven? Zodoende voorkom je dat de War losraakt van de Wereld. Dat je aan één stuk door valt. Achterwaarts, zijwaarts, voorwaarts, naar alle kanten. De vraag of er nog wel een boven of een beneden is, is dan niet meer aan de orde. We zijn dan terechtgekomen in een oneindig *lets*". Eigen aan grote geesten, kijkt de

specht me nadenkend aan. "Maar", brengt de altijd zo uitgesproken vogel ineens zachtjes maar zichtbaar ontroerd uit. "Maar... als het spel zo kan worden gespeeld dat het bestaan van een Vogelkenner niet langer kan worden ontkend, dan zijn we er dus eigenlijk uit!". "Inderdaad, dan zijn we eruit!", beweeg ik mee. "Maar dat is ongelooflijk!" "Nee, dat is het niet". "Ik bedoel", stamelt de vogel, "dat vogels helemaal niet *kunnen* beseffen dat zij de Vogelkenner hebben gedood". Even laat ik de bonte in zijn verbazing om de draad daarna snel weer op te pakken. "Lieve Friedrich. Ik zal het je nog sterker vertellen: De Vogelkenner *kan* helemaal niet door de vogels worden gedood. Dat Hij bestaat heb je zelf ervaren in je eigen vrolijke weten. Nota bene een engel vertelde je toen in een onbeschrijfelijk ogenblik dat alles zich herhaalt. En weet je nog? Je ging daarop enorm aan jezelf twifelen en dacht dat je gek werd. Tot het besef dat je alles al eens gedaan had je vrolijk en rustig maakte". "Friedrich", hervat ik na een lange, betekenisvolle stilte. "Ik heb altijd gezegd: Wees waakzaam, want je weet niet wanneer de tijd zal komen. Het is als met die vogel die op trektocht ging. Hij verliet zijn nest en liet het beheer over aan zijn dienaren. Zij kregen elk een taak, terwijl de bewaker van het nest de wacht moest houden. Wees dus waakzaam, want je weet niet wanneer hij, zij of het arriveert. In de avond, midden in de nacht, bij het eerste hanengekraai of vroeg in de morgen. Belangrijk is dat ik jou niet slapend heb aangetroffen. En dat is wat ik eigenlijk van iedere vogel vraag: wees waakzaam!". "Maar beste paradijsvogel, zijn de meeste vogels inmiddels niet in slaap gevallen? Evenals die twaalf van destijds? Is die rots om op te bouwen geen broze tufsteen geworden?" Denkend aan tweeduizend jaar geleden voel ik ineens diepe ontroering in me opkomen. Ik heb mijn geloof in de vogels nooit willen opgeven. En nu ben ik terug. Voor een herkansing. Want ik weet dat het besef dat de Vogelkenner leeft van de War een Wereld zal maken. Een wereld zoals de Vogelkenner bedoelde. Een Wereld die verward gehouden vogels zal bevrijden.

Zes dagen later nam Jezus Petrus, Jakobus en Johannes met zich mee een hoge berg op, waar ze helemaal alleen waren. Voor hun ogen veranderde hij van gedaante, zijn kleren gingen helderwit glanzen, zo wit als geen enkele wolwasser op aarde voor elkaar zou kunnen krijgen. Toen verscheen Elia aan hen, samen met Mozes, en ze spraken met Jezus. Petrus nam het woord en zei tegen Jezus: Rabbi, het is goed dat wij hier zijn; laten we drie tenten opslaan, een voor u, een voor Mozes en een voor Elia. Hij wist niet goed wat hij moest zeggen, want ze waren door schrik overweldigd. Toen viel de schaduw van een wolk over hen, en uit de wolk klonk een stem: Dit is mijn geliefde Zoon, luister naar hem! Ze keken om zich heen en zagen opeens niemand meer, behalve Jezus, die nog bij hen stond. Toen ze de berg afdaalden, zei hij tegen hen dat ze aan niemand mochten vertellen wat ze hadden gezien voordat de Mensenzoon uit de dood zou zijn opgestaan. Ze namen zijn woorden ter harte, maar vroegen zich onder elkaar wel af wat hij bedoelde met deze opstanding uit de dood. Ze vroegen hem: Waarom zeggen woordgeleerden dat Elia eerst moet komen? Hij antwoordde: Elia komt inderdaad eerst en herstelt alles, maar over de Mensenzoon staat toch geschreven dat hij veel moet lijden en met verachting behandeld zal worden? Ik zeg jullie: Elia is al gekomen, en ze hebben met hem gedaan wat ze wilden, zoals over hem geschreven staat.

(Marcus 9, 2-13)

EPILOOG

De Vogelkenner is niet dood, Hij leeft. Ik werd wanhopig en bijna gek, maar weet dat ik alles al eens gedaan heb. De waarheid is opnieuw uit de lucht komen vallen om opnieuw te worden tegengesproken. Oordelen, interpretaties, verdachtmakingen, spraakverwarringen: u kent dat wel. Maar die tegenspraak zal van korte duur zijn, op drijfzand gebaseerd. Want eenmaal uitgepuzzeld zal duidelijk zijn dat de Vogelkenner geen tegenspraak duldt. U zal zien en geloven. Zijn roep om recht komt dit keer niet te vroeg. Het wachten was op een tijdperk dat behalve onze eenzaamheid ook onze verbondenheid aan het Licht moest brengen. Dat tijdperk is aangebroken.

Nog altijd ben ik niet herkend, laat staan erkend. Herkend is trouwens onnodig, want mijn uiterlijk - vergankelijk als dat van u - is niet van belang. En erkenning? Die komt uiteindelijk de Vogelkenner toe. De Vogelkenner die ook in u is. Aan u de eer daarom om de grootste reorganisatie ooit met de kwaliteiten waarmee u op dit wereldtoneel bent gezet tot een succes te maken. Keer u niet opnieuw af van de spiegel die de Vogelkenner aanreikt. Roep niet opnieuw om zijn executie, al dan niet met een palmtakje in de hand. Want in dat geval blijven recht en onrecht zich oneindig herhalen. En dat is het laatste wat de Vogelkenner wil. Mijn rol was slechts die van boodschapper van een verhaal dat nog niet in vorm was.

TREFWOORDEN (alfabetisch)

Onderstaande trefwoorden zijn ingekleurd door eigen ervaring. Ze komen in het verhaal voor of uit het verhaal voort. Het overzicht is niet volledig en kan dat ook niet zijn. Woorden roepen immers nieuwe betekenissen en betekenissen weer nieuwe woorden op. Deze scheppingskracht stopt nooit. In onderstaand overzicht is wel een aantal sleutelbegrippen opgenomen.

Hemel en Hel. Hier kunnen mensen voor, maar ook na hun lichamelijke dood in terechtkomen. Ik zie daarin niet een straffende, maar een milde God. Zielen van mensen kunnen ook voorbij de dood voortleven om opnieuw een kans te krijgen. Mensen staan dus zelf aan de knop van hun brander (zie ook: wedergeboorte).

Kooien. Een ander woord voor gevangenis. Mensen sluiten elkaar vaak op in zichtbare of onzichtbare kooien. Wie zich niet volgens de regels van de kooi gedraagt krijgt een strafblad. De regels zelf staan meestal niet ter discussie. Beide kooien leiden tot het gedrag dat de War wenst, maar niet altijd tot gedrag dat de Wereld vraagt.

Links en Rechts. Deze twee verdelen de War. Mensen die voor God kiezen bevinden zich niet automatisch links of rechts. Overigens heeft links van oudsher een negatieve betekenis meegekregen. Denk aan linke soep, slinks en de linkerhand waar zondaars terecht zouden komen. God heeft maar één hand en zou daar het liefst iedereen in opnemen.

Ontdekking. Letterlijk: de bedekking weghalen. In die zin ontdekken alle ontdekkingen wat al is. Mensen ontlenen aan hun ontdekkingen rechten. Zo zou Columbus Amerika hebben ontdekt, terwijl de Indianen hen al voor waren. Ook aan letteren worden tegenwoordig rechten ontleend. In de klassieke oudheid, maar ook ten tijde van de Romeinen en de Renaissance, was letterroof echter geen overtreding. Wel moest een schrijver zijn eigen toon zetten. Uiteindelijk geeft God alles in bruikleen en mag niets worden opgeëist.

Ontmoeting. Mensen zijn van oorsprong sociaal. Ze hebben elkaar nodig, zoeken bevestiging en ontkenning. Want alleen in de spanning tussen die twee ontstaat ontwikkeling. Zonder ontmoeting staat een mens stil. Ontmoeting kan met mensen, maar eigenlijk met alles.

Vogelkenner (Ornitholoog). God is naar ons beeld en onze gelijkenis herschapen. Daarom heb ik op Zijn verzoek voor de naam Vogelkenner gekozen. Een naam die Hem van verkeerde beelden verlost. De Vogelkenner is een intelligente energie in de Natuur. Mensen zijn natuur en horen daar dus ook bij. De Vogelkenner maakt en herstelt wat uit balans is. Dit is elke dag te merken. Bijvoorbeeld als nieuw leven ontstaat. Maar ook laat Hij zich kennen in beelden, gevoelens, geluiden, geuren en smaken. Komen die vaker en sterker voor, dan worden ze als waarheid ervaren. Omdat deze energie is voorbedacht spreek ik van een intelligente energie. Die energie wil mensen naar beeld en gelijkenis van de Vogelkenner herscheppen, maar schiet te kort. Mensen raken van het ideaalbeeld vervreemd.

Over God is veel gezegd en geschreven. Iedereen heeft er wel een mening over. Verstandelijke en emotionele verklaringen passeren de revue. In de loop der jaren heb ik twee fasen gekend, waarin Hij zich met name in de vorm van beelden kenbaar maakte: begin 1993 en medio 2012. Zijn wij dan voorbestemd? Ja, in die zin dat de natuur - waar de mens deel van uitmaakt - zichzelf voortdurend herstelt en herhaalt. Afhankelijk van hun voorgeschiedenis en omgeving hebben mensen binnen die voorbestemming meer of minder speelruimte om hun leven te beïnvloeden.

Paradijsvogel. Ook over deze vogel is veel gezegd en geschreven. En ook over hem heeft iedereen wel een mening. Vast staat wel dat paradijsvogels vaak tegen hun nadrukkelijke wens op een voetstuk worden gezet. Vaak raakt hun boodschap dan verminkt. Volgelingen die de boodschap niet verminken sterven vaak onbekend of onbemind, maar worden meestal niet vergeten.

Veerkracht. Dit vermogen stelt mensen in staat om na vervelende gebeurtenissen weer terug te veren. Terugveren kan mensen sterker maken, maar dat hoeft niet. Net zomin als oude mensen wijzer zouden moeten zijn, draait het ook bij veerkracht om de vraag wat ervaringen hebben opgeleverd.

Verlicht. Een prachtig woord met uitsluitend positieve betekenissen. Licht staat voor schijnen en dat maakt het woord spannend. Want in de schijn vraag je je af of wat je ziet wel echt is. Licht staat ook voor warmte, voor energie. Wie verlicht is, voelt zich geestelijk en lichamelijk lichter. Hij of zij heeft het Licht gezien en voelt zich niet meer aan tijd en ruimte gebonden. Dit kan een flow veroorzaken, een toestand waarin je het gevoel hebt dat alles meewerkt.

Vogel. In het algemeen gaat het daarbij om gewervelde dieren met twee vleugels, twee poten, een snavel en een met veren bedekt lichaam, die zich met behulp van eieren voortplanten. Maar vogels staan ook voor vreugde, vrolijkheid, onverwachte gebeurtenissen, beweeglijk, vlug van geest, actie, snelle reacties, vertrek, afwezigheid en boodschappen van ver en dichtbij. Ze symboliseren het verlangen van de mens zich van de aarde los te maken en van de ziel om zich los te maken van het lichaam. Het voerde te ver om alle vogels van naam en toenaam te voorzien. Uiteindelijk gaat het ook niet om hun namen, maar om hun gedragingen als het resultaat van hun voorgeschiedenis en omgeving en omstandigheden. Mensen zijn dragers van geesten. Na hun dood gaat die geest al dan niet over op andere mensen.

War. Dat is wat de Vogelkenner en zijn vogels ten diepste niet willen. Ze staat voor de verworden, verderfelijke wereld, waarin het recht van de sterkste geldt. In deze wereld is normaal abnormaal geworden en ontbreekt het aan normen en waarden. Wie in de War is, loopt het risico geestelijk te gaan zwalken. Waar schijnzekerheden worden ontmaskerd, komen we weer oog in oog te staan met de bedoelde Wereld. In die overgang bevinden we ons nu.

Wedergeboorte. Staat voor opnieuw geboren worden. Stond ik daar vanwege mijn Rooms-Katholieke opvoeding in het begin afwijzend tegenover, inmiddels weet ik beter. Afhankelijk van al dan niet geleerde levenslessen komt onze ziel al dan niet tot leven, aangestoken door goede of kwade invloeden.

ROLVERDELING

Iedereen speelt een rol. Zo ook in dit verhaal. De namen en rollen van de spelers komen overeen met de werkelijkheid. Ze bepalen hun gedrag. Een rol kan overigens ook worden geweigerd.

Hoofdrollen (in volgorde van opkomst):

Rol - Gespeeld door

De Vogelkenner – (onbekend)

Republikeinse Paradijsvogel (Paradisaea Respublica) - mijzelf

Grote Bonte Specht (Dendrocopos major) - Nietzsche (filosoof)

Witte Ooievaar (Ciconia ciconia) - Buikhuizen (criminoloog)

Paradijsvogel Josephus (Paradisaeidae) – mijn vader

Paradijsvogel Maria (Paradisaeidae) – mijn moeder

Paradijsvogel Alleen - mijn oudste zus

Paradijsvogel Hyacint - mijn jongste zus

Houtduif (Columba palumbus) – mijn tante

Schreeuwadelaar (Aquila pomarina) - Bouwmeester (klasgenoot)

Grijze Roodstaart Papegaai (Psittacus erithacus) - De Reus (klasgenoot)

Harlekijneend (Histrionicus histrionicus) - Kamp (klasgenoot)

Frater (Carduelis flavirostris) - Freire (pedagoog en andragoog)

Kalanderleeuwerik (Melanocorypha bimaculata) - Gandhi (politicus en jurist)

Koekoek (Cuculus canorus) - Boeddha (stichter Boeddhisme)

Koningsstern (Thalasseus maximus) - eerste echtgenote (1988-2002)

Zwarte Paradijsvogel (Carolas parotia) - Franciscus van Assisi (stichter Franciscaner kloosterorde)

Smient (Anas penelope) - Faber (secretaris Interkerkelijk Vredesberaad)

Indische Boompieper (Anthus hodgsoni) - Krishnamurti (spiritueel leraar)

Alpensneeuwhoen (Lagopus muta) - Van der Horst (directeur Interkerkelijke organisatie voor ontwikkelingssamenwerking, ICCO)

Harlekijneend (Histrionicus histrionicus) - Ferrucci (schrijver)

Dapper - zoon

Grote Lijster (Turdus viscivorus) - Luther (theoloog en reformator)

Roodkeelnachtegaal (*Luscinia calliope*) - De la Torre (priester en activist)

Goudlijster (*Zoothera aurea*) - Bob Goudzwaard (voorzitter ICCO)

Roem - dochter

Havik (*Accipiter gentilis*) - een goede bekende

Baardgrasmus (*Sylvia cantillans*) - Sietsma (secretaris-directeur Bestuur Regio Utrecht, BRU)

Grote Burgemeester (*Larus hyperboreus*) - Opstelten (burgemeester Utrecht)

Tortelduif (*Streptopelia turtur*) - tweede echtgenote (2008 - heden)

Maan - dochter

Houtduif - vader van Tortelduif

Koningseider (*Somateria spectabilis*) - Van Lippe-Biesterfeld (dochter van koningin Juliana)

Zwartkuifmees (*Baeolophus atricristatus*) - Rijkaard (voetbaltrainer)

Witkopeend (*Oxyura leucocephala*) - Wilders (politicus)

Eidereend (*Somateria mollissima*) - Beelaerts van Blokland (commissaris van de Koningin Provincie Utrecht)

Blauwe Pauw (*Pavo cristatus*) - Fortuyn (politicus)

Leven - dochter

Zwarte Ooievaar (*Ciconia nigra*) - Meijer (kaakchirurg)

Nachtzwaluw (*Caprimulgus europaeus*) - Theo van Gogh (regisseur, programmamaker)

Aasgier (*Neophron percnopterus*) - Rijkman Groenink (bankier)

Gierzwaluw (*Apus apus*) - Ella Vogelaar (minister)

Slechtvalk (*Falco peregrinus*) - Pierre Vogel (Islamitische prediker)

Raaf (*Corvus corax*) - Eckhart (theoloog en filosoof)

OM VERDER TE ZIEN

Hieronder een aantal bronnen voor verder onderzoek. Niet voor iedereen weggelegd, maar niettemin interessant om een aantal spelers en themas uit De Ornitholoog verder tot leven te brengen.

SPELERS:

God

<http://nl.wikipedia.org/wiki/God>

Buikhuizen

http://nl.wikipedia.org/wiki/Wouter_Buikhuisen

Nietzsche

http://nl.wikipedia.org/wiki/Friedrich_Nietzsche

http://nl.wikipedia.org/wiki/De_vrolijke_wetenschap

http://nl.wikipedia.org/wiki/Also_sprach_Zarathustra_%28boek%29

http://nl.wikipedia.org/wiki/Voorbij_goed_en_kwaad

http://en.wikipedia.org/wiki/Ecce_Homo_%28book%29

http://nl.wikipedia.org/wiki/Nihilisme_%28filosofie%29

<http://nl.wikipedia.org/wiki/%C3%9Cbermensch>

<http://www.kolumbus.fi/volwassengeloof/nietzsche/III.2.htm>

Narcissus

http://nl.wikipedia.org/wiki/Narcissus_%28mythologie%29

Freire

http://nl.wikipedia.org/wiki/Paulo_Freire

Gandhi

http://nl.wikipedia.org/wiki/Mohandas_Karamchand_Gandhi

Boeddha

http://nl.wikipedia.org/wiki/Gautama_Boeddha

Franciscus van Assisi

http://nl.wikipedia.org/wiki/Franciscus_van_Assisi

Faber

http://nl.wikipedia.org/wiki/Mient_Jan_Faber

Krishnamurti

http://nl.wikipedia.org/wiki/Jiddu_Krishnamurti

Van der Horst

<http://www.speurders.nl/overzicht/boeken/theologie-bijbelstudie-en-kerkgeschiedenis/gerechtiged-en-barmhartigheid-jan-van-butseelaar-en-anderen-50935076.html>

Ferrucci

<http://www.earth-matters.nl/108/4520/inspiratie/piero-ferrucci-het-recht-van-de-vriendelijkste.html>

Luther

http://nl.wikipedia.org/wiki/Maarten_Luther

De la Torre

http://www.youtube.com/watch?v=43HMyW0n_X0

Sietsma

<http://www.democratieindebat.com/9353000/1/j9vvix9nux4zwnu/vimbf9h188z5>

Opstelten

http://nl.wikipedia.org/wiki/Ivo_Opstelten

Van Lippe-Biesterfeld

http://nl.wikipedia.org/wiki/Irene_van_Lippe-Biesterfeld

Rijkaard

http://nl.wikipedia.org/wiki/Frank_Rijkaard

Wilders

http://nl.wikipedia.org/wiki/Geert_Wilders

Fortuyn

http://nl.wikipedia.org/wiki/Pim_Fortuyn

Meijer

<http://www.paotumcn.nl/uploadedFiles/cv%20en%20foto%20gertmeijer%20gecompri-meerd.pdf>

Van Gogh

http://nl.wikipedia.org/wiki/Theo_van_Gogh_%28regisseur%29

Groenink

http://nl.wikipedia.org/wiki/Rijkman_Groenink

Vogelaar

http://nl.wikipedia.org/wiki/Ella_Vogelaar

Vogel

http://de.wikipedia.org/wiki/Pierre_Vogel

Eckhart

http://nl.wikipedia.org/wiki/Meester_Eckhart

ONDERWERPEN:**Communicatie**

<http://www.youtube.com/watch?v=oetF3UTlwbc>

Eenzaam/Samen

http://www.youtube.com/watch?v=eYRMbj6U2Ww&feature=player_embedded

Eindtijd

http://niburu.co/index.php?option=com_content&view=article&id=1639:tweede-steen-gevonden-in-oude-mayastad-die-verwijst-naar-eindtijd-2012&catid=7:archeologie&Itemid=19

Namen

http://nl.wikipedia.org/wiki/Nomen_est_omen

<http://www.babybytes.nl/namen/>

Onrecht

<http://www.youtube.com/watch?v=Hzgzim5m7oU>

<http://carebel.nl/index.php/doel/kindersterfte>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Hongersnood>

http://nl.wikipedia.org/wiki/Digitale_kloof

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Wapenwedloop>

<http://www.spacepage.be/artikelen/ruimtevaart/algemene-info/50-jaar-ruimtevaart-het-prijkaartje>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Staatsschuld>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Wraak>

Psychose

<http://psychoseanders.wordpress.com/2012/02/26/de-messiaswaan-en-de-omgang-met-het-goddelijke/>

<http://psychoseanders.wordpress.com/2010/03/16/psychotische-denkbeelden-en-hun-mogelijke-betekenis/>

<http://www.openoog.com/manie.html>

<http://solaas.jouwweb.nl/psychose-of-verlichting>

http://igitur-archive.library.uu.nl/human/2007-1102-201103/Scriptie_eindversie.pdf

**Een droom die je alleen droomt is slechts een droom.
Een droom die je samen droomt is realiteit.**

John Lennon

Duurstede: stad waar de zon niet meer nodig is.